

มนนหนังสือ

มนต์ราตรี

ฉบับที่ ๕ เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๔

พระลัษณะขึ้งจีวรรอบโคนไม้เพื่อต่ออายุ
ในบริเวณป่าคลองขัน สุราษฎร์ธานี

ถนนหนังสือ ฉบับ เสขิยธรรม

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา
นายดำรง บุญกาล
คณะกรรมการ
ฝ่ายสงฆ์
พระอธิการสมนึก นา gó
พระอธิการทับทิม อนาวิโร
พระอธิการวิทยา จิตตุดมโน
พระมหาปراسຈา ปณกุลทิป
พระมหาพันธ์ สุกอรุโน
พระมหาเจน สุจิ
พระไพรศาลา วิสาโล
พระสุทธคันธ์ วารีณโน
ฝ่ายนราวาส
นายประชา ทุตานุวัตร
นายนิพนธ์ แจ่มดาว
นายสมพงษ์ รักษาภรณ์
นายปรีดา เรืองวิชาคร
น.ส.ลัดดา ริวัฒ์สุรัวเราะ
น.ส.อารีย์ ลินลี่

เป็นจดหมายข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด
ความรู้ และประสบการณ์การประยุกต์หลักธรรมมาใช้กับชีวิต
และสังคมสมัยใหม่ ทั้งในหมู่ของบรรพชิตและชาววัสดุ

ผู้จัดทำ

กลุ่มเสขิยธรรมช่วงกับคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)
การเป็นสมาชิก

เสขิยธรรม ออกเผยแพร่ปีละ ๖ ฉบับ ราคาน้ำละ ๒๐ บาท ค่า
สมัครสมาชิก ๑๐๐ บาท/๑ ปี ประจำจะบอกรับเป็นสมาชิก โดยส่งธนา
ณฑิหรือตัวแลกเงินในนามน.ส.อารีย์ ลินลี่ หมายเลขที่ ๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ
ถนนสมเด็จเจ้าพระยา คลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

กลุ่มเสขิยธรรม

เกิดขึ้นจากกារรวมตัวของพระภิกษุและมราวาสผู้ห่วงใยในพระพุทธ
ศาสนาและสภาพของสังคมไทย มีความประสงค์จะประยุกต์ใช้ศาสนาธรรมเพื่อ
การพัฒนาตนเองและสังคมอย่างสมสมัย นอกเหนือจากการประศาสนางานและเกื้อ
หนุนกำลังใจเชิงกันและกันในการทำงานเพื่อสังคมในด้านต่างๆ แล้ว ลักษณะ
เฉพาะอีกประการหนึ่งของกลุ่มนี้คือการเพียรพยายามประยุกต์ธรรมะเพื่อเป็น
ข้อควรปฏิบัติเพื่อขัดเกลาตนเอง โดยมุ่งสุ่ประโยชน์สุขของสังคมและเพื่อสมดุล
ของระบบมิเวชน์ อ即 การลดและพยายามงดเว้นจากอบายมุขสมัยใหม่ เช่น
บุหรี่ เครื่องดื่มประเภทยาชูกำลัง น้ำอัดลม ภาชนะพลาสติกและโฟม เป็นต้น

ผู้มีความสนใจ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายประสานงานกลุ่ม
เสขิยธรรม ๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา แขวงคลองสาน
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทร. ๕๓๗-๙๔๔๔, ๕๓๗-๙๔๕๐

คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)

กอตั้งเมื่อพ.ศ.๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มนบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาและการพัฒนาเพื่อดำเนินงานร่วมกัน

๒. แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเรื่องศาสนาและการพัฒนา
พร้อมทั้งศึกษาแนวทางร่วมกันในการทำงาน

๓. ฝึกอบรมและสร้างทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมหน่วย
งานซึ่งต้องการการเกื้อหนุนดังกล่าว

สารบัญ

ถนนหนังสือ ฉบับเส้นยินธรรม
ฉบับที่ ๕ เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๔

๑	สาระใหม่	
๒	จดหมายจากสหายธรรม	
๓	บทนำ	
๔	■ ปัญหาสังคม : แก้ที่คุณหรือระบบ ป្លាការธรรม	
๕	■ ธรรมะกับสภាពવเดล้อน ประยุกต์ธรรมเพื่อสังคม	พระมหาสมชาย ฤทธิజิตโต
๖	■ บทปัจจุบันถวายใช้กระดาษ	
๗	■ ผงชักฟอก : มหันตภัยในความสะอาด	นิพนธ์ แจ่มดวง
๘	อนุทินเสียงธรรม กระแสใหม่	
๙	■ พุทธศาสนาสัมพันธ์เพื่อสังคมฯ พระศีริสุขุม	ต้นข้าว
๑๐	■ พระนักสูญแห่งทุ่งลูกนก ทุกชั้นชั้นของสังคม	เสด็จฯ ไสวคำเพาะ
๑๑	■ กอล์ฟกับสังคมไทย	นายไวย์สั่งหาร
๑๒	■ พุทธศาสนา กับปัญหาโสเกณ เวทนักคิดหน้าใหม่	พิลัดค์
๑๓	■ หนานี่...วิสัชนา	นายเล็ก หวานคิด
๑๔	ตู้หนังสือเสียงธรรม	
๑๕	บทกวี	
	พุทธศาสนาในโลกกว้าง	
๑๖	■ รดน้ำแด่เมล็ดพันธุ์ฯ	พิพพ อุคਮอิทธิพงศ์
๑๗	■ ฉันหันมาถือพุทธเพราะเขมรพยายาม มุ่มนองใหม่	นายบัวบาน ณ ม้านคุกตา
๑๘	■ การบริหารแบบพุทธ ตอนที่ ๒ พฤกษารกับคนหนุ่มสาว	
	วิชาะ	
๑๙	■ อันเนื่องมาแต่ “เหตุเกิดที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ”	สันติศุข ไสวเดชรังษี
๒๐	แขชแขวนคงมั่น	
๒๑	บริการนักความน่าอ่าน	ศิลพกรก

పొరు న్నాను

วันที่จริงภายในกองสารานุยการของ
เสนาธิการ นักกฎหมายด้วยกันที่ทำหน้าที่ตัดสิน
ใจครั้งสุดท้ายว่าจะเอาเรื่องไหนลงทรอไม่ เสนา
ธิการเป็นการรวมมือพากันเร่งเรชของเพื่อนสนมธรรม
นิกายท่านทุกคนช่วยกันอย่างไม่เห็นแก่เงินเดือน
แก่หนุ่มอย่างดังนั้นที่ผ่านมาจึงเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะ
ต้องลงชื่อเสียงเรียงนามของสารานุยการให้ต่าง
หากออกไปจากคณะกรรมการ แม้ว่าในทาง
กฎหมายความรับผิดชอบหลักย่อมตกอยู่กับคุณ
สำราญ ปักหมาภัสผู้ยอมให้เราใช้หัวหนังสือนี้ตาม
ทกว่าในทางจรรยาบรรณและโดยพฤตินัย หัวเรื่อง
ใหญ่ของกองสารานุยการ ย่อมต้องรับหน้าเสื่อหัวหมด
อยู่เอง พร้อมกันนั้นแทนที่จะลงพิมพ์ด้วยหมาย
เฉียฯ กองสารานุยการก็พยายามตอบด้วย เพราะ
บางประเด็นจำเป็นต้องทำความเข้าใจกัน ตั้งใจไว
ว่าจะพยายามไม่ตอบแบบเอเปรียบคนที่เห็นแยก
หรือวิพากษ์วิจารณ์ เราทำได้แค่ไหน ห้ามผู้อ่าน
คงต้องเป็นคนตัดสิน เพราะผู้จัดทำเองก็เป็นพิพิ
ปุญญาที่พระท่านเรียกว่าประภาคกิเลสหนาบัญญา
ทายาบคนหนึ่งเท่านั้น แต่ที่เรามั่นใจก็คือ เรามี
ความตั้งใจอันบริสุทธิ์ที่อยากจะเห็นการปรับปรุง
พระพุทธศาสนาให้มีคุณค่าสำหรับปัจจุบันและ
อนาคต ความรู้เท่าไม่ถึงการอาจทำให้เราล้าเส้น
หรือพลาดพลั้งไปบ้าง เราก็ยินดีรับฟังคำแนะนำ
ติดตั้งจากท่านผู้รู้และญาติมิตรเสมอ

ขอกราบขอบคุณมิตรสหายหลายท่านที่ช่วยพากเราหาสามาชิก สมัครเป็นสามาชิกและสมัครเป็นสามาชิกสมกับให้แก่พระองค์ และผู้นำชุมชนที่

อยู่ใกล้เป็นเพียงอุอกไป ทั้งๆที่บางท่านไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย พวกรา能在คณะสารานุยกรออกจะเป็นปลีมกันอยู่ แม้เป้าที่ตั้งไว้จะยังอยู่ห่างไกล ใจ อย่างน้อยเสียงชานรับที่เข้ามาก็ทำให้เราหายเหนื่อยไปได้มากและรู้ว่าเราไม่ได้น้ำหลังอยู่ดีๆ呀 ตาย

ศึกษาในช่วงสองสามเดือน
ที่ผ่านมา ว่า อยู่กับการร่วมประชุมพุทธศาสนา
สมพันธ์เพื่อสังคม และการอบรมสัมมนาเรื่องพุทธ
ศาสนา กับการสมานไมตรีในคริสต์ก้า ทั้งสองงาน
เป็นความคิดริเริ่มของพุทธศาสนาไทยที่ก้าวออก
ไปสัมพันธ์เกือบลับสังคมพุทธภายนอก การปฏิ
สัมพันธ์ เช่นนี้ จะมีผลดีต่อชุมชนชาวพุทธร่วม
สมัยในทุกดินที่ ที่จะร่วมกันแสวงหาทางออก
จากวิกฤตการณ์ซึ่งดูเหมือนทุกฝ่ายกำลังเผชิญอยู่
สำหรับรายการแรกนั้น มีรายงานอยู่แล้วในฉบับนี้
แล้ว รายการหลังคงต้องเป็นฉบับหน้า เพราะขณะ
ที่ผู้อ่านท่านใดท่านหนึ่ง ยังไม่สิ้นสุด

หากท่านอ่านเสียงธรรมแล้ว เห็นว่ามี
คุณค่า ก็หวังว่าท่านจะช่วยร่วมแรงรักษาคนสมัคร
เป็นสามาชิกเพื่อให้หนังสือธรรมะแบบนี้อยู่ได้ด้วย
ตนเอง ดังรายละเอียดภายใต้ในเล่มนี้

ด้วยความนับถือ กองสารานุยักษ์

จดหมาย

จาก

สหายธรรม

Delhi, India

ได้ทราบข่าวเพื่อนๆ โดยผ่านทางเสียงธรรมเนื่องจากความชอบคุณยิ่ง

เมื่อวันที่ ๒๔-๒๙ มกราคมที่ผ่านมา อาจารย์สุลักษณ์ได้ไปประชุมการส่งเสริมสันติภาพในระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างๆ กัน แต่การประชุมต้องสรุปกันเพียงวันเดียว เพราะผู้จัดซึ่งเป็นเมริคันกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยเนื่อง เพราะเหตุการณ์สังหารในอิรัก อาจารย์ฯ เลยได้มีเวลาไม่เยี่ยมชาพุทธหลายแห่ง กับทั้งมีโอกาสได้เข้าเฝ้าองค์ท่านในลามะเป็นกรณีพิเศษท่อโโคโคเต็ล กับกรุณาต่อพากเรามาก อาจารย์ฯ ทูลกับท่าน ๓ เรื่องคือ

๑) องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคม หรือ INEB จะช่วยปีศาจลของอิเบตได้อย่างไร ท่านตอบว่า ก็พิมพ์หนังสือและช่วยสารเรื่องนี้ให้มากขึ้นเพื่อให้คนได้ทราบว่าการเข้ายึดอิเบตของจีนก็เหมือนกับการเข้ายึดครองคุูเวต ต่างกันแต่ว่าคุูเวตมีผลประโยชน์มากกว่าอิเบตเท่านั้น

๒) ๑๐๐ ปีดร.เอ็มเบดก้าจะทรงช่วยให้ชาวพุทธในอินเดียมีความเป็นหนึ่งใจเดียวกันได้อย่างไร ทรงตอบว่าอินเดียมีชาวพุทธ ๒ ฝ่ายคือฝ่ายมหาโพธิ์ กับฝ่ายดร.เอ็มเบดก้าที่เรียกว่าชาวพุทธใหม่ ท่านเคยจัดประชุมร่วมกันระหว่าง ๒ ฝ่ายนี้มาแล้ว ผลปรากฏว่าลงกัน

ไม่ได้ คงต้องรอเวลา

๓) เรื่องติดต่อขอให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของเรามาทำสารคดีเกี่ยวกับพระองค์ท่านที่ธรรมศาลาท่านบอกรวมไว้ขัดข้องและบอกกำหนดเวลาที่จะสะดวกมาให้ทราบแล้ว

พระมหาณรงค์ จิตcosกโน

กราบขอบพระคุณมากครับหลวงพ่อ กรุณาส่งข่าวคราวอยู่เสมอ ได้ทราบข่าวจากหลวงพ่อหาดีรพันธ์ และหลวงพ่อหาวสุทธิ์ว่า หลวงพ่อจะลงไปช่วยงานบวชสามเณรภาคฤดูร้อนที่มห้าราส เสร์จแล้วกรุณารายงานข่าวมาให้สหธรรมิกทางเมืองไทยทราบด้วยนะครับ

บานแพ ราชบุรี

ผมได้อ่านตู้หนังสือเสียธรรมแล้ว มีความสนใจหนังสือค่านิยมแบบพุทธ ผมเคยสอบตามไปยังสำนักพิมพ์ที่ยินดีรับนิยมเมื่อครั้งยังดำเนินการอยู่ ปรากฏว่าไม่มี ผมจึงอยากซื้อจากกองสารายเล่มหนึ่ง จะซื้อห้องหรือไม่ ห้องนี้ได้ส่งตัวแลกเงิน ๑๐๐ บาทมาเป็นค่าหนังสือส่วนหนึ่ง อีกส่วนที่เหลือเป็นค่าสมัครสมาชิกหรือมอบให้เปล่าเป็นค่าสมาชิก ๑ ปี ๑๐๐ บาท ก็ขอน้อมรับด้วยความขอบคุณ อีกอย่างหนึ่งที่ผมอยากรับให้กับกรุณาหนังสือที่แนะนำและที่อยู่ของสำนักพิมพ์ในคอลัมน์ดังกล่าวเพื่อใช้ในการติดต่อสั่งซื้อด้วยตนเองสำหรับสมาชิกชาวสหสันเจหนังสือเหล่านี้

สุธี วัฒนทพ

วัดหาดสูง นครศรีธรรมราช

อ่านเรื่องการประชุมที่วัดผลัดเชียงใหม่แล้ว คาดคะเนต้องการรายชื่อสมาชิกห้องหมัดที่เข้าร่วมประชุม พร้อมทั้งรายการอภิปรายต่างๆ

ເພື່ອຈະໄດ້ຮູ້ຈັກກັນແລະປະຕັບຄວາມຮູ້ ພຣອມກັນນີ້
ຂອສົມຜັກເປັນສາມາຊີກເສົຝຍອຮຽນ ໂ ປີ ດັ່ງທີ່ສັ່ງປັດ
ຈັຍມານີ້

พระครຸສຶກຄາກິວດັນ

ສາວໂນໂກ່ງ ໄຊຍາ ສຸວະຫຼຸງຮ່ານີ

ເຮັດວຽກ ຄະະສາງຄະນິກເສົຝຍອຮຽນ

ເສົຝຍອຮຽນຈັບມາສູນຫາທີ່ກຽມາຄວາມມາ
ໃຫ້ອ່ານນີ້ ອ່ານຈະແລ້ວເຫັນວ່າມີການປັບປຸງກັ່ງຮູປ
ແບບແລະເນື້ອທາ ຕີດວ່າເປັນປະໂຍໍໝົນແກ່ຜູ້ອ່ານນັກ
ໂດຍເສັ້ນໃນກາຮຽນຮົງຄົງເຮືອງອາຍາມຸ່າ ແລະກາ
ໂໄສ່ຄານແນະນໍາໜັງສີອ ການຕຽບປັບປຸງກົດໜັ້ນນັກ
ມີຄໍາຜິດນ້ອຍລົງ ຂອໃຫ້ກ້າວໜ້າຕ່ອໄປ

ຄອລັມນີ້ທີ່ໄມ້ດີມາຕັ້ງແຕ່ຈັບແຮກເລີຍ ອີ້
ແໜ່ງແໜ່ງໃນດົງໝັ້ນ ນອກຈາກໄມ້ສ້າງສරັດ ແລ້ວ
ບາງທີ່ກີ່ມີເໜາະສົມກັບສົມຜັກກົວດ້ວຍ ດັນເຊີຍນ
ເປັນພະທົວກະວາສີໄໝກ່ານ ເພົ່າມີຢົມໃຫ້
ນາມຈິງ ຄ້າເປັນກໍລາຍາມມີຕາກົນຈິງ ມີເຮືອງຕົ້ນ
ຕິດກັນກົດກວ່າກ່າວກລ່າວຍ່າງເພື່ອໃຫ້ອັກຝ່າຍໄດ້
ຂໍແຈງກໍາຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນມີຄວາມຈຳເປັນຕົ້ນໂໄສ່
ນາໃຫ້ຄົນໄມ້ຮູ້ອ່ອໂທນີ້ເຫັນວ່າຈົບດັບ
ເພີ່ມກໍາຕົວຢ່າງດີ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕົ້ນໂໄສ່
ນາໃຫ້ຄົນໄມ້ຮູ້ອ່ອໂທນີ້ເຫັນວ່ານີ້ແມ່ນແວດວງ
ນັກບາງຂອງເຮົາຮ້ອງ ເຫັນໜັງສີອພິມພົງກາງໂລກເຫຼາ
ມີຄອລັມນີ້ຍ່າງນີ້ກີ່ຕົ້ນມີດ້ວຍເພື່ອຄວາມມັນຂອງຄົນ
ເຊີຍນທົວຍ່າງໃຈ ນ່າຈະພາຍານທີ່ເລີຍລັກໝະນະ
ເຫັນນີ້ ເພົ່ານີ້ກີ່ເປັນອາຍາມຸ່າຍ່າງສຳຄັງຢ່າງໜຶ່ງ
ທີ່ໃຫ້ໃຈຕິດໃຈສົກປຽກຮູ່ຮັງແລະໜຸ່ມທົນທົກ
ທຸນ ອາຕາມໄມ້ເຫັນວ່າເປັນກາຮັດເກລາກັນຂອງ
ກໍລາຍາມມີຕາກົນຢ່າງສົນທະນະຈະຈິງໃຈກັນ

ຍ່າງນັ້ນວິທີເຊີຍນີ້ເຊີຍນອ່າງມີເລັດເລີ່ມ
ໂດຍອຸດາດໃຫ້ຄົລປະວິຈາරົນຄົນອື່ນເພື່ອໃຫ້ຕົນເອງໄນ່
ຕົ້ນປະກະ ຮົ້ອອົກວິທີນີ້ກີ່ເຊີຍນເປັນຍືນດໍາອົງຄົນ
ອື່ນມາວິຈາරົນອີກທີ່ ເພື່ອຕົວເອງຈະໄນ່ຕົ້ນຮັບຜິດຂອບ

ກັບສິ່ງທີ່ເຊີຍນ ຍັງສໍາບັດສຳນັວນທີ່ພິພາຍາມຈະດັດ
ຈົດຕິດດິນວ່າ “ລູ້າ ອົ້າ ນ້ອງໜູ້ຈະຈໍາ” ອະໄຮກໍາ
ນອນນີ້ ຄ້າເພີ່ມເພື່ອຈະໃຫ້ໄປເປັນເຮືອງເລັນກີ່ເຫັນວ່າ
ໄນ່ຈະເປັນແລຍ ແລະໃນຫລາຍແທ່ງຫລາຍທີ່ກີ່ມີເໜາະ
ສົມດ້ວຍ ຈະໄຫ້ເປັນເຮືອງຈາງຈັງກີ່ເຊີຍນໄປ ຄ້າມີ
ປະເດືອນນຳສັນໃຈ ດັນຍ່ານແລະພົນຈົອງ ຜູ້ເຊີຍນຄວ່າ
ຈະແສດງຄວາມຈິງໃຈແລະຮັບຜິດຂອບນັກງວ່າ ຄ້າຈະ
ຍົກເລີກຄອລັມນີ້ທີ່ໄຮອປັບປຸງປັບປຸງແປ່ງໃຫ້ເປັນ
ການຮ່າງຈາກຄວາມເຄີ່ມໄວ້ໃຫ້ຄົນທີ່ກີ່ກໍາໄດ້
ທີ່ໄຮອຄ້າເຈາະລົກປັບປຸງຫາຂອງພະທົວກະວານຍ່າງທີ່ປາ
ຈາຍສາມັກຄອລັມນີ້ຕອບປັບປຸງຫານັກກົດກວ່າມ້າເລີ່ມ
ກີ່ເປັນຄອລັມນີ້ທີ່ຕີ່ ທີ່ໃຫ້ກໍາລັງໃຈ ໃຫ້ຄຳແນະນໍາ ແລະໃຫ້
ຂ້ອຍດີທີ່ແບບຄາຍຕົກວ່ານີ້ນັກ ດີວ່າເປັນໄປແຕ່ໃນກາ
ສ້າງສරັດ ໂດຍໄມ້ຕົ້ນເອງເຮືອງນັ້ນອັນເມີນກ່າວ່າ
ເຊີຍດ້ວຍເສນອ ສ່າງນິກທາເມີນມັນເກີ່ມ້າຂ້ອງອະໄຮ
ກັບການປະຢຸກຕົວລັກຮຽນນາໃຊ້ກັບບັນດາແລະສັງຄນ
ສົມຍ່າໃໝ່ກັ່ງໃນໜູ້ຂອງອົບປະກິດແລະມະວາສົມ? ໃນ
ຈະເປັນທີ່ເຮົາຕົ້ນຕາມກັນຫັນສີອພິມພົງບາງຈັບເພື່ອ¹
“ເພີ່ມຍອດຫາຍ” ໂດຍທີ່ບາງຍ່າງທີ່ລົງພິມພົງຈິງ
ບາງເຖິງບາງ ແລະເນື່ອໄມ້ນ່າງນາມັກນີ້ເພີ່ມມັກຄົນທີ່ໄມ້
ພິມປາການໄກດ້ຂຶ້ນ ເພົ່າພິມພົງໄວ້ກີ່ໄດ້ຕາມໃຈ
ທ່ານມີໃໝ່ທີ່

ຄຸນປະປາ ເມື່ອກ່ອນສຶກກົດເຄີຍເຕືອນອາຕາມາ
ຫລາຍຍ່າງ ຕັ້ງແຕ່ແຮກບາງແລຍທີ່ເຕີຍ ແມ່ຈະຄູກບາງ
ຜິດບາງ ແຕ່ຍ່າງນ້ອຍເຮັກຮູ້ວ່າມີຄວາມປ່າງຄານຕີ່
ຍ່າງຈິງໃຈ ແລະເຮັກຮູ້ວ່າເຫຼັງຈັກເຮົາແຕ່ໄຫນ ແລະ
ຮູ້ຈັກຕົວເອງແຕ່ໄຫນ ແລະທີ່ສຳຄັງຄົວມີໄປ່ມັບປັງຫາ
ໃຫ້ນັກວ່າເຮົາກໍາລັງກໍາຄວາມກັນອູ່

ເຊີຍນີ້ສັງຄນເຮົາກໍາລັງຕົ້ນກາຮັດເກລາກັນຂອງ
ປິປາຈາ ແມ່ເຮົາຈະຂອບກັນວ່າຜູ້ອື່ນນັກກົວດ້ວຍເອງ
ແລະພິພາຍາມແກ້ໄຂກົດເລັດ ເພົ່າຍ່າງແຮກກໍາຕ່າງ
ກ່ວາຍ່າງຫັ້ງ ວ່າງ ຖ້າຈົງຄວາມຕັກນີ້ໄສເກະໂລກ
ະໂກດູເງົາຕົວເອງກັນບາງ

“ເລີ່ມກັບທາງ ກາ ເລີ່ມປາກ ເລີ່ມກັບສາກ ກາ
ຕ້ອຍຫົວ” (ຄ້າໄມ່ປະວັງຕົວ) ດັບໂປຣານພຸດໄວ້ໄມ່ມີຜິດ
ແລະອ່າຍືດວ່າທ່ານເຫັນມາໄນ້ກັດ ເນື້ອກຳລັງເຫັນ
ມັນກັດໄນ້ໄດ້ກົງຈິງ ແຕ່ເນື້ອທຸດເຫັນຈະແວ້ງກັດ
ເຂົາເນື້ອໄຮກໄດ້ ຄ້າຈະໄຫມ່ຄວາມ “ວ່ວມມືອ” ກົງຈິງທີ່
ຈະ “ທຸກປາກ”ບັນເພື່ອທຳກຳກັນ ເຮົາຕ້ອງການຮ່າມາ
ເລີ່ມແພລມາກກ່າວ່າທ່ານເຫັນຊັ້ງ ແຕ່ໄຕຈະສົມຜັກ
ເປັນອະໄຮກ໌ພໍເຕີງເດີດ

ຂ່ອມູລືກຸດຸນິພົນຮົດສ່າກົດໆກັນຄວາມເຂື່ອນ
ຖຸກລັບຕັ້ງແຕ່ເຮືອງໂຟມ ພລາສຕິກ ຍາຫຼຸກລັງ ແລະນ້ຳ
ອັດລົມ ມປະໂຍໜໍນມາກ ຂອອນໂມການດ້ວຍ

ເຕີງພຣ-ຂອບຄຸນ
ພຣະດຸຈຸງສົງໄມຮົງກຸໂຣ

ການບານພຣະຄຸນຫລວງພີ່ມີລືຫັດໃຫຍ່ມາ
ພມກັບໄປຢ່ານຂ້ອງຄວາມຂອງແໜ່ງແຫວຍອີກ ໂດຍ
ເຈັບຫຼຸກຫຼັງທີ່ພາດພົງສົງຫລວງພີ່ ພມກົງລັກໄມ່ຕ່າງ
ຈາກຕອນອ່ານກ່ອນລົງພິມພົວ່າ ຜູ້ເຂື່ອນມີເຈຕາດ
ແລະເນື້ອຫາມຸ່ງທີ່ເຕືອນມຽວວາສທີ່ເຫັນມາເກີຍຂ້ອງກັບ
ພຣະນຸ່ມໃໝ່ ມີໄດ້ມຸ່ງລົບທຸລຸພຣະແຕ່ຍ່າງໄດ້ ຊົ້ວ
ຄວາມແຮງທີ່ມີໃນລືຫັດຂອງຫລວງພີ່ພມກົມໄມ່ໄດ້ຕອນ
ແລະໄມ່ໄດ້ໄທ່ແໜ່ງແຫວຍຕອນ ອ່າຍ່າໄຣເສີຍເຮົກເປັນ
ມຽວວາສຍູ້ໃນທີ່ເປັນເປົດ ຈົດໃຈພມກົງຍັງເຕີມໄປດ້ວຍ
ກີເລສວາສານານາປະກາດ ແມ່ຈະຕັ້ງໃຈປົງປັດ
ຮຽນຕາມກຳລັງ ກົງຍັງທ່ານໄກລຈາກຊົວຕັນປະເສີຮູ້
ນັກທ່ານ ອັກປະກາດນັ່ງພົມເຊື້ອວ່າຂ້ອງຄວາມບາງ
ອ່າຍ່າໃນລືຫັດຂອງຫລວງພີ່ເກີດຈາກເຈຕົກຫົວ່າຈົວ
ເນື້ອເຈຕົກດວງນີ້ຜ່ານໄປດວງໃໝ່ກົງຈະມາແທນທີ່
ແຕ່ເພື່ອຄວາມເປັນຮຽນສໍາຫຼັບທ່ານຜູ້ອ່ານທີ່ໄມ່ໄດ້
ເຫັນຂ້ອງຄວາມດັ່ງກ່າວ ພມຈົງຂອນນ້ຳຂ້ອງຄວາມຕອນ
ນັ້ນມາພິມພົ້ງຫຼັກກົງລືຫັດຂອງຫລວງພີ່ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້
“ພຣະສອງທີ່ສ້ອສາກັນຄຸນຮຸ່ນໃນໄມ້ໄມ້ກົງຫຼຸປ່າຍ່າງໄຣເຮາ
ຈົງຈະຮັກຍາກ່ານແຫລ່ານີ້ໄວ້ໄດ້ ນີ້ເປັນຄໍາດາມທີ່ຜູ້ໃຫຍ່ໄກລົງຈິດ

ອົດເປັນຫ່ວ່ງໄນ້ໄດ້ ພຣະເຖ່ງວ່ານີ້ຮັມທັງອ່າງທ່ານດຸຈຸງສົງແລກອີກ
ບາງທ່ານ ໄນໄໝ່ອຍກາໄຫ້ອຸ່ດ້ວຍການນັກຕັບຜົນໃຈ ແຕ່ກ່າວຍ່າງໄຣ
ທ່ານແຫລ່ານີ້ຈະມີສິ່ງແວດລົມທີ່ເປັນກັດຍານມີຕົກໃຫ້ທ່ານ
ດ້າງພຣະນຸ່ມຈະຍູ້ໄດ້...ເຫັນທ່ານດູກນິມຕົ້ນແໜ້ນເຫຼືອຄົງໄດ້
ເປັນວ່າເຄີນແລກວົງກົດ້າໃຈຍູ້... ນ້ຳທ່ານຈະມີກາງສູງທີ່
ຮຽນທີ່ມີນັກພອງ ເທົ່ານີ້ເຫັນດ້ວຍທາກຄູ່ທ່ານເຍືນຮ້ອຍແລກ
ສ່າງມຽວຮ້ອຍໆ ແຕ່ປະສົກສິກາທີ່ໄປແວດລົມທ່ານນີ້ສີ ຖ້າ
ຫລາຍຄົນໄນ້ປະສາເຮົາແມ່ນຸ້ນສັງໂຍຄເສີຍແຍ້ ນ້ຳຈະເຫັນໃຈພຣະ
ນຸ່ມກັນນັ້ນ ເດີຍົກຈະໄດ້ແໜ່ງແຫວປົກກົດ້າວ່າຮອກ...
ແລ້ວຈະຫາວ່ານີ້ນຸ່ອກ ຈະເຂົ້າຕໍ່າຮາໃນຮາມເນື້ອໄນ້ໄດ້ກິນ ໜັ້ນ
ໄນ້ໄດ້ຮ້ອງນີ້ ແລ້ວຈະໄດ້ກົງຫຼຸປ່າຍໄປແໜ້ນຄອບອົກນານແສນນານ
ດ້ວຍ ແຕ່ຕ່າງໃຫ້ທ່ານແຫລ່ານີ້ຍັງໄນ້ໄດ້ດັ່ງຫຼັກປົກງານ ມີທຸ່ນ
ຄະນະຂອງຕົນແອງທີ່ຄຸຍກັນຫຼັກຮູ້ເຮືອງ ເພື່ອເປັນນັ້ນໃຫ້ກົງຫຼຸປ່າຍໃຫ້
ແກ່ຄຸນຮຸ່ນໃໝ່ແລ້ວ ຍາກທີ່ຂັ້ນການຮາວພຸດຮຸ່ນໃໝ່ໃໝ່ຈະຍັ້ງ
ຮາກຄົນໃນສັງຄົມໄທ່.”

ບັນຜົ່ງຄົນ

ໄດ້ອ່ານເສີຍຮຽນຈົບມືນາຄມ-ເມຫາຍນ
ແລ້ວໄໝ່ອບກົດ້າ ທະ ພ ພ ປ ວ ແລ້ວພຣະສົງໂອງຄົຈັເລຍ
ດູຈາກກຳນົວນຸ້ນຫຼຸ່ມເອົນຄົນເຂື່ອນຈະເປັນມຽວວາສ ຖ້າ
ແລ້ວໄໝ່ເໜານະກັບວັດນອຮຽນແບບໄທຢາທີ່ເຮາໃຫ້
ເກີຍຕິພຣະສົງ ອັກຍ່າງໜຶ່ງຄໍາວ່າເມຸນສັງໂຍຄນັ້ນ
ທ່ານຍາກວ່າຍ່າງໄຣ ຜູ້ເຂື່ອນອຍກາໄຫ້ມຽວວາສ
ປົງປັດຕ່ອງພຣະສົງຍ່າງໄຣ ຄວາມຈົດປົງປັດທີ່
ລະເອີຍດະລະອກກ່າວ່ານີ້ ພົມຈະນັ້ນຈະກໍາໄຫ້ຄົນເຂົ້າໃຈ
ເລີຍເດີໄປໄດ້ ທີ່ແໜ່ງມຽວສັນນີ້ໄມ່ວ່າກັນ ມີ
ຄາມຟັ້ນຈັນກັນນັ້ນໃນໜຸ່ມຄົນກຳນົດເພື່ອສັງຄົມກົດ
ເໜີອຸ່ນກັນ ກໍາໄຫ້ເຮົາເຊີງເປັນແພນຂອງຄົນກຸລຸ່ມນີ້ຮົງສັກ
ສົນທຳສົນມກັບຄົນກຸລຸ່ມນີ້ນຳກັບໜີ້ ຈະເຮີຍກ່າວໄດ້ເຫັນ
ໜັ້ນຕາດ້ານທີ່ເປັນມຸນຸ່ຍຈະໄດ້ໄໝ

ເຮາໃຫ້ກັ້ນດອກໄມ້ແລກກົນອຸ່ນຫຼຸປ່າຍສໍາຫຼັບ
ຈົບນີ້

ແພນນັ້ນສົວນ

ขอบคุณครับสำหรับดอกไม้และก้อนอิฐ ความหมายของเมถุนสังโโยคนั้นผมขอคัดนิยาม ของพระเทพเวท ในพจนานุกรมพุทธศาสนาฉบับ ประมวลธรรมมาลงไว้ดังนี้ “เมถุนสังโโยค ๗ อาการที่เกี่ยวข้องกับเมถุน หรือนับเนื่องในเมถุน ความประพฤติพัวพันกับเมถุน เครื่องผู้มัดไว้ กับเมถุนสมณะก็ตี พระมหาณก็ตี บางคนปฏิญาณ คนว่าเป็นพระมหาจารี เช่นมีได้ร่วมประเวณีกับมา ดุความก็จริง แต่ยังยินดี ปลาบปลื้ม ซึ่งใจ ด้วยเม ถุนสังโโยค ๘ อย่างใดอย่างหนึ่ง พระมหาจารย์ของ ผู้นั้นยังเชื่อว่าขาด ทะลุ ด่างพร้อย เป็นการประ พฤติพระมหาจารย์ที่ไม่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยเมถุน สังโโยค ย่อมไม่พ้นไปจากทุกข์ กล่าวคือ

๑. ยินดีการถูบได้ ชัดสี ให้อาบนำ และการนวด เพื่อข้องมาดุความ ปลื้มใจด้วยการบำเรอนั้น
๒. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ยังกระซิกรารชี เล่นหัว สัก ยกกับมาดุความ ปลื้มใจด้วยการกระทำอย่าง นั้น
๓. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ยังเพ่งจ้องดูตากับมาดุความ ปลื้มใจด้วยการทำอย่างนั้น
๔. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ยังชอบพึงเสียงมาดุความหัว เราะ ขับร้อง หรือร้องให้อู้ยู่ห้างนอกฝ่า nokgar แหง แล้วปลื้มใจ
๕. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ยังชอบตามนึกถึงการเก่าที่ ได้เคยหัวเราะพุดจาเล่นหัวกับมาดุความ แล้ว ปลื้มใจ
๖. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ชอบดูกุหบดีหรือบุตรคุ หบดี ผู้อิ่อมพรั่งพร้อมด้วยความคุณทั้ง ๕ บำรุงบำเรอตนอยู่ แล้วปลื้มใจ
๗. ไม่ถึงอย่างนั้น แต่ประพฤติพระมหาจารย์ ตั้ง ปรารถนาเพื่อจะได้เป็นเทพเจ้าหรือเทพของค ได่องค์หนึ่ง”

ข้อความดังกล่าวนี้คัดมาจากการหนังสือดัง กล่าวหน้า ๒๔๐-๒๔๑ ข้อความนี้จะเป็นประ ไยชน์สำหรับคนสนัยใหม่ที่เข้าเกี่ยวข้องกับนักบวช

เพศตรงกันข้าม ผมไม่ได้เห็นว่าจะพุดคุยติดต่อ กัน หรือพูดเล่นพูดหัวกันไม่ได้เสียเลย แต่ทั้งสอง ฝ่ายควรเอื้อเพื่อกันในทางธรรมและวินัย ในโลก ฝ่ายพระราษฎร์เมถุนสังโโยคเป็นส่วนประกอบ หนึ่งของชีวิตประจำวัน ไม่ระดับใดกระดับหนึ่ง เมื่อมีทางรับเข้าก็มีทางระบายออก แต่ชีวิตนัก บวชที่ถือพระมหาจารย์นั้น ไม่มีทางระบายออก ย่อมหมักหมม เป็นนิรภัยรบกวนจิตใจนำไปสู่ อุคุโลธรรมต่างๆได้ง่าย

ที่ พิเศษ/๒๕๓๔

๒๓ มีนาคม ๒๕๓๔

เรื่อง ชีแจงเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนิตย สารดีเดค

เรียน บรรณาธิการผู้พิมพ์ “โซไซตี้ “ถนนหนังสือ” ฉบับเดชิยธรรม

สังที่ส่งมาด้วย สำเนาเดชิยธรรมฉบับที่ ๔ เดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ หน้า ๖๑-๖๔

ตามที่การสารเดชิยธรรมฉบับที่ ๔ เดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ คงล้มลง “ปรับ ภาพ” หน้า ๖๒ เขียนโดยสันติสุข โสภณสิริ มีข้อ ความพาดพิงและส่อแฝงลับหลู่รูปภาพสื่อมวลชน ของนิตยสารดีเดค ในตอนที่ว่า “คณะคน แปลกหน้านี้ อันที่จริงมิใช่คนอื่นไกล แต่เป็น ชาว อโสกซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการ ได้แก่ คุณสุกัญญา สรวักษ์ นายทุนเจ้าของภูษาฟ้าน้ำ เชียงใหม่และ ยังดังตนเป็นบรรณาธิการและ นายทุนของวารสาร ดีเดค(DECADE) ของสันติ อโสก”

ผมในฐานะบรรณาธิการบริหารนิตยสาร ดีเดคได้รับแจ้งว่า ข้อความพาดพิงถึงนิตยสาร ดีเดคดังกล่าวมานั้นเป็นความเห็น โดยความเป็น จริงนิตยสารดีเดคเป็นองค์กรสื่อมวลชนอิสระ

คณะกรรมการนิติสารตีเคดเป็นอิสระชน กั้งความคิด และการทำางานไม่สังกัดหรือขึ้นต่อองค์กรสถาบัน หรือลักษณะความเชื่อใดๆ กั้งลั้น หากแต่มีเจตนาرمณ์ ผุ่งมั่นในหน้าที่สื่อมวลชนอย่างแท้จริง

การตีพิมพ์เผยแพร่ข้อความอันเป็นเท็จ โดยปราศจากการตรวจสอบความถูกต้อง ถือเป็น การกระทำที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่บรรยาย บรรณและสำนักของสื่อมวลชนที่ดี

จึงเรียนมาเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และ หวังว่าความผิดพลาดร้ายแรงยังนี้ จะต้องไม่บังเกิดขึ้นอีกโดยเด็ดขาด

ขอแสดงความนับถือ
(ชัน มงคลคำนวนเขต)
บรรณาธิการบริหาร
สำเนาถึง : สันติสุข ไสภรณ์สิริ

ขอบคุณที่กรุณาชี้แจงมา และขออภัยใน ความผิดพลาดดังที่กรุณายังให้ทราบ เป็นไปได้ว่า คณะกรรมการนิติสารตีเคดจะเป็นอิสระชนไม่ได้ สังกัดสันติสุข เราอาจอ่านตีเคดฉบับแนะนำตัว และว่ายอมรับว่าทำได้ดี ทั้งเนื้อหาและรูปแบบ แม้จะ รักษาภาษาอังกฤษที่พัฒนาไปแล้วผู้จัดทำอาจจะสามารถพัฒนาหนังสือที่มีเอกลักษณ์ ของตนเองขึ้นมา โดยเฉพาะการนำเสนอระบบ คุณค่าที่อยู่บนฐานทางวัฒนธรรมของเรารอง อย่างทันสมัย อย่างในฉบับนี้ก็คงเรื่องแบกลกใหม่ ที่คุณไทยมักจะมองข้ามทั้งๆ ที่อยู่ใกล้ๆ ประเทศบ้าน เรานี่เอง ขอเอาระบุนนี้ไว้ยังครับ

สวนโนกร์ ไซยา สุราษฎร์ธานี
ขอเจริญพร เศรษฐมนุษย์

ตามที่คุณยิ่งกว่าเย็บอัปเปอร์คัตมาใน ฉบับ ๔ นั้นไม่สมเหตุสมผลนัก วัตรังมีเหลือ ออยู่หลายวัด ชาวนบกที่ความรู้ต่อธรรมะสูงมี ออยู่อย่างแย้มในเมืองไทยนี่แหละ คนมีฝีมือมี

ธรรมะออกไปช่วยกันหน่อยสิ ไปช่วยยกระดับ ชาวนบกเหล่านี้ให้สูงขึ้นมา ทำไมจะต้องมาจุกอยู่ ที่สวนโนกร์อย่างดังมากกว่ามั้ง? จริงใจรีเปล่า? ต้องการให้คนอื่นยกย่องรักษาไว้ใจ นั่นมันเด็ก ออมมือไม่มีความเข้มแข็ง

เดียนี่อาจารย์พุทธศาสนาสุดคำนี้บอย่าว เอาไม้แท้ยุกหมายมั่นจะกดไม้ เอาไม้แท้ยุกหมายมั่นจะกดคนแท้ เข้าใจรีเปล่า?

ใครว่าสวนโนกร์สร้างยังกับประสานราช วงศ์ มากไปมั้ง? ทุกสิ่งเป็นปริศนาธรรม สร้าง เฉพาะสิ่งที่จำเป็น เมื่ออาจารย์พุทธศาสนาสั่นไป แล้วก็มีคนอธิบายปริศนาอยู่สืบต่อ ทั้งในโรง มหาลพและที่อื่นๆ แล้วผลงานอาจารย์ก็ทำไว้สม บูรณ์ คำสอนนั้นเป็นเครื่องให้กำลังใจ สามารถ ควบคุม(รักษา)จิตไม่ให้ทุกข์เกิดได้ ทุกอย่างสม บูรณ์แล้ว ท่านลั้นไปก็เหมือนเดิม ควรอย่างกรณ ท่านก็ไปกราบศพท่านสิ ควรอย่างรู้ธรรมะก็เช่น เลย ทั้งทั้งสิ้นทั้ง เทปวิดโอ เคยพังมั้ย “พุทธศาสนา จะอยู่คุณรันดร์” มาพังสิ่งจะให้เด็ก ป.๕ ร้อง ให้ฟัง

เดียนี่ท่านเน้นเรื่องไม่เห็นแก่ตัวเป็นส่วน ใหญ่ คุณทำได้หรือเปล่า? ลดความอยากเด่น อย่างดังลงบ้าง นั่นนอนสบาย เชื่อเถอะว่า นาม พุทธศาสนาหลังพวงคุญแน่

พุทธศาสนาในโลกกว้าง บทกวีทำได้ดี มาก รวม ๆ แล้วอยู่ในขันติ เท晦ะนำส่งเสริม ขอให้พวงคุณมีกำลังใจ ฝ่าฟันต่อไป ผนดิจิทีม เปื่อนร่วมงาน

เพื่อน .... สวนโนกร์

ขอบคุณสำหรับ “หมัดบวก” ของคุณ ดีใจที่คุณในฐานะคิชช์สวนโนกร์กรุณาตอบโต้ มาแบบ “คลุกวงใน” กับเรา แสดงให้เห็นว่าการ “แท้” ของเรามีเสียงแรงเปล่า

กรุงเทพฯ

เรียน ท่านบรรณาธิการ

ขอขอบคุณที่ส่งหนังสือไปให้ ๒ ฉบับ เรื่อง การให้หาスマชิกให้นั้น มีความล้ำบางใจดังนี้

๑. ให้คณะสารานุยกร จัดพิมพ์ในแทร ก เป็นจดหมายของคุณประชา ทุตานุวัตร และแบบฟอร์มบอกรับเป็นสมาชิก (ตามที่มีอยู่แล้ว) และข้อความอนุเคราะห์จากหนังสือ "หมอกชาบ้าน" ให้เป็นใบแทรกหนังสือที่ออกเป็นรายเดือน ปัญหา คือ ก. การจัดพิมพ์ในแทร ก และจำนวน.....

๒. ค่าใช้จ่าย (ค่าพิมพ์)

ซึ่งข้อ ก. คณะสารานุยกรคงตอบปัญหา ได้ ส่วนค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์นั้น ผู้จะช่วยเป็น ผู้ชำระให้ ในวงเงินไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

๒. ก. ให้คณะสารานุยกร ถ่ายเอกสาร (จดหมายซึ่งของคุณประชา ทุตานุวัตร กับแบบบอกรับเป็นสมาชิก) จำนวนหนึ่ง โดยประมาณค่าใช้จ่ายไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๓. ให้คณะสารานุยกร จัดอาสาสมัคร ๒ คนนำเอกสารดังกล่าวไปแจกแก่บุคคลเป้าหมาย ตามจุดที่มุ่งหมาย เช่น สวนจตุจักร ห้างสรรพสินค้า เช่นทรัลลาดพร้าว หรือที่อื่น ๆ โดยให้ค่าใช้จ่าย อาสาสมัครเป็นค่าพาหนะ ค่าอาหาร คนละ ๑๐๐ บาท/วัน เป็นเวลาอย่างมาก ๕ วัน เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้ง ก. และ ๒. ผู้จะเป็น ผู้ช่วยชำระให้ และขอให้คณะสารานุยกร "เสียงธรรม" เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งตามแต่จะเห็นสมควรว่า จะได้ผลมากที่สุด

จึงเสนอมาเพื่อพิจารณา

อรุณ รักธรรม

กราบขอบพระคุณคุณอรุณ รักธรรม เป็นอย่างสูงครับ ที่ได้อุดส่วนหนึ่งให้ใส่ติดตาม ตามไก่กรรมของเรามาโดยตลอด พร้อมกับ ช่วยแนะนำทำนองอื่นๆ ให้สมควรเป็นสมาชิกที่จะ มากกว่า ส่วนข้อแนะนำของคุณอรุณพากเพียรกำลัง พิจารณาอยู่ครับ

เจริญธรรม ผู้จัดทำนิตยสาร "เสียงธรรม"

ขอบคุณที่ส่งหนังสือไปให้ ๒ ฉบับ เรื่อง การให้หาスマชิกให้นั้น มีความล้ำบางใจดังนี้

ฉบับละ ๒๐ บาทแพงกิโน่เปรียบเทียบ กับหนังสือทั่ว ๆ ไป เช่น นิตยสาร หรือนิตยสารอื่นๆ ถ้าราคา ๒๐ บาทก็ต้องปรับคุณภาพและขนาดดูรูป เล่มใกล้เคียงกับนิตยสารอื่นๆ หากจะเป็นสมาชิก ในลักษณะที่ช่วยเหลือกัน โดยไม่คำนึงเชิงพาณิชย์ กรณีนี้ได้เฉพาะนักอุดมคติตัวยังกัน นักอุดมคติก็ อย่างช่วยอย่างเต็มกำลัง แต่เรื่องเงินทองนี้มันก็ เหลือวิสัยของท่านเหมือนกัน ลังคมไทยเราพระ ทำงานมักมีผู้อุดหนุนน้อย หากเป็นพระคอยตอบ สนองประเพณีท้องถิ่นก็พอเมื่อผู้อุดหนุนบ้าง พระ ทำงานจะเป็นสมาชิกประเภทชำระเงินบางทีก็ กล้ายเป็นความยากเข็มมา เพราะล้วนอยู่ในฐานะ รายได้น้อย รายจ่ายมาก

เป้าหมายของนิตยสารเสียงธรรม ควรให้ นิตยสารนี้เป็นนิตยสารของมหาชน คือครูก็รับ ได้ ไม่ใช่นิตยสารเฉพาะกลุ่มนิยมอ่อนแปร ภัยแล้วว่าสายไหน เสียงธรรมต้องเป็นนิตยสารที่ ไม่มีสาย คือเป็นของคนส่วนมาก ครูก็อ่าน เสียงธรรม ได้ไม่ใช่มีเฉพาะกลุ่มแนวความคิด สลักษณ์ ศิรริกษ์ เมื่อหานเสียงธรรมจึงควรมี ลักษณะผสมผสาน ชนิดที่เมื่อหยิบขึ้นมาอ่านแล้ว ผู้อ่านรู้สึกว่ามิตยสารนี้เป็นตัวชาส่วนหนึ่งเหมือน กัน การสัลเลโข (ขัดเกลาผู้อื่น) เช่น กรณีอาจารย์ สันติอโศก ซึ่งเสียงธรรมวิจารณ์ต่อเนื่องกันมา ๒ ฉบับแล้วเป็นประโยชน์ใหม่หมายความว่า สมกับ ฐานะใหม่ สดคดล้องกับหลักทางศาสนาหรือไม่ เจตนาดีหรือกิเลสตัวว่ามานะที่ผลักดันให้มีการวิ จารณ์กันเข็มมา ต้องประเมินถึงเหล่านี้ด้วย

อาทิตย์เคราะห์ให้ดูนะ

ก. เป็นประโยชน์ใหม่ มันเป็นเรื่องของ ความสนใจไม่ใช่ประโยชน์ คนอื่นไม่เกิดความร่า แรงในธรรม อย่างมากก็เกิดความรู้สึกว่ามันสตี เท่านั้นเอง (เฉพาะผู้ที่ไม่ชอบสันติอโศก) และผู้ ที่ชอบสันติอโศกจะเสื่อมความครรภ์ในเสียง

ธรรม

๑. เทมาดความใหม่ การที่เราจะเตือนให้ก็ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ เช่น

๑. เข้าครัวท่าเราใหม่

๒. ครัวทาแคใหม่

๓. มีปัญญาใหม่

๔. มีปัญญาแคใหม่

๕. มีพละอินทรีย์ใหม่ มีแคใหม่

๖. มีวัฒนธรรมแคใหม่

มันต้องคำนึงคำนวนหลายอย่าง ไม่ใช่คิดจะว่ากรณีกิจกรรมโดย ถ้าว่ากรณีโดยไม่มีหลักเกณฑ์เป็นไทยมากกว่าคุณ อันที่จริงเรื่องติกันไปติกันมาหมดสมัยแล้ว การติดในข้อบกพร่องปลิกย่อynั้นไม่ค่อยเกิดประโยชน์ ถ้าจะติดต้องติประเด็นหลัก และอีกนิดที่มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความดีกว่า ติлемาแลงฯสนองอารมณ์ไปเป็นการลดคุณค่าของหนังสือ เมื่อൺสุลักษณ์ ศิริรักษ์ ว่า ค่าไม่รู้จักกากล

เทมาดความใหม่ อีกประเด็นหนึ่งก็คือเข้า เป็นผู้นำหรือผู้ต้าม เขาสามารถเรียกร้องตนเองได้มากกว่าเราหรือน้อยกว่าเรา สายตาของเรากับเขา ใครสั่นเครียดกว่ากัน บรรมีครอเนนกกว่ากัน ใคร เป็นพญาอินทรีย์ ใครเป็นนักกระจิบ มันต้องแยกประเด็นซึ่งจริงให้ชัดเจน จึงเป็นความเทมาดสม

๒. สมกับฐานะใหม่ เขาเป็นฝ่ายตรงข้าม หรือแนวร่วมของเรา ถ้าเข้าเป็นแนวร่วม การติดอาจ เป็นการตัดแนวร่วม และการตัดแนวร่วมคือการทำลายตนเอง

คิดกันเล่นๆ หากพระโพธิรักษ์สนับสนุน เศรษฐรرمชื่นมา พูดเพียงคำเดียวว่าขอให้ญาติ ธรรมสนับสนุนเศรษฐรرمด้วย รับรองว่าการออกหนังสือไม่มีปัญหา แต่คงเป็นไปไม่ได้ด้วย เพราะชาเวศรرمต้านพระโพธิรักษ์เสียแล้ว เป็นอย่างนี้ใช่ไหม “คนดีไม่เป็นแนวร่วมของคนดีเป็นโศกนาฏกรรมอย่างหนึ่งของสังคม”

๓. สอดคล้องกับหลักการทางศาสนาหรือไม่

๑. ให้ด้วยความเคารพ โดยเฉพาะให้

ธรรมะ

๒. ผู้มีศีลน้อย ต้องเคารพผู้มีศีลที่ยิ่งกว่าตน

๓. เจตนาดีอย่างแท้จริงหรือไม่ ถ้าเจตนาดี เตือนเป็นการภายในกันดีกว่าซึ่งก็อยู่ในวิสัยที่ทำได้

๔. การเตือนตั้งอยู่บนรากฐานของกิเลส หรือไม่ กิเลสบางที่มันมองยาก เรายังแต่สำคัญตน ว่าเราไม่เรื่องนี้เป็นไปได้ ดูเหมือนว่าผู้เชียนวิจารณ์สันติโศกมีมานะทรงที่สันติโศกไม่รับเอาคำชี้นำไปใช้ และอีกมุมหนึ่งก็คือลังแคนให้อาจารย์

จบวิจารณ์เรื่องของนิตยสารเพียงเท่านี้....
มาพูดถึงการงานของ ศ.พ.พ. บ้าง

๑. การงานเกี่ยวกับการประชุมพระสงฆ์ ด้วยจุดมุ่งหมายใดๆ ก็ตาม ศ.พ.พ.มักไม่มีประชานนในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมด้วย มันกล้ายเป็นว่าเป็นเรื่องของ ศ.พ.พ. กับพระสงฆ์ แทนที่จะเป็นชาวบ้าน ศ.พ.พ. และพระสงฆ์ร่วมงานกัน การให้ชาวบ้านมาร่วมกิจกรรม เช่น ทำบุญในตอนเช้า เป็นการทุกค่าใช้จ่าย และลดช้อครหาที่ว่า ศ.พ.พ. กับพระสงฆ์ กำลังทำอะไรอันไม่น่าไว้วางใจ

๒. การประชุมสัมมนาต้องเน้นเรื่องการพระศาสนาเป็นหลัก ส่วนเรื่องอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบ

๓. พระที่เป็นหลักของ ศ.พ.พ. ต้องมีและเป็นพระผู้ใหญ่ที่คราว รับได้ถึงความรู้ คุณธรรม และการงาน ต้องไม่นิ่นว่าເວາพระปริญญาเป็นหลัก

โอกาสนี้เชียนเท่านี้ก่อน อนุโมทนาในกุศลธรรมทั้งหลาย ที่ ศ.พ.พ. กระทำอยู่

พระวิรช ปันนภาร

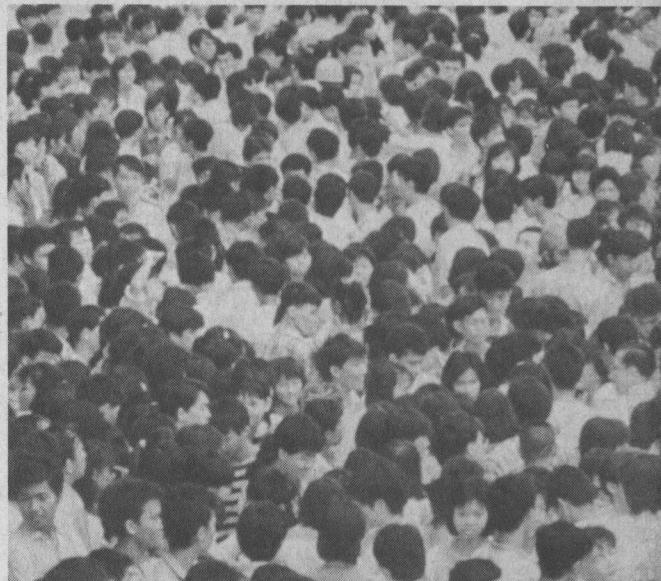
“สัลเลโล” ของหลวงพีมีคลายประเด็น น่าพัง แต่ขอผลดีไว้ตอบฉบับหน้าได้ใหมครับ

บัญชาสังคม

|| ก้าวที่ดันทรีอที่ระบบ

Fนที่อยู่ในแวดวงศาสตร์มักจะเห็นว่าบัญชาสังคมทั้งหลายแหล่งนั้นจะแก้ไขได้หมดถ้าคนแต่ละคนมีศีลธรรมประՃาใจ ขณะที่คนในแวดวงสังคมศาสตร์มักจะมองว่าต้องแก้ไขที่ระบบโครงสร้างของสังคม ต้องจัดระเบียบสังคมอย่างเป็นธรรม พูดง่ายๆว่าฝ่ายแรกมองที่คน ฝ่ายหลังมองที่ระบบ

พุทธศาสนาเรามีจุดยืนในการมองบัญชาฟื้นย่างไร นางสาว ก.เพ็งจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย มีความตั้งใจย่างแรงกล้าที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมโดยเข้ารับราชการ นอกจากอุดมคติที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยแล้ว นางสาว ก.ยังได้รับการปลูกฝังมาแต่เล็กให้ชื่อสัตย์สุจริต พอกเข้าไปปรับราชการไม่นานเธอรู้สึกลับสนและเริ่มหันตัวไป เพราะพบว่าเพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่แทบจะไม่มีใครเอาใจจริงเอารังกับงาน ความเอาใจจริงเอารังก์ของเธอกลับทำให้คนอื่นหัวเราะเยาะ หรือบางคนถึงกับแสดงความรังเกียจออกมามีหน้าซ้ำเฉยยังค่อนข้างเรียนรู้ว่า ในสำนักงานของเธอนั้นมีการกินตามน้ำและทวนน้ำกันเป็นปกติ เช่น ถ้าคนที่มาติดต่อราชการมีของติดไม้ติดมือมาก็จะได้รับบริการเป็นพิเศษ เป็นต้น ความที่เธอถูกสั่งสอนมาให้รังเกียจการทุจริต เลยทำให้เธอถูกยกเป็นที่รังเกียจและเข่นของหลายคนที่ทำงานด้วยกัน โดยเฉพาะพวกที่อยู่มานานและมีผลประโยชน์แฝงอยู่

มาก บัญชาแบบนี้แก้ที่ระบบหรือแก้ที่คน ถ้านางสาว ก.มาปรึกษาพระที่ตนนับถือ พระจะตอบบัญชานี้อย่างไร

นาย ฯ.จัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนขึ้น องค์กรหนึ่ง มุ่งหมายที่จะอธิบายให้คนทั่วทัพมีความรู้ท่าทันการอาชญากรรมต่างๆและพึงตระหนึกร้ายในองค์กรเองก็ต้องการให้เป็นชุมชน อุดมคติที่คนทำงานร่วมกันอย่างพื่น้อง ร่วมไว้ร่วมมือช่วยเหลือกันอยู่แล้ว กัน วางแผนเป็นระบบ แต่น้อยเพราเชื่อว่าทุกคนรับผิดชอบตัวเองได้ นายค.เพ็งจบการศึกษามาใหม่ๆ อย่างรับราชการ แต่ยังสอบไม่ได้ที่ไหนลักษณะนี้ เลยมาสมัครทำงาน

ที่นี่ก่อน เขาไม่ทัคคนดิอย่างเป็นเจ้าคนนายคน ขอบ การแข่งขัน ทำงานเฉพาะที่ได้รับมอบหมาย ถ้า เลี้ยงหรือเกียงให้คนอื่นทำได้ก็ยิ่งดี เนื่องจากที่ สำนักงานไม่ได้ลงเวลาทำงานตามตัว เลยเอาเวลา ทำงานไปหารายได้พิเศษ แต่เนื่องจากเป็นหน่วย งานขนาดเล็ก และเจ้าหน้าที่คนอื่นเป็นคนเอกสาร เอาจังในที่สุด นาย ค. ก็อยู่ไม่ได้ ปัญหานี้อยู่ที่คุณ หรือที่ระบบ

อันที่จริง คนและระบบจะแยกจากกันเด็ด ขาดไม่ได้ ระบบก็คือระบบที่มีข้อตกลงของคน ที่มีมาอยู่ร่วมกัน อาจจะเป็นข้อตกลงที่เขียนไว้เป็น ลายลักษณ์อักษรหรือไม่เขียนก็ได้ อย่างในกรณี หน่วยราชการที่นางสาว ก. ไปทำงานอยู่ด้วย ไม่มี ระบบที่บริหารการที่ไหนอนุญาตให้ทุจริต หรือให้ทำ งานฉ้อใจ แต่หน่วยงานนี้ทำกันมา เช่นนี้ จนเป็น “ข้อตกลง” เงียบๆ ที่ทุกคนในหน่วยงานนั้นยอมรับ แม้ไม่ได้เขียนไว้ มันก็ถูกต้องเป็นระบบที่ฉ้อฉล ถ้า คุณซื้อเข้าไปอยู่คนสองคน ก็อยู่ลำบาก อาจจะต้อง ลาออกจากหรือมีฉันนั้นกู้ภัยระบบก็ลิน กลายเป็นคน เข้ามาเยี่ยมตามตามเพื่อน หรืออย่างเด็กสองน้ำเสียง เลี้ยงตัว รักษาตัวรอดไม่ไปร่วมโงกเงกับเขา ถ้า คุณอย่างนาย ค. มาอยู่หน่วยงานนี้ไม่มีปัญหาอะไร ในทางตรงกันข้าม ถ้าหน่วยงานนี้ระบบดี คนอย่าง นางสาว ก. ก็จะได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อ ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

ที่นี่เรามาองค์ที่ตัวนางสาว ก. และนาย ค. บ้าง ลักษณะนิสัยใจคอต่อต้านความเป็นคนมี ศีลธรรมหรือไม่ของคนทั้งสองนี้ ขึ้นอยู่กับระบบ ครอบครัว ระบบโรงเรียน ระบบสื่อมวลชน หรือ อิกลนายนี้ระบบสังคมทั้งหมดที่หล่อหลอมคนทั้ง สองขั้นมา มองอย่างพุทธบริษัทเรารู้จารวมถึง บุพกรรมของแต่ละคนด้วยก็ได้ แต่ในพุทธศาสนา เราได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ที่ท่านกล่าวว่า

การอยู่ในสิ่งแวดล้อม หรือระบบที่ดีงามเป็นมงคล อย่างยิ่ง (ปฏิรูปเทศาโส ๑ เอตุมงคลมุตตਮ) หรือหลักปรัตรโโนะะที่เป็นกัลยาณมิตรซึ่งท่านถือ ว่าเป็นปัจจัยภัยนอกที่สำคัญชนิดขาดไม่ได้ คู่กับ หลักโโนะะโสมนสิการซึ่งเป็นปัจจัยภัยใน โดยทั้ง สองประการนี้ไม่เพียงแต่สำคัญในระดับศีลธรรม เท่านั้น แม้การปฏิบัติเพื่อความวิมุตติหลุดพ้นก็ ขาดปัจจัยทั้งสองประการนี้ไม่ได้

ตัวอย่างที่ยกมาเป็นตัวอย่างง่ายๆ ระดับ ยอด เพื่อง่ายที่จะเข้าใจปัญหาสังคมในระดับที่ ขับช้อนขึ้นไป เช่น ปัญหาโสเกน ปัญหาเด็กขาด อาหาร ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาประ ชาชนติดอบายมุข ปัญหาความยากจน ล้วนแล้ว แต่จะต้องวิเคราะห์และหาทางแก้ไขทั้งที่ตัวคุณและ ตัวระบบเสมอ จึงจะเรียกได้ว่ามองปัญหาอย่าง รอบด้านตามเหตุและปัจจัยต่างๆ พุทธศาสนาสมัย ใหม่ก็ต้องว่า คำเทศนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมายถือวิชิตและสังคมสมัยใหม่อย่างแท้จริงนั้น นอกจากจะเรียกร้องให้ป้าเจกบุคคลรักษาศีลธรรม ด้วยปฏิบัติธรรมแล้ว ยังต้องเรียกร้องให้ปฏิรูป ระบบระเบียบท่องสังคมเสียใหม่ ให้เข้าสู่การทำ คลองธรรมอีกด้วย พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่นนี้ได้ก็จำ ต้อง ศึกษาให้เข้าใจสังคมสมัยใหม่ให้ถ่องแท้ และนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม แต่ไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้easy แต่ถ้าไม่ทำ พุทธศาสนา ก็จะไม่มีความหมายต่อสังคมในอนาคตแต่อย่างไร หรือมิใช่

ธรรมะ กับสภาราชเวทล้อม

หัว ศีนะการมองสิ่งแวดล้อมของพุทธ
ศาสนาของประมวลได้ ๔ - ๕ ประเดินดังนี้

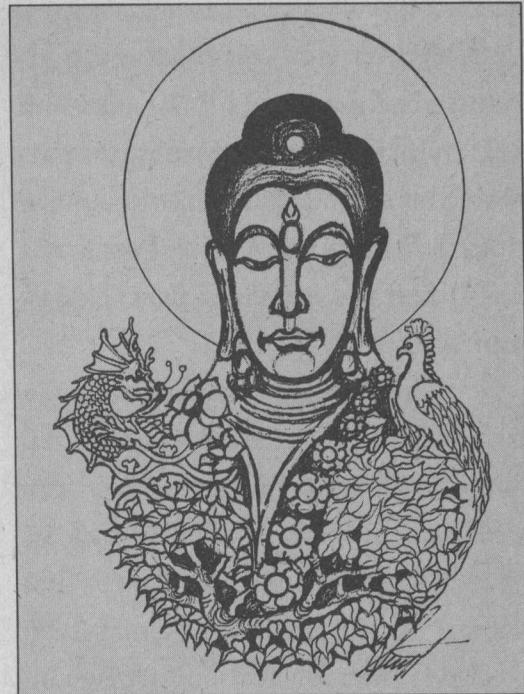
พระพุทธศาสนาเห็นว่ามนุษย์และสิ่งแวด
ล้อมทั้งหลาย สัตว์ พิช ต้นไม้ ล้วนมองค์ประ
กอบตามธรรมชาติตัวตัวสืบเช่นกัน

มนุษย์และสัตว์ทุกชนิดเป็นเพื่อนร่วม
ทุกๆ ร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อันกัน และมนุษย์
หรือสัตว์มีความเกี่ยวข้องเป็นญาติกันไม่ขาดได้
ขาดหนึ่ง

มนุษย์ไม่สามารถจะอยู่อย่างโดดเดี่ยว
แยกตัวจากสิ่งแวดล้อม จากต้นไม้ ป่าเขา แม่น้ำ
ลำธารได้ การดำรงชีวิตอยู่จะต้องกลมกลืนกับ
ธรรมชาติแวดล้อมโดยตลอด ในฐานะเพื่อนเสมอ
กัน ซึ่งจะแตกต่างจากแนวคิดของผู้รึ่งที่มองว่าตน
เองเป็นเจ้าของธรรมชาติ เป็นผู้มีอำนาจเหนือสัตว์
พิช แม่น้ำ และพยายามเอาชนะธรรมชาติทุกวิถี
ทาง แต่พุทธศาสนาสอนให้เข้าถึงธรรมชาติ และ
ธรรมชาติจะสอนสัจจะความจริงแก่ ชีวิตมนุษย์เอง

มนุษย์ สัตว์ทั้งหลายต่างอิงอาศัยกันและ
กันตามหลักการทางพุทธศาสนาว่าด้วยหลักปฏิจจ
สมุปบาท คือมนุษย์อยู่โดยอาศัยพิช พิชอาศัย
มนุษย์ มนุษย์อาศัยสัตว์ สัตว์ก็อาศัยมนุษย์ มนุษย์
เริ่นนี้ได้อาศัยพิชเป็นอาหาร ได้สัตว์เป็นอาหาร
ได้สัตว์เป็นเพื่อนได้สัตว์เป็นแรงงาน พิชก็อาศัย
มนุษย์ดูแลให้ปุ่ยปลูกรักษากำบ农村 พิชเองก็เมื่อัน
รู้จักกตัญญูกตเวทต่อมนุษย์ ก็คายເเอกสารก็อกซิ
เจนบริสุทธิ์ซึ่งมนุษย์ต้องการจะนำมายาใจ

ในสังคม มนุษย์ต้องมีศีลธรรม ถ้าขาด
ศีลธรรมจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ คือความ
มีศีลธรรมของมนุษย์หรือไม่นั้นเกี่ยวข้องกับความ

เป็นไปของธรรมชาติตัวตัว เช่นกันมนุษย์ทั้งหลาย
ประพฤติอยู่ในศีลธรรมแล้ว ธรรมชาติตั้งมวลก็จะ
ดำเนินไปอย่างถูกต้อง พัฒน์ก็จะตกต้องตามกฎ
กาล ไม่มีแลง ไม่มีน้ำท่วม

ทศนะทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นภาพรวมที่
มนุษย์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาอันเนื่องจากการทำลายสิ่งแวด
ล้อมมากมาย เช่น ความร้อนหือลดจำานวนลงของ
ทรัพยากรธรรมชาติ เพราะจำนวนประชากรโลก
เพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรถูกนำมาใช้เพื่อเป็นตุตถิบ
ทางการผลิตในกิจการอุตสาหกรรมและใช้อย่าง
ฟุ่มเฟือย

ระบบอุตสาหกรรม การเกษตรกรรมเชิงพา
ณิชย์ซึ่งเป็นตัวการนำสารเคมีมาใช้มาก เพิ่มขยะ
มูลฝอยมหาศาล จำนวนเพิ่นที่ป่าไม้ถูกทำลาย
ความสกปรกของแม่น้ำลำคลอง เกิดมีสารพิษใน
น้ำ ในอากาศ นิเวศวิทยาทั้งระบบได้สูญเสีย
ความสมดุลเป็นอย่างมาก ดังเห็นได้จากปรากฏ
การณ์ของภัยธรรมชาติเริ่มมีมากขึ้น อาทิ น้ำท่วม
แผ่นดินไหว ถูกกาลแปรเปลี่ยน

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอทางออกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมตามที่ศูนย์ของพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาของทางออกต่อปัญหาอันเกิดจากสิ่งแวดล้อม ตามหลักอริยสัจจ์สี่มุทุกข์ เป็นตัวปัญหา การแก้ปัญหาต้องค้นหาสาเหตุของสิ่งที่เกิดมุทุกข์หรือสาเหตุของปัญหาซึ่งสาเหตุประการหนึ่งคือ ความไม่รู้จักประมาณ ความเห็นแก่ตัว และความโลภของมนุษย์

ทรัพยากรธรรมชาตินั้นต้องรู้จักใช้อย่างพอประมาณและคุ้มค่า ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ในพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล พระอานันท์ตอบคำถามอุบาสก์เรื่องการใช้ผ้าจีว์ เมื่อมีอุบาสก์ถามว่า ทำน้ำธีร์ให้ใช้จิ้งหร่ายอย่างไรบ้าง พระอานันท์ก็บอกว่าใช้จิ้งหร่ายก็ใช้จันเก่า เก่าแล้วเอ้าไปทำอะไร เก่าแล้วเอ้าไปปูนอน เนื่องปูนอนจนเก่าแล้วเอ้าไปทำฝา ทำฝาเก่าแล้วก็เอ้าไปทำฝาเชื้อพื้น ทำฝาเชื้อพื้นเก่าแล้วเอ้าไปใช้กิจจนาข้างฝาใช้จนคุ้มค่า

เนื่องจากความเห็นแก่ตัวเป็นปัญหาสำคัญ และการบริโภคปัจจัยสี่เกินความจำเป็นของชีวิต ทำให้เกิดใจขาดการพัฒนา มุนุษย์ต้องพัฒนาจิตใจให้เกิดความรักผู้อื่น ดังพระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า “สัตว์ที่หลายล้วนกล้าไทยหันหัว” กลัวความตาย เปรียบเทียบตนกับผู้อื่นแล้วไม่ควรห่าเมือง ไม่สั่งให้ผู้อื่นฆ่า” และมีกล่าวไว้ในมหาโพธิชาดก “บุคคลพึงนั่งร่มไม้ได้ ไม่ควรหักกิ่งไม้ เพราะว่าผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวแท้” และตรัสรห้ามไม่ให้พราหม่องเชิญ ดังคำบาลีที่ว่า “ภูตความปาตพยaty ภัยความหมายเท่ากับปานาติบata คือไม่ฆ่าสัตว์และพราหมี”

การพัฒนาจิตให้เป็นกุศล หากพิจารณาส่วนนี้ให้ลึกซึ้ง จะสามารถช่วยกันให้อนุรักษ์พิชัยสัตว์และต้นไม้ไว้ให้ลูกหลานได้ศึกษาและใช้สอยสืบไปนานแสนนาน มีคัมภีร์ทางพุทธศาสนาไว้ในจักกัตติสูตร ซึ่งกล่าวถึงผู้ปักครองจะต้องจัดการคุ้มครองรักษาให้กับหมู่บ้าน หมู่บ้านทั้งหลายเป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติ และต่อมาหลังพระพุทธเจ้า

ปรินิพาน ๓๐๐ ปี พระเจ้าอโศกมหาราช ได้สร้างโรงพยาบาลรักษาสัตว์ทั้งภายในเขตอาณาจักร และนอกจากของพระองค์ สิ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีความเมตตาเป็นพื้นฐานถึงจะเกิดคุณค่าของความรักต่อสิ่งมีชีวิตได้

การทั้งชัยชนะพลาสติกและโฟมบางอย่างเป็นโทษต่อสิ่งแวดล้อมมาก เพราะขยายพากันไม่嫩่าเป็นอย่างจะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียเป็นเวลาร้อยๆ ปีที่เดียว ทุกคนจึงควรให้ความสำคัญมาก ต่อการรณรงค์ให้รักษาแม่น้ำ คุคลอง พระพุทธเจ้าตรัสสิ่งหลักการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมและอานิสงส์ในการสร้างสรรค์สภากาแฟแวดล้อม ดังใน วนโรปันสูตร สังคุติกนิภัย ซึ่งสรุปความได้ว่า “ชันเหลาได้สร้างสวนไม้ดอกไม้ผล ปลูกหญ้าไม้ สร้างสะพานและชันเหลาได้ให้โรงน้ำเป็นทาน และบ่อหัวพื้นบ้านที่อยู่อาศัย ชันเหล่านั้นย้อมมีบุญ เจริญในการทุกเมื่อ ทั้งกลางวัน ทั้งกลางคืน ชันเหล่านั้นดังอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล ย้อมไปสวรรค์”

การประยุกต์ธรรมมาใช้กับสภากาแฟแวดล้อม ในที่ศูนย์ของพระพุทธศาสนา มีข้อสรุปเช่นถือเป็นหลักปฏิบัติ คือลดความเห็นแก่ตัวลง ใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด พยายามมากับความจำเป็น พัฒนาจิตใจของตนเองให้เกิดความรัก รู้คุณค่าสิ่งแวดล้อม ดำรงชีวิตให้กลมกลืนกับธรรมชาติ แล้วท่านจะเป็นผู้ที่ได้พบกับความสุข ความสงบ ร่มเย็น และท่านจะเห็นว่าต้นไม้กำลังแสดงธรรมแก่ท่าน ภูเขา แม่น้ำ สัตว์กำลังยิ้มแก่ท่าน และขอให้ท่านทั้งหลายจะเจริญในธรรมของพระพุทธเจ้ายิ่งๆ ชื่นไปเทอญ

ดร.พระมหาสมชาย ภุสกจิตต์
ปราชญ์ธรรมทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ไทย ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๗๓

สมพงษ์ รักษาภัยภูริ เรียนเรียง

บทปัจจุบัน การใช้กราด

เราจะใช้กราดเป็นให้สำเร็จประโยชน์
อย่างแท้จริงได้อย่างไร ?

เราพึงพิจารณาเป็นเนื่องนี้ว่า เราได้เก็บ
เอกสารธรรมที่ใช้แล้ว หรือที่ไม่ต้องการเพื่อการแปร
สภาพใหม่และเก็บไว้ในที่อันจำเพาะเพื่อสะสมทุก
สัปดาห์แล้วหรือไม่ แต่เพียงเท่านี้ยังไม่พอที่จะ
หยิบลงถังจิจลสำนึก หากเราควรซื้อหรือใช้ผลิต
ภัณฑ์ที่ผลิตจากกระดาษที่ใช้แล้ว และบอกผู้อื่น
ให้กระทำตามเช่นกัน。

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากกระดาษที่
ใช้แล้ว ซึ่งเรารู้หาได้ เช่น

- สมุดจดบันทึก	- กระดาษพิมพ์ดีด
- สมุดร่าง	- กระดาษถ่ายเอกสาร
- กระดาษเขียนจดหมาย	- กล่อง
- ซองจดหมาย	- แฟ้ม
- กระดาษวัสดุเขียน	- กระดาษชำระ
- หนังสืออ่านในโรงเรียน	- กระดาษที่ใช้ในครัว
- บัตรลงทะเบียน	- กระดาษเช็ดหน้า
- ในเสริญรับเงิน	- ฯลฯ

คุณทำสิ่งเหล่านี้ได้จาก
ร้านขายเครื่องเขียน (ถ้าไม่มีก็สั่งให้เข้ามาขาย)
ตลาด
ร้านผลิตภัณฑ์จากประเทศไทยที่สาม
และ ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ

คุณจะหยุดยั้งกระแสของการใช้กระดาษ
อย่างสรุยสุร้าย โดยการติดข้อความนี้ที่กล่องรับ
จดหมายของคุณว่า

“ที่นี่ไม่รับของไปรษณีย์ เช่น ในโฆษณาฯ”

การใช้กระดาษอย่างมีสติ ช่วยปกป้อง
โลกของเรา เราในฐานะพุทธศาสนิกควรระหนักร
ในหน้าที่นี้

ปอล อริยโน
เยอเมอร์ เยอรมันนี

หมายเหตุ ปอล อริยโน เพื่อนชาวพุทธเยอรมันได้
ส่งแฟ้มปลิวเกี่ยวกับการใช้กระดาษอย่างมีคุณค่ามา
ให้ทางกองสารานุรักษ์ฯ เราเห็นว่าเป็นข้อสำคัญ
เพื่อการใช้กระดาษอย่างสรุยสุร้ายสุดถูกใจบุญ
มีผลต่อการกำลังป้าอย่างทันต์ และในหลายประ
เทศคนเริ่มต้นตัวกลับมาใช้กระดาษที่สามารถแปร
สภาพเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ได้ใหม่ เราจึงได้นำข้อ
ความจากแฟ้มปลิวนี้มาแปลงไว้เป็นแบบอย่าง

การประยุกต์ธรรมะมาใช้ในสังคมสมัยใหม่
อีกแบบหนึ่ง บ้านเรานับว่าโชคดีที่ยังมีชาเล้ง หรือ
“เจกนายขาด” ที่กำลัง กล้ายืน “ไทยนายขาด”
มากขึ้นทุกที เน่าเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการหมุน
เวียนทรัพยากรหลายอย่างกลับมาใช้อย่างน่ายกย่อง
เช่น น้ำดื่ม พลาสติก กระดาษ และอื่น ๆ นับเป็น
อาชีพที่ควรได้รับเกียรติจากสังคมอย่างยิ่ง แต่คน
เหล่านี้ก็ยังยากจนขึ้นแทนแสนสาหัสอยู่นั่นเอง

สารานุรักษ์

ผงชักฟอก มหันตภัยในความสะอาด

ผงชักฟอกหรือ “สารทำความสะอาด” นับได้ว่าเป็นผลิตผลของกระบวนการในทางอุตสาหกรรมยุคปัจจุบัน ซึ่งได้รับการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องการทำความสะอาดภายในบ้าน ให้กับวิถีชีวิตสมัยใหม่

งานทำความสะอาดยุคใหม่ถือว่าเป็นภารกิจที่ทำอยู่เป็นประจำวันในบ้านหรือสถานที่ทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการปัดกวาดเช็ดถูฝุ่นละอองตามพื้นหรือตู้ตู้ตี้เก้าอี้ การซัดล้างห้องน้ำห้องส้วม ตลอดจนการซักเสื้อผ้าและล้างถ้วยชาม สิ่งซึ่งถูกนำมาใช้ผ่อนภาระดังกล่าวของแม่บ้านในประเทศไทย หรือญี่ปุ่นย่อมจะได้แก่ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด อาทิ ผงหรือน้ำยาซักฟอก น้ำยาล้างห้องน้ำ น้ำยาล้างจาน น้ำยาขัดพื้น น้ำยาล้างส้วมหรือที่พยาบาลเรียกว่าเครื่องสูด

กันท์ฯ จากการสำรวจพบว่าประชากรพลเมืองในประเทศไทยใช้ผงชักฟอกกันเฉลี่ยแล้วคนละ ๔๐ กิโลกรัม/ปี คนเยาวชนตระวันตกใช้กันคนละ ๑๕ กิโลกรัม/ปี คนญี่ปุ่นใช้ ๔ กิโลกรัม/ปี คนอังกฤษใช้ ๗ กิโลกรัม/ปี และจากตัวเลขประมาณการใช้ผงชักฟอกกันเองที่มักเคมีขาวเยรมันคนหนึ่งชื่อ ฟอน ไลบิก ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น อาจได้จากปริมาณการใช้ผงชักฟอกของประชากรในประเทศไทยนั้นเอง

แท้ที่จริง ผงชักฟอกเพียงจะได้รับการคิดค้นขึ้นเมื่อสองคราบครั้งที่ ๑ ในขณะนั้นเยอรมันประสบภาวะขาดแคลนไขมันสัตว์ซึ่งจำเป็นแก่การนำมาใช้ทำสูญ จึงมีการค้นคว้าสารเคมีใช้แทนสูญ จนสำเร็จเป็นผงชักฟอกขึ้น แต่หลังสองคราบครั้งที่ ๒ อุบัติขึ้นอีก ภาวะขาดแคลนไขมันสัตว์ เกิดขึ้นทั่วโลก สูตรผงชักฟอกดังเดิมจึงได้รับการนำมาปรับปรุงอีกครั้งจนกระทั่งกลายเป็นผงชักฟอกซึ่งใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ อย่างไรก็ตามผงชักฟอกและผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดทั้งหลายที่มีวางขายตามท้องตลาดทุกวันนี้ ล้วนอยู่ในกำเนิดของบริษัททักษิณไทยจำนวนไม่กี่บริษัท ไม่ว่าจะเป็นลีเวอร์ บราร์เซอร์ คอลเกต ปาล์มโอลีฟ จอห์สัน แวนซ์ สำหรับในประเทศไทยเราได้เริ่มน้ำยาผงชักฟอกมาใช้แทนสูญเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยบริษัทลีเวอร์ บราร์เซอร์(ประเทศไทย) จำกัดติดต่อสั่งมาจากประเทศไทยอังกฤษ

ประชุมต่อธรรมเมืองสังคม

สหราชอาณาจักร และเยอรมันตะวันตก ตามลำดับ ในครั้งนี้ตามตลาดจะมีผู้ผลิตฟอกยีห้อเชฟ. ไอ.โกล์ฟิล์ม, ไทร์ และแฟป ซึ่งอย่างหลังนี้บริษัท หลุยส์ ที่เลี้ยงโนเวนได้ส่งเข้าจากบริษัท คอลเกต ปัลเมอร์ลิฟ จำกัด สหราชอาณาจักร และในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ บริษัทคอลเกตฯ จึงได้ตั้งโรงงานผลิตผง ซักฟอก “แฟป” ขึ้นเองในประเทศไทย และผงซักฟอกยีห้อนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากจนกระทั่งคนไทย เรียกผงซักฟอกทั้งหมดว่า “แฟป” กันอย่างติดปาก จนกระทั่งทุกวันนี้

ปัจจุบันเรามีผงซักฟอกของข่ายกันอยู่ รวมทั้งสิ้นกว่า ๒๐ ยี่ห้อ โดยผู้ผลิต ๖ บริษัท ซึ่งมี ปริมาณการผลิตรวมกันแล้วตากเดือนละ ๙,๐๐๐ ตัน เฉพาะในปี พ.ศ.๒๕๓๐ บริษัทดังกล่าวทำการผลิตผงซักฟอกของมาเป็นปริมาณ ๑๔๒,๐๐๐ ตัน ในขณะที่ปริมาณการใช้ผงซักฟอกในบ้านเรา ตกประมาณปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน โดยปริมาณดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร และตามตัวเลขบประมาณโฆษณาตามสื่อมวลชนต่างที่บริษัทผู้ผลิตทุ่มงบให้ (ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เงินที่ใช้ในการโฆษณาผงซักฟอกคือ ๑๗๗.๖ ล้านบาท ปี พ.ศ.๒๕๓๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๔๒.๒ ล้านบาท) ด้วยอัธิผลของการความสะอาด กะและสีโฆษณา ทุกวันนี้เราจึงพากันรู้สึกถึงความสำคัญของผงซักฟอกและสารทำความสะอาดที่ว่า เป็นสิ่งจำเป็นที่วิถีชีวิตปัจจุบันจะพึงขาดเสียไม่ได้ ทั้งๆ ที่เราควรจะมีความระมัดระวังในการใช้อย่างยั่งยืนและใช้มันอย่างรู้จักบันยะบันยังให้มากที่สุด เท่าที่จะพึงกระทำได้เสียด้วยซ้ำ

ด้วยแรงกดดันจากชุมชนการพิทักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อมในยุโรป เป็นเหตุให้บริษัทผู้ผลิต ผงซักฟอกต้องกลับมาทบทวนในหลักการเรื่อง “ความสะอาด” ของสิ่งแวดล้อมที่รับผลกระทบ จากผลิตภัณฑ์ “ทำความสะอาด” ของตนอย่างจริงจัง จนในที่สุดจึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดพิษภัยแก่สิ่งแวดล้อมและไม่มีอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนผู้ใช้ โดย

เมื่อพ.ศ.๒๕๑๙ บริษัทจห์ทันสัน วางผู้ผลิตนำ ยาดับเงาโลหะและเครื่องเงิน น้ำยาซักเงาเบะหนัง และเครื่องเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ ได้เป็นหนึ่งในบริษัท แรกๆ ที่ประกาศเลิกใช้สาร CFC. (คลอโรฟลูโอล คาร์บอน) ในกระบวนการผลิตสินค้าของตน และได้ยัดเอกสารข้อความไว้ในกรณีโฆษณาผลิตภัณฑ์ โดยการพิมพ์ข้อความในสลากรหัสบรรจุภัณฑ์ว่า “ไม่มีสารโพลีคลอฟลูอีดีบีที่เป็นตัวทำลายไอโอดีน” นี่ เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้บริษัทอีกจำนวนมากพากันดำเนินรอยตามอย่างบริษัทนี้ในเรื่องการยกเลิกการใช้สาร CFC.

ผลิตภัณฑ์ ผงซักฟอกก็ เช่น เดียวกับสารทำความสะอาด สะอาดอย่างอื่น ๆ ที่ก่อผลกระทบกับสภาวะแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อองค์ประกอบของผงซักฟอก ทุกชนิดยังหันนั้นคือสารลดแรงตึงผิวอันเป็นสาร สังเคราะห์ จากน้ำมันปีโตรเลียม (L.A.B.), ฟอสฟेट, สารฟอกขาว, สารเรืองแสง ยิ่งกว่านั้น สารจำพวก เอนไซม์ (ซึ่งมีฤทธิ์ในทางย่อยสลาย คราบสกปรก) ยังทำให้เกิดอาการแพ้ที่ผิวหนังแก่คนและสัตว์ได้ด้วย ในเวลาหลายปีที่ผ่านมา รู้บาลของสหราชอาณาจักร เยาวชน ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ได้ให้ความสนใจในเรื่องคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำเป็นอย่างมาก ด้วย ค้นพบว่าการใช้ผงซักฟอกประเภท “ทูนก” (ซึ่ง มัก ใช้กันมากในโรงงานอุตสาหกรรมและเป็นผงซักฟอกสูตรเดิมซึ่งใช้สารลดแรงตึงผิวประเภท A.B.S.) น้ำสลายตัวได้ยาก ทั้งยังสามารถผ่านระบบกำจัดน้ำเสียออก

ประยุกต์ธรรมเพื่อสังคม

มาได้ จึงมีผลต่อก้าวอยู่ตามแหล่งน้ำทางธรรมชาติ ค่อนข้างสูง และแม้มีการปรับปรุงสูตรของผงซักฟอกให้มานเป็นชนิด “อ่อน” โดยเปลี่ยนสารลดแรงตึงผิวจาก เดิมมาเป็นสาร L.B.S. ซึ่งเชื่อกันว่า สามารถถูกย่อยสลายได้ด้วยจุลินทรีย์ในธรรมชาติ และระบบกำจัดน้ำเสียก็สามารถกำจัดสารละลายน้ำของผงซักฟอกอย่าง “อ่อน” นี้ได้ถึงร้อยละ ๔๔-๕๙ กิโลกรัม แต่ด้วยปริมาณการใช้ผงซักฟอกอย่างพร้าเพรือเกินความจำเป็นหรือความพอดี ผงซักฟอกก็ยังทำลายระบบบินิเวศน์อย่างสุดที่จะหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาผลกระทบของผงซักฟอก สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต ในส่วนของผลกระทบของผงซักฟอกที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั้นได้แก่

๑. พอง สารเคมีที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาเป็นพอง ในผงซักฟอกเป็นตัวลดปริมาณออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำ นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดอุจจาระสีน้ำ ที่พบเห็นได้ตามผิวน้ำของแม่น้ำลำคลองทั่วไปในบ้านเรือน โดยเฉพาะตรงประตูระบายน้ำ
๒. คุณภาพของน้ำได้ดีน การซึมลงสู่ระดับน้ำ ได้ดีนของสารละลายผงซักฟอกทำให้คุณภาพน้ำได้ดีนเสียไป เช่นทำให้ลื่น เกิดพอง และมีกลิ่น
๓. เกิดการของน้ำและแพรวพันธุ์อย่างรวดเร็วของพืชน้ำ เนื่องจากผงซักฟอกมีสารฟอสฟे�ตเป็นองค์ประกอบ ฟอสฟे�ตเป็นธาตุอาหารอย่างเดียวที่พืชเจริญส่งเสริมให้พืชนำเสนอภัยงานอย่างรวดเร็ว และเมื่อมีจำนวนมาก พืชน้ำก็จะทับถมกันเป็นเหตุให้เกิดการแยกอาหารออกซิเจนและแสงแดดกันจนตาย เมื่อพืชตายแล้วเน่าเปื่อยก็ยิ่งเป็นการลดปริมาณออกซิเจนลงทำให้สัตว์น้ำต่างๆที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำต้องตายลง
๔. ดิน สารละลายผงซักฟอกทำให้ดินดูดซับน้ำ

ได้น้อยลง ผิวของดินจะแห้งแห้ง ปริมาณธาตุอาหารหลักของพืชคือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โปรตีนเชิงลดลง ขณะเดียวกันธาตุอาหารของ เช่น แคลเซียม แมกนีเซียม โซเดียม จะเพิ่มมากขึ้น สารเหล่านี้จะทำให้ดินเปลี่ยนสภาพเป็นมีฤทธิ์เป็นกรดสูงขึ้น

สำหรับผลกระทบของผงซักฟอกที่มีต่อสิ่งมีชีวิตนั้นคือ

๑. พืช ในปริมาณไม่มากนัก สารละลายผงซักฟอกจะเร่งการเจริญเติบโตของสาหร่าย สำหรับเกลือโซเดียมที่เกิดขึ้นจากการละลายผงซักฟอกจะเป็นตัวดัดขาวความเจริญเติบโตของแพลงตอนซึ่งเป็นอาหารของสัตว์น้ำ นอกจากนั้นพืชจำพวกข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพด ถั่ว ผลไม้ และไม้ดอกหลายชนิดเมื่อได้รับสารละลายผงซักฟอกที่มีความเข้มข้นสูง จะเกิดอาการหงิกของรากออก การเจริญเติบโต การให้จำนวนดอกและจำนวนเมล็ด จากการทดลองพบว่าผงซักฟอกมีผลต่อการขยายตัวของรากข้าว ขัดขวางการดูดน้ำและการสั่งเคราะห์แสง ทำให้ข้าวมีใบเหลืองและแห้ง ผลผลิตลดลง และโครงสร้างของรากเปลี่ยนไปด้วย
๒. สัตว์ ผลกระทบของผงซักฟอกต่อสัตว์น้ำ และสัตว์บกทั้งที่มีกระดูกสัตว์หลังและไม่มีกระดูกสัมหลัง สารลดแรงตึงผิวในผงซักฟอกจะก่อให้เกิดทั้งพิษเฉียบพลันและผลกระทบระยะยาวแก่ปลา หอย หูนุกทดลอง สัตว์เหล่านี้เมื่อได้รับผงซักฟอกจะแสดงผลให้เห็นอย่างชัดเจน (โดยที่สารเคมีที่ผลิตขึ้นมาสำหรับใช้ภายในบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ชีวิตสมัยใหม่ ก่อนที่จะมีการนำออกจำหน่ายแก่ประชาชนนั้นจะต้องผ่านการทดสอบใช้กับสัตว์ก่อน สัตว์ที่มักถูกใช้ในการทดสอบสารเคมีต่างๆมีอาทิเช่น หมู สุนัข ลิง กระต่ายและหนู ในปี พ.ศ.๒๕๒๘ ในประเทศไทยสถากรรมมีสัตว์เหล่านี้ถูกฆ่าหรือต้องตายลงในการทดลองดังกล่าว ๑๐,๐๐๐ ตัว ปี พ.ศ.๒๕๒๘ มีจำนวน ๕,๗๐๙ ตัวและจำนวน

เป็นล้านตัวที่ถูกนำมากดลงแต่รอดชีวิตมาได้)

ในปัจจุบัน สารลดแรงตึงผิวจะถูกดูดซึมไว้ที่เหงือก ทำให้ผิวนังเซลล์ของเหงือกถูกทำลายลง โดยการที่สารในผิวจะซักฟอกนี้จะรวมตัวกันเข้ากับโปรตีนเป็นเหตุให้ปรตินตกตะกอน ทำให้เนื้อเยื่อเหงือกกลอยตัว ผลก็คือการถ่ายเทออกซิเจนและการควบคุมปริมาณน้ำ และแร่ธาตุภายในตัวปลาผิดปกติ เหงือกของปลาที่ติดกับต่อมเมือกจะถูกทำลาย จากการทดลองพบด้วยว่าสารละลายผิวจะซักฟอกที่มีความเข้มข้น ๕ ppm. ทำให้เหงือกของปลาที่ติดกับต่อมเมือกถูกทำลาย ทำให้เมือกออกมากและถ้ามีความเข้มข้นสูงกว่านี้จะทำให้ระบบการหายใจพิการ ปลาสูญเสียการทรงตัวว่ายน้ำไม่ถูกทิศทางและตายในที่สุด

๓. มุนช์ย์ โอกาสที่ผิวจะซักฟอกจะเข้าสู่ร่างกายคนเรานั้นมีได้ ๓ ทาง คือทางปาก ทางเดินหายใจและทางผิวนัง ซึ่งอาจจะเกิดจากอุบัติเหตุความเข้าใจผิด โดยเฉพาะเด็กๆ ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทยสูบบุหรี่มีเด็กจำนวนนมากรวมทั้งผู้ใหญ่ที่ได้รับอันตรายจากการรับประทานผิวซักฟอกเข้าไปเป็นปริมาณมากพอที่จะทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ห้องร่วงภายในเวลา ๒-๓ นาที กระแทกอาจซึ่คหบดสติและเสียชีวิตได้หากไม่ได้รับการพยายามที่ถูกวิธี

อันตรายของผิวซักฟอกต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์มีได้ ๒ ลักษณะ คือ ความระคายเคืองต่ออวัยวะที่ล้มผัส มักจะเกิดในกรณีต่างๆ ดังนี้
 ๑) การใช้ผิวประเภท เช่นนำผิวซักฟอกมาใช้สำรับหรือฟอกตัวแทนสูบ ผิวซักฟอกอาจเข้าตาทำให้เยื่อตาอักเสบ ผิวนังและผิวแห้งหยาบ เพราะเหตุว่าผิวซักฟอกถูกถังสารเคลือบผิวนังได้มากกว่าสูบ นอกจากนี้ในการทดลองกับหมูโดยการผิวซักฟอกเปรียบเทียบกับยาสูบก็บริเวณหลังของหมูซึ่งโกรอนอก พบว่าผิวนังของหมูที่ถูกทำด้วยผิวซักฟอกจะไม่มีขนขึ้นมาเลย จึงอาจคาดได้ว่าการใช้ผิวซักฟอกผิดประเภท เช่นสารเคมี อาจทำให้ครรภะล้านได้

๒) การใช้ผิวซักฟอกที่มีความเข้มข้นสูงๆ จะเป็นอันตรายต่อผิวที่ล้มผัสโดยเฉพาะผิวที่สภาพไม่ปกติอย่างก่อนแล้ว เช่นตรงที่มีอาการผื่นคัน มีบาดแผล อักเสบ หรือผิวนังที่แข็งมาก สารละลายในผิวซักฟอกจะเข้าไปเพิ่มให้ผิวนั้นติดเชื้อง่าย ทำให้เกิดอาการอักเสบ และบาดแผลใหญ่ขึ้น

อาการแพ้

- ๑) ลองของของผิวซักฟอกอาจกระตุนให้เกิดอาการแพ้ของระบบทางเดินหายใจ ซึ่งจะทำให้เป็นหวัดเรื้อรังได้ โดยโรคดังกล่าวมักจะเกิดกับผู้ที่ทำงานในโรงงานผิวซักฟอก
- ๒) ปฏิกิริยาแพ้ที่เกิดแก่ผิวนัง ผู้เชี่ยวชาญทางผิวนังเชื่อว่าปฏิกิริยาแพ้เกิดจากการถูกกระตุนด้วยส่วนผสมในผิวซักฟอก เช่นสารผสมเพื่อการฆ่าเชื้อโรค สารฟอกขาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอนไซม์ที่ผสมไว้เพื่อช่วยย่อยคราบสกปรกของผ้า

กล่าวโดยสรุป ผิวซักฟอกเป็นสารสังเคราะห์ที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบกับสาเหตุที่มีการใช้ผิวซักฟอกกันอย่างกว้างขวาง จึงทำให้ปริมาณสารละลายผิวซักฟอกถูกปล่อยลงในแหล่งน้ำมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อสภาวะแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของน้ำที่โ大雨ไปถึงสิ่งมีชีวิตในน้ำ เช่นพืชและสัตว์ ตลอดจนมีผลกระทบต่อการเกษตรในด้านการเปลี่ยนแปลงคุณภาพดิน การเจริญเติบโตของพืชและการให้ผลผลิตทางการเกษตร แม้ในบัดนี้บริษัทผู้ผลิตผิวซักฟอกและสารทำความสะอาดจำนวนมากจะได้หันมาสนใจกับการปรับปรุงส่วนผสมในผลิตภัณฑ์ให้ “เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” มากขึ้น จนกระทั่งทำการเปลี่ยนสารเคมีดังนี้จากน้ำมัน L.A.B. มาเป็นน้ำมันพืชซึ่งถูกดูตรใหม่นี้ก็ต้องควักกระเป๋าจ่ายให้กับ “ความเป็นมิตร” ดังกล่าวในส่วนราคาที่ค่อนข้างจะแพงกว่าผิวซักฟอก

การประชุม พระประสานากาค กลุ่มเสธอธรรม

กลุ่มเสธอธรรมจัดให้มีการประชุมพบปะเพื่อปรึกษาหารือกันในระหว่างผู้ประสานงานภาคชั้นนำเมื่อวันที่ ๑๑-๑๒ มีนาคม ๒๕๓๔ วัดถุประสงค์หลักศิริเพื่อประเมินงานที่ผ่านมา ตลอดจนร่วมกันกำหนดแผนงานสำหรับอนาคต โดยเฉพาะการจัดเตรียมในเรื่องของการประชุมใหญ่ประจำปีของกลุ่มเสธอธรรม ซึ่งจะได้ติดต่อหารือนาพรະภิกขุผู้เคยเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่จัดผ่านพัฒนาทุกรูป

การประชุมได้มีการย้อนความถึงต้นเหตุของการก่อตั้งกลุ่มเสธอธรรมชั้น กล่าวโดยสรุปคือกลุ่มเสธอธรรมเกิดขึ้นเนื่องจากการประชุมพระสงฆ์ที่จังหวัดระยอง โดยพระคำเชิญ สุวัณโนวัดป่าสุคะโตเป็นผู้เลิ่งเห็นว่าพระภิกขุที่เข้าร่วมในการประชุมครั้งนั้นเป็นผู้ซึ่งมักจะมีกิจธุระต้องพบปะเจอะกันอยู่เสมอ ท่านจึงแนะนำว่าจะมีการรวมตัวกันชั้นเป็นกลุ่มก้อนขึ้นอย่างเป็นกิจลักษณะ พร้อมกันนั้นก็มีเป้าหมายในการดำเนินการกระตุ้นเตือนให้เพื่อสหธรรมิกสนใจตัวในปัญหาที่เกี่ยวเนื่องกับการพระศาสนา โดยกลุ่มที่จะตั้งขึ้นจะมีต้องมีหัวหน้าและเป็นพิเศษด้วยเพื่อผลในการรุ่ปธรรม

ขอแนะนำดังกล่าวได้รับการยอมรับและเห็นด้วยจากทุกฝ่าย โดยพระครูพิพิธประชานาถ (หลวงพ่อนาน) รับเป็นประธาน หลวงพ่อคำเชิญ รับเป็นรองประธาน และให้ ศ.พ.พ.เป็นกองเลขานุการของกลุ่มเสธอธรรม ภายหลังวัดถุประสงค์ ของกลุ่มยังขยายขอบเขตออกไปในเรื่องของการส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน

สูตรเดิม แต่เรื่องราคาค่า่งวดอาจจะไม่ใช่ข้ออุปสรรคสำคัญคนที่เกิดในยุค “บีบูม” (ภาวะการเกิดใหม่หลังจากสงครามครั้งใหญ่ส่งบปัจจุบันคือผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง ๒๕-๔๕ ปี คนรุ่นนี้มากไม่เคยประสบกับความอัตตัคตัชัตตนดังกับที่พ่อแม่ของคนต้องเผชิญมาในระหว่างสงคราม และแม้แต่การไม่มีสูบใช้จันเกิดผงซักฟอกขึ้นก็มีสาเหตุเนื่องมาแต่สังคมดังได้กล่าวมาแล้ว) เนื่องจากพวกรเข้าสามารถทำมาหากาจได้มากๆ และเริ่วพร้อมมากับกันที่พวกรเข้าได้บริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆ อย่างฟุ่มเฟือยจนธรรมชาติเริ่มปราบภูมิความวิปริตปรวนแปร เด็กที่เกิดมาในยุค “บีบูม” นั้นเองอาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า “คนยุคลั่งแฉล้มรุ่นที่ ๑”

ด้วยอาการที่ตระกันข้าม คนรุ่นก่อนหน้านี้ผู้พบเห็นความยากลำบากในระหว่างสงคราม ครั้งใหญ่มาแล้วย่อมจะคุ้นเคยกับวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน พวกรเข้ารู้จักวิธีการปรุงอาหารหลายชนิดโดยไม่ต้องใช้เครื่องไฟ รู้จักการถนอมอาหารเอาไว้กันนานๆ โดยไม่ปล่อยให้กั้งเสีย และรู้จักใช้สิ่งของจากธรรมชาติ เช่น น้ำสับปะรด น้ำมะนาว และน้ำด่างจากซีลามะเป็นเครื่องซ่อมแซมสิ่งสกปรกโดยที่ธรรมชาติได้แฉล้มก็ยังคงความสะอาดเอาไว้ได้ การที่สังคมสมัยใหม่เปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้าและมีผงซักฟอกใช้กันทุกบ้าน น่าจะมีความหมายในทางการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่ด้วย ซึ่งผลกระทบที่บังเกิดขึ้นย่อมเป็นเครื่องยืนยันว่าความเปลี่ยนแปลงทั้ง ๓ อย่างดังกล่าวได้ดำเนินไปในทางที่ส่วนทางกับความจริงก้าวหน้าในทางสังคม การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน

นิพนธ์ แจ่มดาว
ศูนย์ข้อมูลศาสนาเพื่อการศึกษาและพัฒนา

พัฒนาจากพระนักพัฒนารุ่นเก่าแก่พระที่เริ่มสนใจ
งานพัฒนาหรือพระนักพัฒนารุ่นใหม่ รวมทั้งยังมี
นโยบายเปิดให้พระภิกษุอื่นๆ ที่สนใจสมัครเข้ามา
ร่วมกิจกรรมกับกลุ่มนี้ได้ด้วย

หลังจากที่ก่อตั้งมาได้ระยะหนึ่งและดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปหลายครั้งแล้ว ที่ประชุมได้ประเมินว่ากลุ่มเสธิธรรมคริสต์ลักษณะเป็นเครือข่ายแบบพื้นเมือง ติดต่อสื่อสารรู้ความเคลื่อนไหวของผู้ที่ทำงานเพื่อพระศาสนาและสังคมและช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามความสามารถและความสมควรใจ กลุ่มนี้ไม่มีลักษณะองค์กรจัดตั้งอย่างตายตัว และไม่มีโครงสร้างอำนาจแบบลดหลั่นกันลงมา งานดำเนินไปในลักษณะของการปรึกษาหารือกัน มิใช่การสั่งการ

เนื่องจากความนิเป็นการประชุมผู้ประสานงานภาค จังย่อมจะเป็นโอกาสให้กล่าวถึงความเคลื่อนไหวของเดชิธรรมในภาคต่างๆด้วย

เริ่มที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคนี้มี
พระสงฆ์ที่กำกับดูแลชั้นแข็งหลั่ยกลุ่ม กังที่
สุรินทร์ นครราชสีมา อุบลราชธานี บุรีรัมย์ อยุธยา
หลวงพ่อนานาเสน่ห์ให้ก่องเลขาบุกรุการเข้าไปประ
สามงานกับกลุ่มพระสงฆ์ดังกล่าวให้มากขึ้น เพื่อ
หนุนงานของท่านให้เข้มแข็งขึ้นโดยเฉพาะด้านการ
ถวายความรู้และสร้างเครือข่าย

ภาคใต้มีนักลักษณะและปัญหาทางสังคมแตกต่างจากภาคอีสานอย่างมาก กิจกรรมที่พระสงฆ์ทำก็มีดังนี้ ไม่ว่าจะทำบุญที่วัด หรือในชุมชน แต่ยังไม่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม กันใน งานด้านประสานงานและสร้างเครือข่ายจะต้องเป็นงานหลักในอนาคต

ภาคกลาง,ภาคตะวันออกและตะวันตก
มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน คือ มีทั้งส่วนที่
เป็นสังคมอุดตสาหกรรมสมัยใหม่และเกษตรกรรม
แบบดั้งเดิม พระสงฆ์ที่ทำงานด้านนี้ก็มีกระจาย
อยู่ทั่วไป มีทั้งผู้นำชุมชนแบบเดิม และที่ต้องรับ
มือกับบัญชาสังคมสมัยใหม่อันเกิดจากการพัฒนา
อุดตสาหกรรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม
สมัยใหม่เป็นสิ่งที่พระสงฆ์ต้องการ เพื่อจะได้

สามารถเป็นผู้นำหัวบ้านในทางจิตใจและศีลธรรมได้

ภาคเหนือนั้นการประisanงานภายในภาคยังไม่มากนัก ทั้งๆที่มีพระสงฆ์ที่ตั้งใจทำงานอยู่หลายรูป บางท่านก็มีชื่อสัญเกียรติคุณเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เช่นท่านที่วัดป่าธรรมิริมแม่น้ำป่าสัก เป็นต้น แม้พระสังฆาธิการระดับผู้ใหญ่ก็มีความเชี่ยวชาญและตั้งตัวอย่างน่าทึ่ง นอกจากนั้นก็ยังมีการเริ่มเล็กๆระดับห้องถินอีกหลายแห่ง เช่นที่อำเภอแม่แจ่ม เป็นต้น การสร้างเครื่องข่ายงานภาคเป็นภาระกิจหลักที่ควรดำเนินต่อไป

นอกจากประเมินความคืบหน้าในส่วน
ของภาคแล้ว การประชุมคราวนี้ยังได้มีการพูดถึง¹
การจัดทำจดหมายข่าวเศรษฐกิจธรรมและวิธีการหา
สมาชิกอีกด้วยผู้จัดทำขึ้นจะแจ้งว่าจดหมายข่าวเริ่มต้น
จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็นเวทีให้แก่สมาชิก
เชิงเศรษฐกิจได้แสดงความคิดความเห็น แต่เนื่อง
จากพิจารณาเห็นว่าหากจดหมายข่าวมีสมาชิก
บอกรับมากพอในจำนวนราว ๒,๐๐๐ คน ก็จะ²
สามารถยืนอยู่บนขาของถนนได้โดยไม่ต้องหา
เงินสนับสนุนจากภายนอก ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการ
ขยายขอบเขตของเนื้อหาสาระออกไปให้ครอบคลุม
ความสนใจของผู้อ่านวงกว้างออกไปบ้าง

ส่วนในเรื่องการเผยแพร่และรับสมัคร
สมาชิกใหม่นั้น ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่าในโ
กาสของ การจัดสัมมนาแต่ละครั้งควรที่จะแนะนำให้
ให้ผู้เข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกจดหมายข่าวโดยให้
ไปทดลองอ่านก่อน กับหัวข้อกับต่อ กันไปด้วย
นอกจากนี้ที่ประชุมยังเสนอให้จัดหมายข่าวฯใช้คำ
ขอญประจำว่า “เพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่า”
เรื่องสุดท้ายที่ได้มีการหารือกันของการประชุมผู้
ประสานงานภาคกลุ่มเสียงธรรมครัวนี้ก็คือการ
เตรียมงานจัดประชุมใหญ่กลุ่มเสียงธรรมในระ
หว่างวันที่ ๕-๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๔ ที่จังหวัด
สุราษฎร์ธานี ซึ่งความคืบหน้าจะได้รายงานให้
ทราบต่อไป

วีระพันธุ์ วุฒิบุญญะ รายงาน

พุทธศาสนา กับ การอนุรักษ์ ทรัพยากร ป่าไม้ ของชาติ

หากคำนับอกเล่าของชาวบ้าน เป้าดงใหญ่
แห่งaggerape คำ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อ ๒๐
ปีก่อน มีสภาพเป็นป่าดินชื้น และเป็น
แหล่งรวมของสัตว์ป่านานาชนิด ไม่ว่าจะเป็น ช้าง
กว้าง เก้ง เสือ ตลอดจนหมูป่า แต่ เพราะ
ความสมบูรณ์ของดงใหญ่นี้เองที่สิ่งกลิ่นเย้ายวน
ให้ผู้แสวงหาประโยชน์ พากันมุ่งหน้ามาตักตวงเอ่า
ทรัพยากรธรรมชาติเข้ากระเพาเพื่อเพิ่มพูนความ
มั่งคั่งร่ำรวยให้แก่ตนเอง

เมื่อวาระปี พ.ศ. ๒๕๑๗ การแข่งขันหน้ากับเป็นครั้งแรกได้อุบัติขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้และชาวบ้านที่เข้ามาทำมาหากินในพื้นที่ดงใหญ่ ฝ่ายราชการต้องการจัดสรรพื้นดินเพื่อปลูกไม้โตเรือซึ่งมีชื่อว่า “ยุคลาลิตปัตต์” ในขณะที่บรรดาชาวบ้านต้องการพื้นที่เอาไว้ทำไร้มันสำปะหลังที่พากษาอยู่เป็นเครื่องห้ำเลี้ยงซึ่งมาช้านาน ความขัดแย้งคราวนั้นลง夷ด้วยความรุนแรง โดยชาวบ้านพากันยกบวนไปใช้ไฟเผาต้นกล้วยคลาลิตปัตต์และ

กล้ายเป็นข่าวเกรียวก្រាងราวทางสื่อมวลชน

ในปี พ.ศ.๒๕๗๒ มีพระภิกษุคุณหนึ่งเดินธุดงค์ผ่านเข้ามาในบริเวณป่าและชุมชนดังใหญ่ การที่พวกร่วมได้รับทราบถึงความรุนแรงในปัญหาซึ่งชาวบ้านได้รับ พระผู้นำกลุ่มนี้จึงได้เทศนาชี้แจงโปรดชาวบ้านว่า เมื่อใดที่ชาวบ้านจับจ้องที่ติดไว้เพ้อเพียงแก่การทำมาหากเลี้ยงชีพตามอัตภาพแล้วก็น่าที่จะช่วยกันดูแลรักษาสภาพป่าซึ่งแม้ในเวลานั้นก็ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่ เพราะหากปฏิบัติต่อธรรมชาติอย่างถูกต้อง สถานที่แห่งนี้จะเป็นแหล่งหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตของชาวชุมชนไปอีกนานแสนนานตราบชั่วลูกหลานที่เดียว และหากชาวบ้านเห็นคล้อยด้วยกันแนวทางดังกล่าว�ี่คุณพระธุดงค์จะขออภิบทาตให้ชาวบ้านกันพื้นที่ป่าไม้ส่วนที่สมบูรณ์ประมาณ ๕๐๐ ไร่เพื่อจัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เมื่อตกลงกันตามนี้แล้วหลวงพ่อประจักษ์คุณติดใจจึงได้รีเริ่มดำเนินการจัดพื้นที่บริเวณที่เรียกว่าเขาน้ำผัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติ

ซึ่งมีเชือว่า “ธุดงคสถานธรรมจิต” นับแต่นั้นท่านก็เริ่มนั่นบ้าเพลี่ยสมณกิจและออกซ้ายเหลือเกี้ยวกูลชาวบ้าน ยังผลให้เกิดความเลื่อมใสครรภ์ชาของชาวบ้านที่มีต่อหลวงพ่อมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งบรรดาญาติโยมพากันพร้อมใจยอมรับว่าพื้นที่ป่ารอบธุดงคสถานซึ่งมีเนื้อที่อีกราว ๒๕๐๐ ไร่นั้นเป็นเขตอภัยทานที่จะเข้าไปตัดไม้หรือรังแกสัตว์ไม่ได้พร้อมกันนั้นชาวบ้านได้แต่งตั้งตัวแทนขึ้นเป็นคณะกรรมการชาวบ้านทำหน้าที่ดูแลรักษาและควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าดงใหญ่ โดยประธานกับพระภิกษุในธุดงคสถานฯ ซึ่งนับเป็นนิมิตหมายแห่งการร่วมตั้นประธานความร่วมมือกันระหว่างวัดกับชาวบ้าน

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลในเวลานั้นจะดำเนินการประกาศยกเลิกการให้สัมปทานทำไม้แล้วก็ว่าประเทศ แต่การลักลอบตัดไม้ก็ยังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งป่าดงใหญ่ก็มีได้เป็นช้อยกเว้นหน้าที่ซึ่งมีการปล่อยทิ่าไว้ทางให้ร้ายเพื่อสร้างความแตกแยกระหว่างผู้นำชาวบ้านและผู้นำพระอย่างเป็นขบวนการอีกด้วย

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี
และความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างชาวบ้านกับ
พระสงฆ์ผู้มีเจตนาร่วมกันในอันที่จะรักษาสภาพ
ป่าดงใหญ่ไว้ให้ถังที่สุด กับทั้งเพื่อกระตุนเตือน
ให้ทุกฝ่ายตระหนักรถึงความสำคัญของศาสนา กับ
การอนุรักษ์ธรรมชาติ มูลนิธิธรรมนาด โดยพระ
อาจารย์พงษ์ศักดิ์ เตชะรัตนโม, มูลนิธิคุ้มครองสัตว์
ป่าและพันธุ์พืช, คณะกรรมการศาสนาเพื่อการ
พัฒนา, กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม, ตลอด
จนบรรดานักศึกษาและสื่อมวลชน โดยการประ
สารานุษายานของพระมหาเจม สุจิ สถาบันวิจัย
พุทธศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วม
กันจัดการประชุมเพื่อพูดปะและแลกเปลี่ยนความ

เห็นในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติเช่น
ในระหว่างวันที่ ๒๖ มกราคม - ๑ กุมภาพันธ์
๒๕๗๔ การประชุมครัวนี้ยังได้มีการอบรมธรรม
และบทบาทภาระหน้าที่อีกด้วย โดยอาศัยใช้ชุดงค์
สถาน้อมจิตเป็นสถานที่จัดงานครั้งนี้

แม้ว่าจุดของธุรกิจสถานจะอยู่ห่างจาก
ชุมชนถึง ๑๗ กิโลเมตร แต่ดูเหมือนว่าระยะทาง
จะไม่ใช่ปัจจัยต่อความร่วมมือร่วมใจกันของชาว
บ้านดงใหญ่เลย ด้วยเมื่อถึงวันกำหนดนัด ธุรกิจ
สถานฯ ก็พริ้งพร้อมไปด้วยผู้คนที่เดินทางเข้ามา
จากที่ใกล้และไกล ทั้งพระภิกษุสงฆ์และราษฎร
ตลอดไปถึงสื่อมวลชนที่มารอทำข่าว และที่น่า
ปลาบปลื้มเป็นที่ยิ่งก็คือ ท่านพระสุนทรปริยัติเมธี
เจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์มีเมตตามาทำพิธีเปิดการ
สัมมนาและร่วมการสัมมนาจนตลอด

หลังจากพิธีเปิดการสัมมนาแล้ว กิจกรรม
ในวันแรกก็คือการปฏิบัติธรรมร่วมกัน โดยมีหลวง
พ่อประจักษ์ คุณตติจิตโตกล่าวบรรยายเรื่องพุทธ
ศาสนา กับความสำคัญของการรักษาป่า โปรดญาติ
โดยด้วย

ในตอนป่ายของวันเดียวกันนั้นเป็นราย
การอภิปรายในทัวร์อเร็ง "คุณค่าป่าไม้กับผู้ปฏิบัติ
ธรรม"ผู้อภิปรายประกอบด้วย พระดุษฎี เมธิกุ
โร, พระスマ สัญญโน และพระมหาเจมส์ สุวิจิ ล้วน
ในตอนค่าเป็นการบรรยายในทัวร์ประกอบการณ์
ในการปฏิบัติธรรม นำโดยหลวง พ่อประจักษ์คุต
จิตโต

การประชุมในวันต่อมา มีบรรยายกาศที่ดู
คึกคักขึ้นด้วยมีสมาชิกมาสมทบเพิ่มขึ้นอีก ราย
การแรกของวันนี้ได้แก่ การอภิปรายในหัวข้อเรื่อง^๑
“บทบาทพระสังฆ์กับการอนุรักษ์ป่า” วิทยากรคือ^๒
พระอธิการมหานันท์ คุณวุฒิ ใจเจริญ หัวหน้าคณะ
ราชสีมา, พระสวัสดิ์ สลีโขโต, พระดุษฎี เมธักรโร^๓
เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ต่อด้วยการอภิปรายใน
ตอนบ่ายซึ่งมีหัวข้อว่า “ความร่วมมือระหว่างรัฐ
พระสังฆ์ ชาวบ้าน เอกชนในการอนุรักษ์ป่า” ผู้อภิ
ปรายประกอบด้วย พระสายชล สายจิตโต, นายคำ^๔
บุตรศรี ผู้นำชาวบ้าน, นายเสถียร ไส่ลำเพะ คณ^๕
กรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา, น.ส.นารี แซ่ตั้ง^๖
กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม, และตัวแทน

จากสมาคมสิทธิเสรีภาพเพื่อประชาชนแห่งประเทศไทย

ในช่วงวันที่ ๒๘-๒๙ มกราคมเป็นการบรรยายและต่อว่ายการเดินธรรมเพื่อสำรวจสภาพป่าและทำพิธี “ต่ออายุต้นไม้” รายการบรรยายมีคุณนิคม พุทธา แห่งมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯ เป็นวิทยากร หลังจากนั้นคณะผู้เข้าร่วมการประชุมได้ออกเดินไปยังจุดนัดหมายที่กำหนดไว้ เพื่อทำพิธีต่ออายุต้นไม้ซึ่งอยู่ใกล้กับอุโมงค์สถานฯ ราว ๒๕ กิโลเมตร การเดินทางไปและกลับในป่าโดยระยะทางประมาณนั้นย่อมไม่ใช่สิ่งคุ้นเคยกันของผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับบริเวณท่ามกลางธรรมชาติ คงจะร่วมทางใช้เวลาไปและกลับมาทั้งหมด ๒ วันกับอีก ๑ คืน

สำหรับเวลา ๒ วันสุดท้ายของการประชุมเป็นกิจกรรมที่จัดไว้เพื่อเป็นโอกาสให้ศาสตราจารย์เลื่อมใสศรัทธาในพิธีและการบำเพ็ญความมั่นโดยเฉพาะ

การประชุมคราวนี้แม้จะมีได้มีบกพรุณที่
แน่นอนลงไปในเรื่องของแนวทางการแก้ไขปัญหา
จากการอภิปรายแต่สำหรับผู้นำชุมชนในท้องถิ่น
นั้นทุกท่านย่อมวางแผนรับมือกับเหตุการณ์เปลี่ยน
แปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในพื้นที่ การก่อ
สร้างพระพุทธรูปตามแนวป่า หรือการจัดให้มีการ
อบรมเยาวชนในการอุดหนุนค่ายพิทักษ์ป่าก็เป็นข้อ
เสนอทางเลือกอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ

เสถียร İslام پاşa รายงาน

ເດີນປໍາສຶກທາງສະນະ

ຂບວນກາຣຕ່ອອຍໄຫ້ປໍາຄລອງຢັນ

นับตั้งแต่การประชุมเชิงปฏิบัติการของพระสงฆ์และผู้สนใจเรื่องสภาพแวดล้อม ซึ่งจัดขึ้นที่สวนโมกข์เมื่อปลายปี ๒๕๗๗ ได้มีพระสงฆ์ที่เข้าร่วมในการประชุมคราวนั้นจำนวนหนึ่งเข้าไปพำนักบังกลดอยู่ในบริเวณป่าคลองยันชึงเป็นพื้นที่ป่าดิบชื้นและอุดมไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าที่หาได้ยาก ซึ่งบริเวณดังกล่าวจะถูกน้ำท่วมสูงขึ้นไปจากพื้นประมาณ ๗๐ เมตรเมื่อมีการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุงสำเร็จลง ด้วยความห่วงใยในปัญหานี้กลุ่มพระสงฆ์อนุรักษ์ธรรมชาติจากหลายจังหวัดรวมแล้วประมาณ ๒๐ รูป ร่วมกับกลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม มูลนิธิโภมล ศิมทอง และคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนาได้จัดให้มีโครงการเดินป่าศึกษาธรรมเพื่อต่ออายุป่าคลองยันผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้มีประมาณ ๑๐๐ คน

การเดินป่าริมต้นที่การออกเดินทางมุ่งสู่
ป่าคลองยัง อำเภอศรีรัตน新城 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ในตอนเช้าของวันที่ ๒๗ มีนาคม เมื่อได้เวลาอัน
ควรพระสงฆ์ได้ประกอบพิธีต่ออายุต้นไม้ในบริ
เวณหัวงานของโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุง
หลังจากนั้นจึงได้เดินเข้าไปในป่าลึกลับชับนิเวศ^๑
เย็นของวันนั้น หลังจากพักผ่อนและพระสงฆ์
สวดมนต์ทำวัตรเย็นแล้วจึงเป็นการสนทนา กัน
เกี่ยวกับสัมพันธ ภาระห่วงสรรพชีวิตไม่ว่าจะ
เป็นต้นไม้ สัตว์ มนุษย์ และการแลกเปลี่ยนความ

เห็นในเรื่องวิธีการที่เราจะ
อนุรักษ์ป่าแห่งนี้ไว้ให้ได้
เข้าทຽู่ของวันที่ ๒๔
มีนาคม คณะเดินป่าได้แบ่ง
สมาชิกออกเป็น ๘ กลุ่ม
เพื่อแยกย้ายกันออกไปผูก
ผ้าเหลืองอันแสดงถึงสัญญา
ลักษณ์ของการปกป้องผืน
ป่าไว้ นำโดยพระสงฆ์ที่
ไปกับกลุ่มต่างๆ ตกตอน
เย็นของวันนั้นจึงทะยอย
กันกลับมาที่ปากชูน หลัง
สวัสดิ์ทำวัตรยานก์เงิน

โอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความรู้สึกในเรื่อง การทำพิธีต่ออายุตนิมัส บางคนกล่าวว่าต้องพบ กับความลำบากมาก ในการที่ต้องเดินฝ่าป่าทึบ เข้าไปผูกผ้าเข้ากับต้นไม้ ขนาด ๖-๑๐ คนโอบ จึงจะรอบต้น

ชาวบ้านที่เข้าร่วมในกิจกรรมครั้งนี้หลายคนบอกว่า พวกรำเร็วสักประทับใจและชอบคุณที่มีผู้คนจากต่างถิ่นมาให้กำลังใจพวงมาฆาที่สุด มีการสรุปกันว่าพวงมาฆาควรจะเคลื่อนไหว(จะทำอะไรมอง่ายๆไรเอารำไว้ตักลงกันอีกทีหนึ่ง)ครั้งต่อไป ก่อนที่รัฐบาลชุดนี้จะมีมติให้สร้างหรือไม่ให้สร้าง เชื่อแน่ๆว่าจะมีการต่อสู้อย่างรุนแรง และในระหว่างนี้เราทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในเมืองก็ควรใช้พลังงานอย่างประหยัด ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญในการนำมาร้องอิงสำหรับการสร้างเชื่อแน่นี้และเชื่อแน่อีกไป

ជំនួយសាស្ត្រ

ພຣະສົງໝັກຄຸະວັນອວກ ກັບກາຣພັດມາສີ່ງແວດລ້ອມ

พื้นแผ่นดินด้านตะวันออกของประเทศ
ไทยซึ่งส่วนใหญ่จรดอยู่กับทะเล เป็นอาณาบริเวณ
ที่นับได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง ทั้งบนฝั่ง
ฝั่งและในท้องน้ำ แต่ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านดังเดิมหาย
ใช้ผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนใหญ่ถูกต่อไป
ไม่ ทั้งเรื่องประมงที่ใช้แล่นออกสู่ทะเลจับปลาเข้า
มาขายในฝั่งมีมากจะมีเจ้าของเป็นพ่อค้าจากเมือง
หลวงเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่สภาพเศรษฐกิจที่ยังคง
ทำมาค้าคล่องอยู่ก็ได้กลایเป็นสมอ่อนภาพบด
บังตามให้ผู้คนแลเห็นถึงความทุกข์ยากเดือดร้อนที่
ยังคงอยู่เจ้ายังเบื่องหน้า บัญหาการถือครอง
กรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเปลี่ยนมือมาสู่นายทุน การห่อ
เที่ยวที่รุ่งเรืองเพื่องฟูอย่างไม่มีใครจะมาหยุดยั้งได้
ในระยะ ๔-๕ ปีที่ผ่านมาได้ทำลายสภาพธรรมชาติ
ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกลงไปทุกทิศ ป่าชาย
เลนแหล่งอาหารของสัตว์ทะเลเลน้อยใหญ่ถูกเปลี่ยน

สภาพเป็นนาถกุลฯ ดำเนินเกือบหมดสิ้นแล้ว
เพื่อกระตุ้นเตือนและชี้ให้คนอิกส่วนหนึ่ง
แลเห็นปัญหา พร้อมกับร่วมกันมองหาวิธีการแก้
ไขพระสงฆ์กลุ่มเสียธรรมและคณะกรรมการ
ศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศ.พ.พ.) จึงได้จัดให้มีการ
ประชุมสัมมนาเรื่องพระสงฆ์ภาคตะวันออกกับการ
พัฒนาสิ่งแวดล้อมชื่นที่วัดมงคลสามัคคีรัมโนทัย
(เขาสถาป) จังหวัดระยอง โดยมีท่านเจ้าอาวาสวัด
พระวิทยา จิตตอรัมโนเป็นเจ้าภาพและตัวหลักใน
การประสานงานทั้งหมด

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๗๔ พระสังฆกาว
๘๐ รูปจากภาคตะวันออก ๗ จังหวัดมี นครนายก
ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ตราดและ
จังหวัดระยอง ต่างก็ทะยอยเดินทางมาถึงวัดเจ้า
สถาปัตยานุสรณ์สืบสานเรื่องราวของวัดเจ้า
เพื่อรับทราบกำหนดการในการประชุมสัมมนาที่

จะเริ่มในวันรุ่งขึ้น

๒๗ มกราคม เป็นการบรรยายโดยนักคิดนักวิจารณ์สังคมซึ่งมีเชือเลียงเป็นที่คุ้นเคยกันดี โดยเฉพาะในหมู่คณาจารย์ คือ ส.ศิริรักษ์ หัวข้อของการบรรยายคือ “การพัฒนาอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อประชาสัมนาและสังคมอย่างไร” ผู้อภิปรายได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างรากฐานการดำเนินชีวิตตามคติชาวพุทธกับคติตามโลกฟรั่งตะวันตก โดยความผิดแยกแตกต่างกันนี้เองที่เป็นผลให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงเมื่อรับเอวัฒนธรรมตะวันตกที่มีเชือเรียกว่า “บริโภคนิยม” เข้ามา วิถีชีวิตที่เคยเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและไม่ฟุ่มเฟือยของคนไทยแบบเดิมกลับจากหน้ามือเป็นหลังมือ การพยายามพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมใหม่หรือ “นิกส์” ก่อให้เกิดมลภาวะและความเสื่อมโกร姆ในทางสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง จิตใจของประเทศไทยและสังคมกระหายและคอยเอารัดเอาเบรียบประเทศเพื่อนบ้านที่ล้าหลัง กว่าในทุกวิถีทาง ส.ศิริรักษ์กล่าวว่า “อีกไม่นานพระที่เป็นอรัญญาสีจะหมดไป จะเหลือก็เพียงพระความวاسีและนครวاسีเท่านั้น ซึ่งท่านเหล่านี้อาจจะเข้าไปพำนักอยู่บนดิถกสูงๆ แทนวัดวาอารามกีดี เมื่อจากว่าไม่มีป่าที่จะเป็นสถานะอันสังด์เพื่อการปฏิบัติธรรมอีกต่อไปแล้ว”

ในตอนป่ายของวันเดียวกัน วิทยากรซึ่งเป็นบุคคลในภาคตะวันออกเอง คือ จำรงค์ วงศ์สว่าง, สมพร ภารตันนี, ชринทร์ ดวงตรา ได้อภิปรายร่วมกันในหัวข้อเรื่อง “ผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการพัฒนาที่ดินที่อยู่อาศัยต่อประชาสัมนาและสังคม” ข้อใหญ่ใจความที่ผู้อภิปรายได้นำเสนออีกคือ ปัญหาเรื่องนายทุนพยายามก้าวเข้ามายังที่ดินแบบทุบทำลายเพื่อปลูกสร้างเรือนแพ ตากอากาศ ค่อนโดย สามารถก่อร้าย รวมไปถึงสอง

ห้างห้างของถนนซึ่งเชื่อมต่อกับนิคมอุตสาหกรรม หรือกระทั่งการรุกร้ำยเลนเพื่อการดำเนินกิจการ ลิ่งต่างๆเหล่านี้ส่งผลให้เจ้าของที่ดินจำนวนมากพากันขายที่ดินของตนให้แก่พวกพ่อค้าที่ดินซึ่งอาจจะเป็นเพราะได้ราคาสูง หรือไม่เท่าทันเลื่อนของพ่อค้าเหล่านั้น

รายการสุดท้ายในตอนเย็นวันนั้น นายชัยสุวรรณ อติโพธิ์จากคณะกรรมการศาสนาพุทธ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายชัยยันต์ ผลโภค วิทยากรจากกรุงเทพฯได้อภิปรายถึงประเด็นเรื่อง “ผลกระทบจากอุตสาหกรรมต่อการท่องเที่ยวและความเป็นนิยมนำอะไรมาสู่เราบ้าง” ลิ่งที่น่าหันบินยกชื่นมานิจารณา คือ ปัญหาที่ว่าทำอย่างไรอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่กำลังทำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่งในทุกวันนี้จะไม่นำมาซึ่งความเสื่อมโกร姆ของแหล่งธรรมชาติอันเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ธรรมชาติของป่าเขียวและเกาะแก่งไม่มีความสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาก哉ได้ และที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ก็คือ ส่วนของผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิตชาวบ้านมีรายได้จากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ตั้งแต่ขายบริการทางเพศจนกระทั่งถึงตัดเล็บมือเล็บตินให้พากนักท่องเที่ยว สภาพเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องเจ้าใจไม่ เพราะปรากฏการณ์ดังที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากไปทุกที่ของจริยธรรมพื้นฐานในสังคมของเรา

เขาวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๔ กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมออกเดินไปดูป้ายเลนที่ยังพอมีสภาพหลงเหลือให้เห็นอยู่บ้าง เปรียบเทียบกับบริเวณที่ป้ายเลนถูกทำลายจนเหลือไม่剩ก็สิ้นแล้ว โดยมีนายศักดินัย นุ่มนิญ เป็นผู้นำชมและให้ความเข้าใจ

สำหรับในช่วงป่าย ดร.สุรพล สุดาภา แห่ง

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้อธิบายให้เห็นถึงผลเสียจากการทำลายป่าชายเลน และฝ่ากบอกรู้สึกว่า หากใครคิดจะรั่วเรียจากกิจการจำหน่ายกุ้งแล้วละก็ขอให้ล้มเลิกความตั้งใจเสีย เพราะปัจจุบันมีการแข่งขันในเรื่องนี้กันสูงมาก ราคากุ้งจะต้องตกต่ำลงและที่น่าเป็นห่วงคือการทำลายกุ้งดังกล่าวได้ทำลายป่าชายเลนให้ย่อยยับลงไปอย่างไม่อาจฟื้นคืนได้

รายการในวันต่อมา คือการอภิปรายเรื่อง “อนามัยสุขภาพใหม่ ภัยพิบัติของสังคมบริโภค” ผู้อภิปรายประกอบด้วย พระไพศาล วิสาโล, พระวิทยา จิตตอมโม, นายแพทย์ปราโมทย์ ชูด้า ซึ่งเนื้อหาของการอภิปรายคราวนี้ “เสธิยธรรม”ได้ถ่ายทอดให้ได้ทราบแล้วในฉบับก่อน

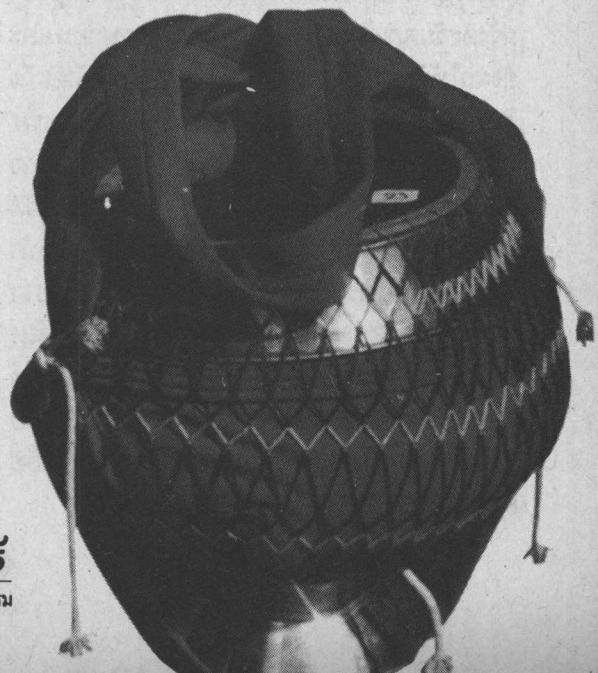
การประชุมสัมมนาในหัวข้อ “พระสงฆ์ภาคตะวันออกกับการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม” ครั้งนี้ เป็นสมอของการกระตุ้นเร่งร้าให้บรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ได้คิดพิจารณาถึงสภากเพวมเป็นจริงในปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตผลได้อันลึมนี้จากการสัมมนานี้ก็คือการรวมกลุ่มในหมู่พระสงฆ์ที่เข้าร่วมในการสัมมนานี้ และมองเห็นปัญหาร่วมกันได้ก่อตั้งขึ้นเป็น “กลุ่มเศรษฐกิจธรรมภาคตะวันออก” เพื่อร่วมกันรณรงค์ในเรื่องการอนุรักษ์สภากเพวด้วย ทั้งนี้โดยมีพระภิกษุตัวแทนจาก ๗ จังหวัดของภาคตะวันออกเป็นผู้ประสานงานประจำจังหวัด ประเด็นที่พระเจ้าพระสงฆ์กลุ่มนี้เริ่มต้นใช้ในการรณรงค์คือ การทำให้วัดวาอารามของท่านปลดจากบุหรี่ ถุงพลาสติก และโฟม อันถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นกิจกรรมในชั้นแรกอย่างเป็นรูปธรรม โดยต่อไปจะได้มีการจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

สังฆภารี รายงาน

សៀមរាបសង្គម ក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ

เมื่อวันที่ ๑๙-๒๑ กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา
วัดห้วยทินร่วมกับฝูงวีนูลย์ เข็มเจลิม และองค์
กรพัฒนาเอกชนหลายแห่งได้จัดให้มีการประชุม^๑
เรื่อง “พระสงฆ์กับการพัฒนาชนบทและอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม” เนื่องในงานฝูงพักธารสีมาและฝังลูก
นิมิตของวัดห้วยทิน ตำบลลาดกระทิง อำเภอ
สามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยคณะกรรมการบูรณะ^๒
ความประมงคงจะประยุกต์พิธีกรรมของงานบูรณะ^๓
ประเพณีดังกล่าวให้มีความหมายและเนื้อหาสาระ^๔
อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ศาสนาพุทธที่
เดินทางมาร่วมงาน

ในรายการดังกล่าวได้จัดให้มีการอภิปรายในหัวข้อเดียวกับการสัมมนา โดยวิทยากรที่น่าสนใจหลายท่าน อาทิ เช่น พระเทพเวช, พระราษฎร์สมภารณ์ เจ้าคุณเจังหวัดนครราชสีมา, พระครูพิพิธประชานาถ วัดสามัคคี, พระคำเขียน สุวนโจน วัดป่าสุคะโต, พระบัญญัติ อันุตตโร วัดป่าธรรมชาติ, นายแพทย์ประเวศ วงศ์ ตลอดจนพระว拉斯กุล มีเชื้อเสียงท่านอื่นๆ

อุบัติเหตุบ้านเรือน (ภาคตะวันออก)

ท่านพระเทพเวช(ประยุทธ์ บุญต่อ)ได้อกไปรายเบรียบเกี่ยวกับความหมายแห่งพิธีผูกพังค์ สืมกับการหยั่งรากลึกของพุทธศาสนาในผืนแผ่นดินสยาม ท่านได้ซึ่งให้เห็นถึงการแฝงเข้ามาของพุทธศาสนาตั้งแต่ในอดีต กระทั่งได้เจริญมั่นคง วัดวาอารามได้รับการสร้างขึ้นกว่า ๓๐,๐๐๐ วัด และเมืองกิกขุประมาน ๓๐๐,๐๐๐ รูป อย่างไรก็ตามผู้อภิปรายได้เตือนว่า แม้จะดูจากตัวเลขดังกล่าวนี้ ชาพุทธก็ไม่ควรนิ่งนอนใจ ด้วยเห็นว่าเมื่อนับตามระยะเวลาแล้ว สังคมไทยเพิ่งจะรับเอาพุทธศาสนาเข้ามาได้เพียง ๗๐๐ ปี ขณะที่สังคมอินเดียโบราณนั้นพุทธศาสนาเคยดำเนินอยู่ถึง ๑,๗๐๐ ปี แต่ในที่สุดก็ต้องปลาสนาการไปจากประเทศไทยและหมดสิ้น

นอกจากนี้ท่านผู้อภิปรายยังจำแนกแยกให้เห็นถึงบทบาทของพระภิกษุแต่ดังนี้เดิมว่า พระภิกษุสถานะเป็นผู้นำทางจิตใจและทางปัญญา กับอีกส่วนหนึ่งนั้นพระภิกษุบทบาทในการปกครอง เพราะคุณธรรมของพระสงฆ์จะเป็นพลังที่ค่อยควบคุมสังคม เพื่อถ่วงดุลย์กับฝ่ายปกครองบ้านเมือง ป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจในทางเบียดเบียนรังแก หรือขาดความเป็นธรรมแก่ราษฎร อย่างไรก็ตามบทบาทดังกล่าวได้ถูกกระหะบจากการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของสภาพทางสังคม โดยเฉพาะนับแต่เมื่อพระทุกศาสนาเริ่มรับอากรพัฒนาในรูปแบบของ ฝรั่งตะวันตกเข้ามาใช้มีกว่า ๒ ศตวรรษก่อน และยังผลให้สังคมไทยในยุคปัจจุบันกลายเป็นสังคมกึ่งดิบกึ่งดีในรูปแบบทางสังคมเก่า คือเกษตรกรรม กลางหรืออุตสาหกรรม และใหม่ คือสังคมชั่วสารชื่อมูล ท่านผู้อภิปรายได้นับถูกบทบาทของวัดในอันที่จะเชื่อมประสานสังคมดังกล่าวและทำหน้าที่ของสถาบันพระศาสนาได้อย่างมีความหมายว่า

๑. สังคมเกษตรกรรม วัดและพระจะต้องช่วยให้ชาวบ้านสามารถมีชีวิตอยู่กับธรรมชาติได้อย่างสมก袼มกลืน ไม่ถิงกับต้องพึ่งพาเทคโนโลยี สมัยใหม่จนเกินไปซึ่งจะเป็นเหตุของการสูญเสียอิสระภาพ

๒. สังคมอุตสาหกรรม พระสงฆ์ต้องชี้ให้เห็นว่า เมื่อชีวิตต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างมากภายในกิจกรรมนี้จะทำให้มนุษย์สูญเสียอิสระภาพ กับทั้งหมดเปลี่ยนไปส่วนของทรัพย์สินเงินทองที่จะต้องนำออกจับจ่ายใช้สอยให้ได้มากขึ้น สิ่งอ่อนไหวความสุขทั้งหลาย ซึ่งปัญหาสังคมและปัญหาภาวะแวดล้อมย่อมจะเป็นเรื่องที่ติดตามมา

๓. สังคมชั่วสารชื่อมูล วัดและพระสงฆ์จะต้องให้การศึกษาแก่ประชาชนให้มากขึ้น เพราะการรับรู้ที่ว่องไวจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน การปรับตัวให้ท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมลักษณะนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว พระสงฆ์จึงน่าที่จะทบทวนบทบาทของตนว่าจะสามารถสร้างให้เกิดการเชื่อมประสานกับสังคมทั้ง ๓ แบบนี้ให้ได้โดยจะนำเอาพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อพยุงสังคมและประคับประคองให้คุณธรรมดำเนินอยู่ในจิตใจของคนในสังคมได้อย่างไร

พระครุฑพิธประชานาถหรือหลวงพ่อนานได้อกไปร่ายว่า ในอุดมคตินั้นพระสงฆ์ย่อมหมายถึงผู้เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อให้เพื่อนร่วมสังคม หลุดพ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อน และจากประสบการณ์การทำงานช่วยเหลือและส่งเคราะห์ชาวบ้านให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของหลวงพ่อซึ่งสั่งสมมาอย่างยาวนาน พ่อที่จะสรุปให้พระนักพัฒนา รุ่นหลังได้ทราบกันดังนี้

บัญชาเรื่องส่วนงานของรัฐไม่มีความเข้าใจในงานที่พระสงฆ์ทำอยู่ในปัจจุบันนี้ เช่นบทบาทของการอนุรักษ์ป่าไม้จันดุเหมือนกล้ายเป็นเรื่องขัดผลประโยชน์จนถึงขั้นฟ้องร้องกันก็มี ดังเช่น กรณีการจับกุมพระประจักษ์ คุตตจิตโต ที่บุรีรัมย์ ในเวลา

บัญชาเรื่องความยากจนของชาวบ้านที่มีสาเหตุมาจากความแห้งแล้ง จนไม่สามารถหารายได้มาจุนเจือชีวิตตนเองและครอบครัวได้เป็นผลต่อไปถึงการดันนرنหาทางออกเพื่อเอาชีวิตรอดในทัน

ວຽກພາສັດຮຽນ (ກາຄຕະວັນອຸດ)

ทางต่างๆทั้งที่ซ้อนและไมซ้อน ปัญหาต่างๆจึงติดตามมาอีกมากมาย

ปัญหานี้ทางจิตใจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญไม่แพ้กับวัตถุที่เป็นเรื่องปากเรื่องท้อง หากการพัฒนาสามารถมองเห็นปมปัญหาทางด้านจิตใจหรือจิตสำนึกของชาวบ้าน แล้วทางแก้ไขด้วยอุบัติในทางพุทธธรรม การแก้ปัญหานั้นก็จะสามารถดำเนินไปอย่างได้ผลถึงขั้นรากฐาน

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วงศ์
ได้แสดงความเห็นในการอภิปรายว่า คำสอนของ
พระศาสดาซึ่งพระสัมมาเป็นผู้นำมานถ่ายทอดให้
แก่สังคมนั้น มีได้จำกัดความสำคัญอยู่แต่เฉพาะ
เพียงสังคมไทยเท่านั้น หากแต่ในประเทศที่พัฒนา
ก้าวหน้าในทางวัฒนธรรม เช่น ในยุโรปและอเมริกานั้น
ในขณะนี้ผู้คนกำลังเผชิญหน้ายกับปัญหาเรื่องยา
เสพติด โรคเอดส์ โรคหัวใจ มะเร็ง การผ่าตัดectomy
พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์จึงมีคุณค่า
ในการที่จะคัมครองโลกทั้งหมดได้

ผู้อภิปรายกล่าวด้วยว่า สังคมปัจจุบัน
แตกต่างจากอดีตตรงที่ ทุกวันนี้ทุกส่วนของโลกมี
ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหมด ไม่ว่าจะเป็น
เรื่องวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ศงคราม
และสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่บังเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์
ในท่านกลางความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็น
ปรับตัวและการทำความเข้าใจกับปัญหาของสังคม
สมัยใหม่ ซึ่งในทศวรรษของท่านผู้อภิปรายนั้นพระ
สงฆ์ในปัจจุบันจำต้องเสริมสร้างคุณภาพของตนใน
ประเด็นต่างๆ คือ พระสงฆ์ปัจจุบันจะต้องศึกษา
ธรรมะให้ลึกซึ้ง ต้องศึกษาสังคมไทยอย่างที่ดีจริงๆ
อยู่จริงๆ ต้องเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการสื่อสารให้
ประทับใจได้ เข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง
ที่กล่าวถึงนี้เป็นเพียงส่วนที่พระสงฆ์จะต้องฝึกปรือ
ตนเองขึ้นมา นอกเหนือจากนี้ออกไปประสังรุ่น
ใหม่ยังมีที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดค้นเพื่อทำ
ทวงออกให้แก่ปัญหาในปัจจุบัน กล่าวคือ

งานด้านเผยแพร่ เป็นกิจที่พระพุทธองค์ทรงสอนหมายให้พระสงฆ์สังฆาติไปกระทำตั้งแต่

แรกประการคือพิษสาหัส ทุกวันนี้การเผยแพร่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องไม้เครื่องมือสมัยใหม่เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย

ในงานด้านพัฒนาชุมชน พระสงฆ์จะต้องศึกษาหาความรู้และค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหานั้น โดยนำเอาหลักธรรมในทางพุทธศาสนา มาอธิบายด้วยตัวตนเหตุประภูมิการณ์ ตลอดจนทางออก จากปัญหานั้น นอกจากนี้ยังต้องหาสู่ทางในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เอกชนหรือปัจเจกชน

ในงานด้านสิ่งแวดล้อม พระสังฆ์จะต้อง
ทราบนักถึงทายนภัยซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับสภาวะ
แวดล้อมของประเทศไทยและของโลก พระสังฆ์จะ
ต้องทราบนักถึงความสำคัญของธรรมชาติที่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึงและ
ดำเนินเริชแบบอย่างในทำกรกลางสภาพธรรมชาติ
ดังกล่าว

งานในด้านการศึกษาของชาติ หรือการศึกษาเพื่อมวลชน ประสงค์จะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องจริยธรรมและศีลธรรมในสังคมสมัยใหม่ รวมทั้งร่วมมือกับประชาชนในการจัดการศึกษาให้กับคนส่วนใหญ่

งานด้านการสังคมสงเคราะห์ ประสงค์
ควรเป็นที่ฟังให้กับคนยากคนจนและให้การส่ง
เคราะห์ช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อน

งานด้านสมรรถิภาพนานา หรือวิปัสสนากรรม
ฐานซึ่งเป็นภารกิจโดยตรงของพระสงฆ์ จึงไม่ควร
นำมาเป็นเครื่องแบ่งแยกในระหว่างพระภิกษุใน
พหุศาสนา

สิ่งที่ก่อถ่วงมานี้ ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็น
ที่ช่วยพระองค์ให้หันมาทางทวนในบทบาทของตน
เอง เพื่อที่จะสามารถสถาปนาคุณค่าให้บังเกิดขึ้น
ในตัวของพระองค์ในอันที่จะเป็นที่พึงทางใจ
ตลอดจนเพื่อการแก้ปัญหาต่างๆในชุมชนและใน
สังคมให้ลุล่วง ทั้งนี้โดยการประยุกต์เอาหลักพุทธ
ธรรมมาใช้อย่างประสานสอดคล้อง ประคับประ
คองและเกื้อกูลพุทธให้ดำเนินเชิงต่อไปอย่างถูกต้อง

สมเกียรติ มีธรรม รายงาน

อนุรักษ์มรดกไทยที่ระบอง

เมื่อวันที่ ๒-๔ เมษายน ๒๕๗๔ นี้ ท่านพระครูประจักษ์สารธรรมหรืออาจารย์เสนօหง ชาวระนอง เจ้าอาวาสวัดติปุการาม ต.หาดส้ม เป็น อ.เมือง จ.ระนอง ได้จัดให้มีงานวันอนุรักษ์มรดกไทยขึ้น เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระชนม์พรรษาครบ ๓ รอบของสมเด็จพระเทพฯ และเพื่อเป็นอาจารย์บูชาแก่ท่านบัญญานมະในโอกาสครบรอบอายุ ๘๐ ปีของท่าน โดยหลวงพ่อประจักษ์ท่านได้ขอความร่วมมือมายัง ศ.พ.พ.เพื่อที่จะจัดเตรียมการอภิปิริย ๒ รายการ คือ “การอนุรักษ์มรดกไทย” และ “อนุรักษ์ป้าไม้และต้นน้ำลำธารเพื่อความอยู่รอดของชีวิต” ในวันที่ ๒ และ ๓ เมษายน ตามลำดับ

งานวันแกรเกิร์มโดยมีประชาชนมาร่วมงานกันมากพอสมควร แต่เนื่องจากฝนเริ่มตกก่อนที่จะเริ่มงานในช่วงบ่าย จึงทำให้คนอาจจะบางตาไปบ้างแต่ก็ยังเป็นนิมิตหมายที่ดีว่าเมืองระนองจะกลับเป็นเมือง “ฝนแปดเดดส์” เหมือนในอดีtokครั้งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดระนองได้มายเป็นประธานในพิธีภายในหลังการเปิดงานก็มีการแสดงดนตรีไทยและนาฏศิลป์ และการรำความพราพรโดยเด็ก ๆ จากโรงเรียนต่าง ๆ ตอบท่ายด้วยการรำโนราห์โดยนักเรียนจากโรงเรียนนิคมสังเคราะห์สร้างตนเองปากจั้น อ.กระบุรี จ.ระนองที่หลวงพ่อเป็นผู้ให้ความสนับสนุนอยู่ การแสดงเป็นที่ประทับใจและตื่นตาตื่นใจผู้ชมและผู้ฟังมาก

ในช่วงกลางคืนเป็นการอภิปิริยแต่มีการ

ลับหัวเรื่องกับวันที่สอง มาเป็นพูดเรื่อง “อนุรักษ์ป้าไม้” ก่อน โดยมีพระมหาประจวน ปัญญาทิป จาจังหวัดสุราษฎร์ธานีและครูปราโมทย์ ครวทชา จากชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานีผู้พังส่วนใหญ่เป็นเด็กที่จะบำบัดสามเณรภาคฤดูร้อน ณ วัดนี้ ประมาณ ๑๐๐ คน และผู้สันใจอีกพื้นที่ในการอภิปิริยได้พูดถึงสถานการณ์ของป้าไม้ คุณค่าของป้าไม้ซึ่งคุณปราโมทย์ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของป้า ๗ ประการ เช่น เป็นปัจจัยสืบท่องมนุษย์ หรืออาจจะพูดได้ว่าเป็น “ห้องสรรพสินค้าในชนบท” ป้าไม้เป็นแหล่งพันธุกรรมของพืชและสัตว์ ทำอาหารให้บริสุทธิ์ สร้างความสมดุลย์แก่ธรรมชาติ ฯลฯ เป็นต้น ในช่วงท้ายได้เข้าให้เห็นถึงผลกระทบจากการที่ตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพภูมิอากาศทำให้แล้งในปี ๒๕๗๓ นี้ เกิดไฟป่าเผาในปี ๒๕๗๒ และน้ำท่วมใหญ่ที่พิบูล เมื่อปี ๒๕๗๑

ในวันที่สองเริ่มที่การปลงผ่านคาดในช่วงบ่ายก็มีการอภิปิริยเรื่อง “การบวชสืบอาชีพพระพุทธศาสนา” ซึ่งมีตัวแทนจากพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยและองค์กรทางศาสนาอื่น ๆ เข้าร่วมรวมทั้งพระอาจารย์วิรช แห่งวัดผาลาด จ.เชียงใหม่ ก็ต้องมาร่วมด้วยเพื่อวิทยากรที่ติดต่อไว้บางท่านไม่สามารถมาได้ โดยมีการอภิปิริยถึงความสำคัญของการบวชต่าง ๆ พอสมควร ในช่วงกลางคืนก็มีการอภิปิริยเรื่อง “อนุรักษ์มรดกไทย” โดยผู้บรรยายเป็นพระทั้งหมด คือ พระ

ວັດປໍາແດດ ມີຕິຫຼາມໆຂອງການສຶກຜາ ສາມເກນຮະບັບ

ในวันสุดท้ายก็มีพิธีอาจารย์บูชาแก่ท่านปัญญา และพิธีบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน ในช่วงป่ายมีการปาฐกถาเรื่อง “การอนุรักษ์ป่าไม้ไว้เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลาย” โดยท่านปัญญา จากนั้นจึงมีพิธีถวายผ้าแก่ท่านปัญญา และสมเด็จพระเทพฯ เพื่อที่จะนำผ้าไปโปรดป่าจังหวัดระนอง

โดยทั่วไปงานจัดได้ด้วยเฉพาะรูปแบบ
ชั้นเทม่ากับชื่องาน คือเป็นการอนุรักษ์อย่างแท้จริง ไม่มีการนำงวดนตรีสากลหรือภพยนตร์เข้ามาฉายในวัด (ซึ่งอาจจะเป็นเหตุที่ทำให้คนมากงานน้อย?) นับเป็นความคิดริเริ่มที่ดีงานของพระครูประจักษ์ฯ ซึ่งเป็นพระสมາชิกกลุ่มเส济ธรรม และเคยร่วมงานกับศ.พ.พ.หล้ายครั้ง ซึ่งนอกจากงานนี้ ท่านพระครูประจักษ์ฯยังมีงานด้านการอนุรักษ์กัมมรถกไทยและป่าไม้ ซึ่งจะได้มีการนำเสนอสู่สมาคมในโอกาสต่อไป

พิกพ อุดมอิทธิพงศ์ รายงาน

สำนักเรียนวัดป่าแಡดเป็นสำนักเรียน
เล็กๆ แห่งหนึ่งในชนบท สอนปริยัติธรรมແນກนัก
ธรรม มีภิกษุสามเณรรับสอนประมาณปีละ ๑๐-๔๐
รูป ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าศาลา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัด
เชียงใหม่ การเดินทางจากเชียงใหม่ไปวัดจะต้อง^{ผ่าน}
ผ่านชุมชนเข้านเทือกเขาอินทนนท์ลูกแล้วลูกเล่า
หรือไม่ก็ต้องผ่านทางอำเภอยอดอ้อกทางหนึ่ง วัด
ป่าแಡดมีพระอธิการจำเริญ ธีรปัญโญเป็นเจ้าสำ
นัก พระสุทัคโน วชิรญาโนเป็นผู้ประสานงานกิจ
กรรมต่างๆ สำนักเรียนจะจัดให้มีการสัมมนาคณะ
ผู้เกี่ยวข้องทุกๆ ปี เกี่ยวกับการเรียนการสอน และปี
๒๕๓๗ นี้ได้จัดในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ห้องน้ำโดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเรียน การสอนใน

ឧបករណ៍សេចក្តីផល (តារាងនៅក្រោម)

ปีที่ผ่านมา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ปัญหานิรบ
ห่วงการจัดกิจกรรมการเรียน และเสนอแนวทาง
แก้ไข เนื้อหา วิธีการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม
สมกับท้องถิ่นและตัวผู้เรียน ตลอดจนการระดม
ทรัพยากรท้องถิ่นมาร่วมคิดค่า ทั้งฝ่ายพระสัง^ฆ
ชาธิการ ผู้นำฝ่ายองค์กรรัฐ อาทิ หมวด ครุ และ^{สงฆ์}
ชาวบ้านผู้รู้

เนื้อหาการจัดสัมมนา แบ่งออกเป็นส่วน
ของการประเมินปัญหาต่าง ๆ จากครุภูส่วน แต่ละ
วิชา แล้วนำเสนอในวงสัมมนา วิชาหลักได้แก่ วิชา
นักธรรม นอกจากนั้นยังมีวิชาเสริม ซึ่งแบ่งเป็น ๕^๔
แขนงย่อยๆ ว่าด้วยการแกะลักษณะ ต่างไฟฟ้า วิชา
เกษตร วิชาภาษาอังกฤษ วิชาสาธารณสุขมูลฐาน
และสมุนไพร วิชาเสริมเหล่านี้จัดให้สามเณรเลือก
เรียนได้เพียงวิชาเดียวเท่านั้น โดยเรียนลับดาหละ
๑ ครั้ง สำหรับวิชาภาษาล้านนาเปิดสอนช่วงปิด
เทอมหรือก่อนการเปิดเรียนนักธรรม

ปัญหาโดยรวมของการเรียนการสอนกัง
หมวดประมวลได้ดังนี้

นักเรียนเรียนไม่ต่อเนื่อง เพราะการเดินทางไกล เว้นช่วงนาน เวลาเรียนมีน้อย นักเรียนขาดแรงจูงใจ เป้าหมายการเรียนในบางวิชา เช่น วิชาภาษาล้านนา ผู้สอนบางวิชาขาดทักษะสอน สอนตามหนังสือเท่านั้น ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอในการพัฒนาหลักสูตรในปีการศึกษา ๒๕๗๔

วางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแต่ละ
วิชาให้ชัดเจน โดยเน้นให้เกิดการพัฒนาเป็นองค์
รวม เช่น พื้นฐานการประกอบธุรกิจเชิง การเข้าใจ
เนื้อหาทางคณิตฯ ให้มากทั้งด้านปริยศและปฏิบัติ

เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน แบ่งเป็น ๒ เนื้อหา
ใหญ่ ๆ ที่จำแนกเป็น ๑) วิชาหลัก เป็นวิชานักดับ

ประกอบด้วย วิชานักธรรม และวิชาภาษาล้านนา
๒)วิชาเสริม เป็นวิชาเลือก ประกอบด้วย ๕ วิชา
ตามเดิม เพิ่มวิชาการจังหวันและตีเหล็ก

รูปแบบหรือวิธีการเรียนการสอนนักเรียน
สนใจภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และวิชาที่มี
ระยะเวลาระยะสั้น ๆ

การจัดการบริหาร ด้านหลักสูตร ขบวน
การเรียนการสอนความร่วงแผนกำหนดทิศทาง ร่วม
กันของแต่ละวิชา ประสานงานกับบุคลากรท้องถิ่น
ให้มากขึ้น วิชาแต่ละวิชาจะต้องนำเสนอโครงการ
เนื้อหา ระยะเวลา และงบประมาณ แก่คณะกรรมการ
งานเพื่อพิจารณาร่วมกันประชามติพันธ์สู่ชาวบ้าน
ผู้ปกครองสามเณร และเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน
ชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมกิจกิจกรรมได้

จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษารายละเอียด
ของหลักสูตร ประกอบด้วย ๑) เจ้าสำนักเรียน
๒) เจ้าอาวาสวัดทุกวัดในสาขาวงสำนักเรียนวัด
ป่าแต่เดิม ๓) คณะกรรมการธรรม ๔) คณะกรรมการวิชา
เสริม ๕ คน ๕) ตัวแทนชาวบ้าน ๒ คน ๖) ตัว
แทนสามเณร ๒ รูป ๗) ที่ปรึกษา ๘)ผู้ประสาน
งาน

นี้เป็นส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวใน
แวดวงกิจกรรมพราสังกะกลุ่มเสียธรรมภาคเหนือ
ที่มีมาจนเป็นกิจกรรมซึ่งเริ่มโดยพราสังกะในท้อง
ถิ่น ในหมู่บ้านที่ห่างไกลสังคมเมือง กับทั้งเป็นกิจ
กรรมที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประชาชนใน
ชนบทที่น่าจับตามอง

สัมภาษณ์ รายงาน

พุทธศาสนาสันกีรติ์ เพื่อสังคม ข่ายงานชาวพุทธนานาชาติอย่างใหม่

ยืนวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์กานี้ ผู้คนหลายชาติหลากหลายเชื้อชาติ คerge ร้อย ทั่วโลก ร่วมกันชื่นชมในงานด้วยความที่ใช้แรงงานบนแพนั่น เองรังเชิงที่โถงไว้กับผู้ เพื่อข้ามคลอง ๑๕ สู่ อนุสรณ์สถานพระยาอนุมาনฯ—พระสารประเสริฐ ทางข้ามเมือง สุดขอบฟ้าทิศตะวันตก ตะวันออก โถกหอแสงลีดแดงเรื่อยอยู่เหนือแมกไม้ที่ชายทุ่งโน้น เก็บทุกคนแม้จะเห็นอยู่ห่างไกลจากการเดินทางข้าม น้ำเข้ามาน้ำมาจากท้ายทิศทาง แต่ก็ดูดีน่าทึบ ทัศนียภาพของธรรมชาติและบรรยายกาศแบบ สมเดชของอาครมวงศ์สันนิทแห่งนี้

ในค่ำนี้เอง หลังจากอาหารเย็นอ้อร่อย ผ่านไปแล้ว การประชุมพุทธศาสนาสันกีรติ์เพื่อ

สังคม(พสส.)ประจำปีครั้งที่ ๓ กีเริ่มขึ้น ณ สันฐานาการ ศาลาประชุมกรุงไทยเด่นส่ง่า ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ไม่นาน นับเป็นการประชุมนานาชาติครั้งแรกที่จัดขึ้นที่นี่

ภูมิหลังสังเขป

พุทธศาสนาสัมพันธ์เพื่อสังคมเป็นองค์กรชาวพุทธระหว่างประเทศ ที่ตั้งขึ้นใหม่ตามมติของการประชุมชาวพุทธนานาประเทศที่ห่วงใยบัญชาสังคมซึ่งจัดโดย สถาบันสันติประชาธรรม เมื่อปี ๒๕๗๒นี้เอง ผู้ที่มาประชุมคราวนี้มีกันจากทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย รวม ๑๑ ประเทศ สมาชิกที่มาประชุมคราวนี้เห็นว่าปัจจุบันนี้ ยังไม่มีหน่วยงานระหว่างประเทศใดที่จะเชื่อมโยงประสานงานให้กับพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ ที่พยายามประยุกต์หลักธรรมมาใช้กับสังคมสมัยใหม่เพื่อให้เกิดสันติภาพและความเป็นธรรมทางสังคมและสันติสุขในส่วนของบ้านเจ้าชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุนช่วยชาวพุทธที่เดือดร้อนในประเทศต่างๆ เช่น ชาวพุทธจักรมาในบังคลาเทศ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกข่มเหงรังแกจากรัฐบาลที่เป็นชาวมุสลิม ชาวพุทธสิงหลินลังกาที่เผชิญกับวิกฤตการณ์ความขัดแย้งภายในกับชาวมุสลิมซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยและกับชาวสิงหลด้วยกันเอง ชาวพุทธในพม่าที่ถูกรัฐบาลของตนเอ่งเช่นฟ้าอย่างไม่ปราณีปราศรัย เนื่องจากต่อต้านเผด็จการที่ครองบ้านครองเมืองอย่างไร้ความเป็นธรรมมานาน ชาวพุทธในอินโดจีนที่บ้านແທกษาหรือชาติกล้ายเป็นคนอพยพมากมาย มีหน้าที่ภายในประเทศเองกี บรรยายราพันกันไม่ลืมสุด โดยที่ชาวพุทธในประเทศไทยเหล่านี้ต่างก็ต้องการที่จะพื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้น แม้จะมีเรื่องราวอย่างจำกัดภายในได้รัฐบาลสังคมนิยมก็ตาม นอกจากนี้ก็ยังมีชาวอินเดียจำนวน

มหาศาลที่หันมาสماบทกิจพุทธศาสนาเพราะสุก กิตกันรังเกียจเตียดฉบับในเรื่องวรรณ พากนี ชาดแคลนครุที่จะสอนหลักธรรมแม้ในชั้นพื้นฐานอย่างมาก และเมื่อไม่นานมานี้ ชาวพุทธเนปาลี ถูกข่มเหงคงร้ายจากรัฐบาลที่เป็นอินดูอิสกิ ในการที่จะร่วมกันก็คือ ทำอย่างไรจะจะนำหลักธรรมคำสอนมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาชีวิตและปัญหาสังคมที่ต่างกำลังเผชิญกันอยู่อย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงตัวปากกันเท่านั้น พุทธศาสนาสัมพันธ์เพื่อสังคมเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะช่วยงานเพื่อแลกเปลี่ยนช่วยสาร ข้อมูล ประสบการณ์ระหว่างกลุ่มชาวพุทธในประเทศต่างๆเหล่านี้ นอกเหนือนั้นหากมีความจำเป็นก็จะร่วมกันรณรงค์ทุนช่วยซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ เช่นการรณรงค์ช้ามประเทศ เมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐานขึ้น หรือการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดทักษะหรือความรู้ให้กันและกัน ปัจจุบันนี้มีสำนักงานกลางอยู่ที่กรุงเทพฯ เมื่อปีที่แล้ว องค์ทະไลามะ ท่านอาจารย์พุทธทาส และท่านติช นัก ยันห์ได้รับเป็นองค์อุปถัมภ์ให้แก่องค์กรนี้ นับว่าเป็นเกียรติเป็นครืออย่างยิ่งที่ได้ผู้นำทางจิตวิญญาณที่มีภูมิธรรมสูงส่งจากทั่วโลกมาร่วมเป็นหลักชัย สมาชิกที่มาเข้าร่วมก็มารักษาภานุภาพต่างๆกัน ต่างก็พยายามอ่อนน้อมถ่อมตัวเข้าหากันและเรียนรู้จากกันและกัน

การประชุมปีนี้

การประชุมปีนี้แบ่งออกเป็นสามช่วง ภาค

แรกตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์-๑ มีนาคมเป็นการสัมมนาในหัวข้อพุทธศาสนา กับกิจกรรมทางสังคม รายการนี้จัดที่อาครมวงศ์สันิท จากนั้นก็เคลื่อนมาประชุมใหญ่ประจำปีที่พุทธมงคล ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ เดือนเดียวกันนั้น ในตอนช่วงสุดท้ายระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์-๒ มีนาคม เป็นการจัดทัศนศึกษาเพื่อเข้าใจสภาพความเป็นจริงของชาวพม่าที่อยู่ในประเทศไทยและแคน

วันแรกของการสัมมนาที่อาครมวงศ์สันิท เป็นการทำความเข้าใจเรื่องชุมชนและการจัดตั้งชุมชน อีกสามวันต่อมาได้อภิปรายกันถึงหลักการพื้นฐานในทางพุทธศาสนาที่จะเป็นรากฐานทางจิตวิญญาณสำหรับนักกิจกรรมทางสังคม นอกจากนั้นยังมีการสำรวจสถานการณ์ในประเทศไทยของผู้เข้าร่วมประชุมและทำหนทางที่จะดำเนินรัฐธรรม์เข้ามาแก้ปัญหานั้น ในช่วงนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน จาก ๑๒ ประเทศ นี่ถือว่าเป็นการสัมมนาภักดิ์ ประชุมใหญ่ประจำปี

การประชุมใหญ่ประจำปีจัดขึ้นในอีกสามวันต่อมาที่พุทธมงคล นครปฐม มีผู้มาสมทบอีกรวมแล้วเป็น ๗๐ คน จาก ๑๕ ประเทศ ผู้เข้าร่วมประชุมได้รายงานถึงกิจกรรมที่ตนได้ทำในปีที่ผ่านมา และวางแผนงานร่วมกันในปีต่อไป ทั้งงานในแต่ละประเทศและงานที่จะทำร่วมกัน ประเทศไทยที่ถือว่าอยู่ในภาวะเดือดร้อนและพึงช่วยกันก่อนได้แก่ บังคคลาเทศ พม่า เขมร อินเดีย เนปาล และศรีลังกา ในตอนท้ายของการประชุมได้มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแผนงานที่จะทำในประเทศไทยเหล่านี้ และยังมีข้อตกลงอื่นๆอีกด้วยในสังคมสมัยใหม่ จุดยืนของพุทธศาสนาในสังคมสมัยใหม่

ในช่วงสุดท้ายระหว่างวันที่ ๒๔-๒ ผู้เข้าร่วมประชุม ๑๕ คนซึ่งได้แสดงความจำนงไว้ล่วงหน้าแล้ว ได้เดินทางไปเยี่ยมค่ายพม่าอยุพยากรทาง

ชายแดนจังหวัดแม่ย่องสอนและได้มีโอกาสพูดคุยกับรัฐบาลพลัดถิ่น ตลอดจนตัวแทนของพม่ากลุ่มต่างๆด้วย

การประชุมทั้งหมดได้สั่งสุดลงไปแล้ว โดยมีแผนงานมากมายที่สามารถนำไปใช้ได้ต่อไป ผู้รายงานได้ติดตามการประชุมมาทั้งสามปี มีความรู้สึกว่าปีนี้ พุทธศาสนา สักขันย์พื้นสังคม (พส.) ได้เติบโตขึ้นอีกกว่าหนึ่งทั้งในเชิงความเป็นเพื่อน รู้จักมักคุ้นไว้นิ่งเชื่อใจซึ่งกันและกัน อันเป็นพื้นฐานประการเดียวที่จะทำให้ช่วยงานประภานี้ทำงานได้จริง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าสามารถที่มีจำนวนหนึ่งมาประชุมติดต่อกันถึงสามปีโดยต่างออกค่าเดินทางกันเอง ในอีกแห่งหนึ่งที่เติบโตขึ้นก็คือ การทำงานที่เข้าหากันมากขึ้นระหว่างคนต่างชาติต่างภาษาต่างวัฒนธรรม

แต่งานในอนาคตจะก้าวไปได้แค่ไหนนั้น ยังขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยหลายอย่าง เป้าหมายที่ทุกคนช่วยกันตั้งไว้นั้นของจะสูงมากอยู่ เพราะคนที่มาส่วนมากหากไม่เป็นนักกิจกรรมทางสังคมก็เป็นบุญญาชนนักคิด ไม่ว่าจะเป็นคฤหัสด์หรือบรรพชิต คนเหล่านี้อาจหาญเข้ามารับคำทำทายของยุคสมัย เพื่อที่จะตอบคำถามว่าชาวพุทธรุ่นนี้จะนำพุทธธรรมมาใช้กับสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างมีความหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสันติสุขแด่พุทธชนโดยก้าวนานได้อย่างไร ในเมื่อสังคมปัจจุบันและอนาคตเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมตั้งเดิมที่พุทธศาสนาเคยประสบความสำเร็จมาแล้วอย่างสิ้นเชิง แต่นี่คือจะเป็นคำถามที่ชาวพุทธทุกคนจะต้องตอบกระมัง

ด้านข่าว รายงาน

พระบัลลังก์แห่งทุ่งลูกนา

ป จุบันพระปลดไสวสุจิตโต เป็นเจ้าอาวาส วัดหนองจิก ซึ่งตั้งอยู่ในเขตตำบลทุ่งลูกนา อำเภอคำแพงແสน นครปฐม ท่านมีศิริอายุได้ ๕๑ ปี พำรชา ๒๓ โดยได้บรรพชาเข้าสู่ร่มกาสาวพัสต์ ตั้งแต่อายุได้ ๑๓ ปีที่วัดคคลาติก จังหวัดนครปฐม สถานที่ซึ่งก่อนหน้านั้นท่านใช้ชีวิตเป็นเด็กวัดอยู่เว้นระยะห่างไม่มากนักหลังจากที่โอมแม่ จากท่าน ไปสู่โลกเบื้องหน้า เมื่อพระปลดไสวอายุได้เพียง ๗ ขวบ

แรกที่เดียว สามเณรไสวไม่มีความประณญาที่จะถือเพคเป็นบรรพชิตเกินกว่า ๗ ปี เลย โดยจิตใจขณะนั้นกำลังคิดว่างอนาคตให้กับตนเองในทางการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองโดยแต่ครั้นเมื่อได้มาสัมผัสถกบความสงบในผ้าเหลืองแล้ว สามเณรไสวเริ่มพึงพอใจกับชีวิตรหنمจรรย์ ท่านจึงเบนเข็มมาเรียนทางธรรมะจนสามารถสอบได้ชั้นนักธรรมเอกในเวลาไม่นานต่อจากนั้น

สามเณรไสวเดินทางมากรุงเทพเมื่อพ.ศ. ๒๕๑๐ และเข้าอุปสมบท ณ วัดสุวรรณารามราชวรวิหาร เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ท่านได้เลือกมาจำเรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่พร้อมไปกับการเรียนบาลี ท่านจำพระราออยู่ในกรุงเทพฯเป็นเวลาถึง ๒๐ ปี แต่กระนั้นทุกปีหรือในคราวที่โอมกาลทำนั่ร่วมระดมทุนจากญาติโยมในกรุงเทพ แล้วนำทุนทรัพย์นั้นไปสงเคราะห์ผู้ที่ด้อยโอกาส กว่าในชนบทห่างไกล ระหว่างที่ท่านได้พักอยู่ที่วัดในกรุงเทพเป็นช่วงที่ท่านได้รับเริ่มทำกิจกรรมงานที่ช่วยเอื้อประโยชน์ให้แก่พระศาสนาและประชาชน

โดยท่านมีบทบาทเป็นผู้ดูแลประโยชน์ของชาวป่านสถาน เป็นบรรณาธิการของห้องสมุดวัดสุวรรณารามกับทั้งเป็นอาจารย์สอนปริยัติธรรมแก่พระณร นอกจากนี้ท่านได้ช่วยสอนเยาวชนที่มาเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อีกด้วย ที่น่าสนใจคือ ท่านยังมีความรู้ในเรื่องกฎหมายและได้ให้ประโยชน์ประการดังกล่าวโดยการให้คำปรึกษาแนะนำชาวบ้านสำหรับปัญหาเรื่องกฎหมายที่จำเป็นทั่วไป

เพียงเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๐ นี้เองที่ท่านได้รับตราดังให้ชื่นดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดหนองจิกที่ตำบลทุ่งลูกนา ทั้งๆที่ท่านเริ่มเข้ามาเมื่อหน้าที่ในการปกครองวัดนี้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๖ ในตำแหน่งรักษาการเจ้าอาวาสและเริ่มต้นงานพัฒนาไว้แล้วหลายอย่าง แต่ด้วยนิสัยที่ตรงไปตรงมาของท่านประกอบกับการที่ท่านเห็นสภาพอันอยุติธรรมเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาไม่ได้เป็นเหตุผลที่ตีกีสุดในการอธิบายว่า เหตุใดผู้ที่เมื่อขึ้นบ้านเจ้มีจำนวนไม่เท่ากัน ท่านเล่าว่าเมื่อว่าเรื่องตราดังของกามและด้วยท่านเองเดินทางกลับมาดูและความเรียบร้อยที่นั้น ทางวัดสุวรรณารามก็ดำเนินการรื้อกุฎิท่านทันทีทั้งที่ท่านยังรวมข้าวของเพื่อย้ายกลับไปวัดหนองจิกยังไม่เรียบร้อย และนิสัยยืนหยัดเรื่องความถูกต้องยุติธรรมนี้เองที่ชักนำให้ชีวิตของท่านต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความชัชดัยตั้งแต่ระดับเล็กๆ จนกระทั่งระดับใหญ่ที่ถ้าหากพลาดก็อาจถึงแก่ชีวิตที่เดียว

ราวดี พ.ศ.๒๕๓๐ วัดหนองจิกจัดเตรียมงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในการนี้จำต้องปลูกสร้างโรงเรือนไม้เพื่อใช้รองรับสามเณรบวช

ใหม่จำนวนมาก พระปลัดไสวจังสั่งขอไม่แปรรูป จากองค์การป้าไม้เพื่ออุตสาหกรรม(ออป.) แต่ครั้น เมื่อนำของมาส่ง ท่านตรวจพบว่าไม่ที่ส่งมานั้นไม่ มีคุณภาพตามที่สั่ง และยังทราบด้วยว่าทางผู้ขาย มีเจตนาจะตอบตัวท่านฯ จึงไม่จ่ายค่าไม้ให้และได้ ขอให้ผู้ขายกลับมาซึ่งไม่ได้กลับคืนไป ซึ่งสร้างความ ไม่พอใจให้กับผู้ขายมากถึงขั้นที่ว่าสองวันให้หลัง มีการส่งมือเป็นมานมัสการท่าน เคราะห์ดีที่เรื่อง รวมมิได้มีอะไรรุนแรงไปกว่านั้น

อีกครั้งหนึ่ง เมื่อปีลักษณะได้มีรายงานเดือน มาตั้งที่ตำบลทุ่งลูกนก โรงงานดังกล่าวปล่อยพิษ จากสารตะกั่วออกไปรอบบาริเวณที่ตั้ง สารตะกั่ว ก่อให้เกิดอาการหมัดเรียวแรงมือและเท้าชา หมู่ บ้านใกล้โรงงานได้รับพิษนี้เต็มที่จนหลายครอบครัวต้องโยกย้ายหนีไปให้พ้น แต่ล้วนมากชาวบ้าน ไม่มีหนทางที่จะอพยพไปไหนจึงจำต้องอยู่รับสาร พิษนี้ไป ต่อเหตุการณ์นี้แรกที่เดียวพระปลัดไสว ยังไม่คิดเข้าไปเกี่ยวข้อง จนกระทั่งมีผู้คนหนึ่ง ทนต่อสภาพดังกล่าวต่อไปอีกไม่ได้ ได้เดินเข้ามา ทราบท่านพ่อร้องม้ำตาอาบแก้ม หญิงคนนี้กางล่าว กับท่านว่า “หากไม่มีใครช่วยระดับความเดือดร้อน ของชาวบ้านครั้งนี้ได้ ดิฉันเองนี้แหละจะเป็นคน เข้าไปต่อต้านโรงงานเดือนนี้แม้ว่าจะต้องถูกฆ่าตาย ก็ไม่กลัวอะไรแล้ว เพราะขันไม่ทำอะไรเลยก็ต้อง โคนสารพิษนี้ตายอยู่นั่นเอง” คำพูดนี้ได้กระตุ้น ความรู้สึกเรื่องความยุติธรรมในใจของพระปลัด ไสวจนท่านเกิดตระหนักรว่า “เราเป็นแค่ผู้หญิงคน เดียว yang ก้าหาญชัยถึงเพียงนี้แล้วเราเป็นพระ มีลูกศิษย์ลูกหามากมายจะต้องไปกลัวอะไร” เมื่อ คิดได้ดังนี้ท่านจึงได้ตัดสินใจเข้าแก่ปัญหานี้ให้แก่ ชาวบ้าน โดยร่วงหนังสือร้องเรียนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ เกี่ยวข้อง ซึ่งแจ้งถึงอันตรายที่เกิดแก่ชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งก็ได้ผล เพราะหลังจากหนังสือถึงมีอนามัยอำเภอ ไม่นานก็มีคำสั่งปิดโรงงาน การกระทำการดังกล่าว ของท่านสร้างความโกรธแค้นให้แก่เจ้าของโรงงาน มาก จนกระทั่งมีการฟ้องร้องและถือกันว่ามีการ ตั้งเงินรางวัลจำนวนมากสำหรับผู้ที่เอาชีวิตพระ

ปลัดไสวได้

เมื่อคราวที่ทางการมีนโยบายจะแบ่งต่อบลังกุกนกออกเป็นสองตำบลเพื่อหวังประโยชน์ บางอย่างทั้งในส่วนการปกครองและการเมือง เมื่อ ส่วนราชการเริ่มดำเนินการ พระปลัดไสวได้ปรึกษา หารือกับผู้ใหญ่ทุกคนที่มองเห็นว่าเรื่องนี้มีเงื่อน จำกในการผลประโยชน์แบบแฝงอยู่ ท่านจึงได้รับ รวมลายเซ็นชาวบ้านที่คัดค้านการแยกตำบลรา นีเป็นบัญชีทางว่าวันนี้ต่อมาgeo เพื่อขอให้ทบทวน การดำเนินการดังกล่าวเสียใหม่ ท่านเล่าว่าเมื่อได้ ยื่นหนังสือแล้ว ตอนเดินกลับลงมาได้มีเจ้าหน้าที่ คนหนึ่งเข้ามายังกทากทายท่านและถามคำถามข้อหนึ่ง กับท่านว่า “อาจารย์รู้จักไม้มะค่า(แห่!)มั้ย?” คนขับ รถของท่านที่ยืนรออยู่ก็ได้รับคำตักเตือนด้วยว่า “ระวังนะมัง เดี่ยวรถลิบล้อจะทับตาย!”

ปี ๒๕๓๓ เกิดปัญหาเรื่องการนำขยายของ เสียงจากกรุงเทพฯ มาลงในท้องทรายในบริ เวณอ่าวgeo กำแพงแสนเนื่องจากขยายของกรุงเทพฯ มีจำนวนมากจนไม่สามารถเผาได้หมด ประกอบ กับเมื่อก่อนหน้านี้พื้นที่ในกำแพงแสนกลับเป็น แหล่งชุมชนอย่างมาก ทำให้เกิดหลุ่มทรายน้อยใหญ่ทั่วไปหมด กรุงเทพ มหานครจึงมีนโยบายนำขยายที่กำจัดได้ไม่หมดนั้น มาถมลงในหลุมดังกล่าวแทน ซึ่งการกระทำการ ดังกล่าวสร้างความหัวดวิตกให้แก่ชาวบ้านกำแพง แสนเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อยะซึ่งมีพิษและเชื้อ โรครายต่างๆ ถูกนำมายกลบผังที่ได้ดิน เมื่อฝนตก น้ำฝนซึ่งลงในหลุมดินหรือระดับน้ำได้ดินสูงขึ้นมา ท่วมถึงมวลขยายเหล่านั้น สารพิษและเชื้อโรคจาก ขยายจะละลายไปปะปนกับน้ำได้ดินซึ่งชาวบ้านในกำ แพงแสนส่วนใหญ่ใช้กินอยู่ ต่อปัญหานี้พระ ปลัดไสวได้นำเรื่องไปปรึกษากับนายอ่าวgeo กำแพง แสนแล้ว แต่ดูเหมือนชาวราษฎรหรือเจ้าหน้าที่บ้าน เมื่อไม่ว่าจะอยู่ในที่ไหนก็(ไม่)มีความคิดเห็น กันไปหมด อย่างไรก็ตามท่านยังมีได้หมดหวัง หาก ยังคงแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่

ความอาใจใส่ในความสัมพันธ์ของชา

ก บ

บ้านในชุมชนรอบวัดก็เป็นคุณสมบัติที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งของท่าน ท่านสามารถจะรับรู้ได้อย่างรวดเร็วว่าเกิดความขัดแย้งขึ้นในระหว่างใครกับใครในชุมชน ซึ่งท่านก็จะมีอิทธิการสืบเสาะหาต้นสายปลายเหตุและซักจุ่งให้คู่กรณีหันมาประนีประนอม รวมซ้อมกันได้อย่างนุ่มนวลเสมอ กับปัญหาเรื่องการลักเล็กโมยน้อย เรื่อยไปจนถึงเรื่องการฟ้องกัน ตายพระปลัดใส่สาวกจะเข้าไปมีบทบาทในการแก้ปัญหาเหล่านี้เรื่อยมา

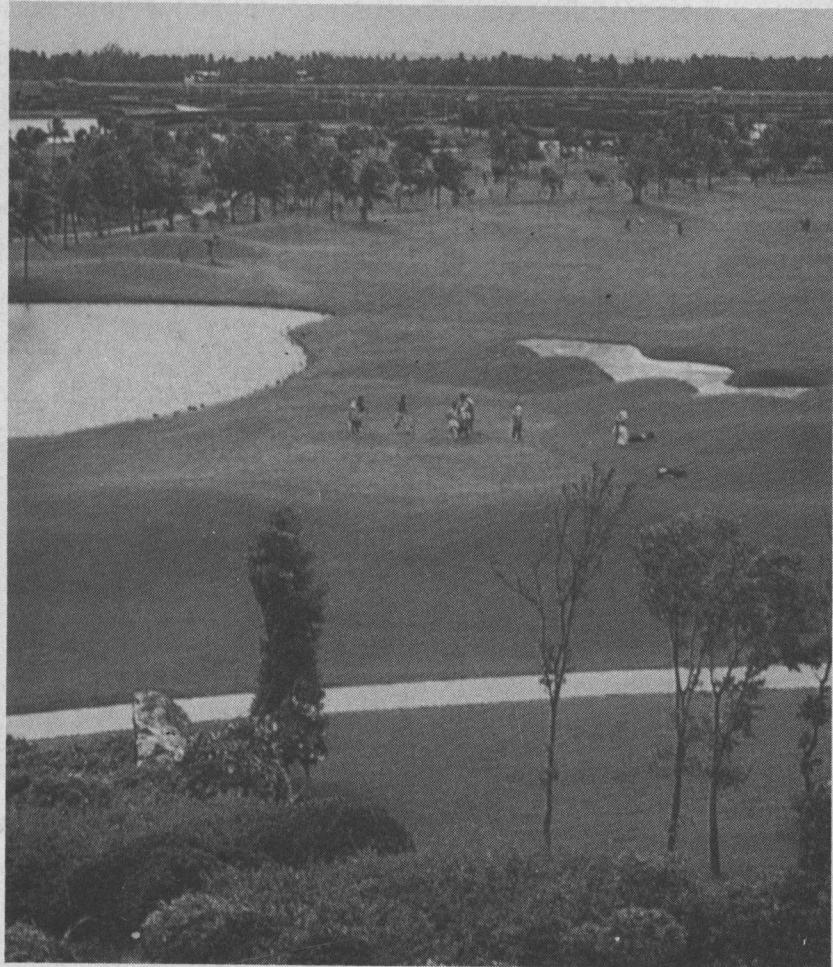
คงจะเป็นด้วยเหตุผลของการเชิญกับสภาพความอัตตชาติคนในวัยเยาว์ พระปลัดไสวจึงให้ความสำคัญในโอกาสของการมีปัจจัยยังชีพและอุปกรณ์การศึกษาเล่าเรียนสำหรับเด็กๆ เป็นอย่างยิ่ง กล่าวได้ว่างหลักของท่านคือการรวมทุนทรัพย์มาก่อตั้งเป็นกองทุนสำหรับช่วยเหลือเด็กยากจนที่มีความตั้งใจอยากรู้เรียน นอกจากนั้นท่านก็ได้ก่อตั้งกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ในหมู่แม่บ้านและผู้สูงอายุด้วย บุคลิกที่น่าประทับใจของท่าน คือ ความเป็นคนตรงไปตรงมา เจรจาจادจาน และเห็นความอยุติธรรมเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาไม่ได้ดังได้กล่าวแล้ว และเมื่อประกอบกับความเป็นคนเชื่อมั่นในตนเองสูงท่านจึงมีคนรักและคนซึ้งจำนวนไม่เลี่ยงกัน

ในอนาคตหากมีเหตุปัจจัยเกือบทุนเพียงพอ พระปลัดไสวมีแนวทางในการทำงานเรื่องการช่วยสงเคราะห์ชาวบ้านที่ยากจนโดยการส่งเสริมทางด้านอาชีพตั้งสหกรณ์วันค้าในหมู่บ้าน ซึ่งเมื่อประเมินจากความตั้งใจในการทำงานที่ผ่านมาและ การอุทิศตนให้กับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ก็สามารถมองเห็นได้ไม่ยากกว่างานที่ท่านมุ่งหมายไว้จะสำเร็จเป็นตอกเป็นผลอีกประกายหนึ่งต่อชาวบ้านในชุมชนของท่านและละแวกใกล้เคียงอย่างแน่นอน

เสถียร ใส่ลำเพาะ รายงาน

ปัจจุบันนี้ ถือเหมือนว่าจะไม่มีการกีฬาใดๆ ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องซึ่งดัดอครรูรานและสถานภาพในทางสังคมของคนไทยเรา ได้เก็บยกเว้นการเล่นกอล์ฟอีกแล้ว ทั้งๆที่กีฬาดังกล่าวเป็นที่คุ้นเคยของคนไทยจำนวนหนึ่งมาก ข้านานพอควร นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ของ กรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา โดยได้ริเริ่มเล่นกันในหมู่ชุมชนนำทุนงานและข้าราชการบริพารขึ้นสูงก่อน ในครั้งแรกโน้มน้าวการสร้าง สนามกอล์ฟเล็กๆซึ่งในปัจจุบันเรียกว่าราชกรีฑาสโนรเป็นแห่งแรก ตามมาด้วยราชตฤณมัยสมาคมและพระราชนัดดา สวนจิตรลดา กีฬากอล์ฟได้รับความสนใจเพิ่ม

ลับ สังคมไทย

มากขึ้นจากชาวต่างประเทศในประเทศไทยและบรรดาคนเรียนนอกรุ่นแรกๆ พ.ศ. ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาเจ้าอยู่หัวจึงได้ประกาศให้กอล์ฟเป็นกีฬาในพระบรมราชูปถัมภ์ อย่างไรก็ตาม กีฬาประเภทนี้ก็ยังเพียงแค่หมุนเวียนเล่นกันในหมู่ของคนจำนวนน้อย และมิได้เป็นธุรกิจประเภทแสวงหาประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินเงินทอง การที่กอล์ฟ เริ่มแพร่จากแวดวงของพวากชนชั้นสูงมาสู่ชนชั้นกลางฐานะตัวในเวลาต่อมา (เนื่องจากกอล์ฟเป็นกีฬาที่จะต้องเสียทั้งเงินและเวลา) กอล์ฟคุณลักษณะมาจึงได้กลายเป็นสิ่งที่เป็นคล้ายกับสวัสดิการของบรรดาข้าราชการ

การและพนักงานรัฐวิสาหกิจโดย(เฉพาะการไฟฟ้า·ฝ่ายผลิต) และการที่ประเทศไทยได้มีจำนวนสนามกอล์ฟเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นั้น ก็เนื่องมาแต่การขยายตัวของการพัฒนาประเทศไทยโดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านสร้างเชื่อมผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่และขนาดกลาง เชื่อมตั้งกล่าวทุกๆแห่งย่อมต้องมีการสร้างบ้านพักบอร์งและสนามกอล์ฟสำหรับผู้บริหารหน่วยงานซึ่งสร้างเชื่อมความไปด้วยน้ำประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งคือการแก้ไขภัยหมายเรื่องกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินได้เกินกว่า ๕๐ ไร่ ซึ่งห้ามสองสิ่งรวมเข้าไว้ด้วยกัน กล่าวคือในสมัยที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ก้าวขึ้นมาอ่านใจ

การสารกอร์ฟไดเจส ฉบับเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๐๗ ระบุสถิติคนเล่นกอร์ฟในประเทศไทย ไว้ในเวลาหนึ่งจากจำนวนพลเมือง ๔๗ ล้านคนว่า มีผู้เล่นกอร์ฟเพียง ๑,๐๐๐ คน มีสนามกอร์ฟอยู่ ๑๐ สนาม และมีนักกีฬากอร์ฟมืออาชีพจริงๆเพียง ๕ คน ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๑๐ มีคนเล่นกอร์ฟเพิ่มขึ้นเป็น ๖,๐๐๐ คน และ พ.ศ.๒๕๑๗ มีนักกอร์ฟไทยจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ คน กระแท็บปี พ.ศ.๒๕๓๙ จำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕๐,๐๐๐ คน (ซึ่งเมื่อเทียบ กับประชากรทั้งประเทศไทยแล้วก็ยังต่ำกว่าร้อยละ ๑ อยู่นั่นเอง) ในขณะเดียวกันกับที่ตัวเลขบประมาณ ในการโฆษณาในธุรกิจประเภทต่างๆของปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ก็บอกเราว่า ธุรกิจประเภทบ้านและโครง การจัดสรรที่ดินซึ่งรวมถึงสนามกอร์ฟ ใช้งบประ มาณในการโฆษณาสูงเป็นอันดับหนึ่งในบรรดา ธุรกิจทั้งหลาย (และครองอันดับหนึ่งเช่นนี้ติดต่อ กันมา ๓ ปี แล้วนับตั้งแต่ปี ๒๕๓๑) คือเป็นจำนวน เงิน ๑,๘๕๙.๒ ล้านบาท (ปี พ.ศ.๒๕๓๒ ธุรกิจนี้ สิ่งค่าโฆษณาไป ๑๖๙.๖ ล้านบาท) ที่นำเสนใจยิ่ง กว่านั้นก็เห็นจะเป็นเรื่องถ้อยคำที่คิดประดิษฐ์ประ ดอยขึ้นเพื่อใช้หักจุงใจให้ผู้คนครัวร่ที่จะเข้ามารับ โภคสินค้าของตน ซึ่งมักใช้ในทำนองว่าสนาม กอร์ฟนี้คือ “อาณาจักรสีเขียว” หรือ “โลกสีเขียว” หรือ “โลกส่วนตัว” หรือ “การท้าทายกล้าธรรมชาติ” ซึ่งจะให้ “ความสุข ความปลดปล่อยในชีวิต และทรัพย์สิน” หรือให้ “ชีวิตที่สมบูรณ์แบบ” และ แม้กระทั้งจะเป็น “อนาคตอันสดใสร้ายรับบุตรหลาน ของท่าน” อันเป็นการจับจุดขายในแง่มุมทางจิต วิทยาเพื่อชูชวนให้เห็นว่ากิจกรรมทำนองนี้เป็นวิถี ทางหนึ่งที่พ梧เชาะจะได้ทวนกลับสู่ธรรมชาติอันรื่น รมย์และน่าเป็นสุขได้อย่างเต็มอิ่ม

นับตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๗๐ เป็นต้นมา กอร์ฟ
ได้ก่อลายเป็นกีฬาเชิงธุรกิจด้านที่ดินและสิ่งปลูก

สร้างบันทึกดินน้ำไปแล้ว กอล์ฟกอลายเป็นกีฬาสมัยนิยมที่แพร่หลายไปในทุกชุมชนทุกชั้น(ที่มีฐานะดี) หรือทุกเพศทุกวัย ประเทศเรามีสนามกอล์ฟที่เปิดดำเนินการแล้วถึง ๕๙ สนามและกำลังจะเปิดตามมาอีก ๕๙ สนาม นี้ยังไม่รวมถึงโครงการอีกจำนวนมากที่กำลังจะเปิดแต่ยังไม่เผยแพร่รายละเอียดซึ่งในยอดรวมแล้วคาดว่าในอนาคตประเทศไทยจะมีสนามกอล์ฟไม่ต่ำกว่า ๑๓๐ สนาม กล่าวกันว่าโครงการสนามกอล์ฟทั้งหลายโดยส่วนใหญ่เดินทั่วทั้งประเทศตั้งแต่ใต้สุดที่จังหวัดยะลา ไปจนถึงเหนือสุดที่จังหวัดเชียงราย ที่ถนนทุ่งนาบริเวณอำเภอรังสิตฯ กรุงเทพฯ หรือบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เรื่อยไปยันไร่อ้อยและพื้นที่ป่าสงวนในเขตจังหวัดกาญจนบุรีทางภาคตะวันตกของประเทศไทย บรรดาเจ้าของโครงการสนามกอล์ฟเหล่านี้ยอมจะเลือกก่อสร้างในบริเวณรอบๆเมืองหลวงหรือบริเวณเชิงเขาและที่ราบลุ่ม มีโครงการหรือริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อผู้เล่นกอล์ฟจะสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก(กรณีอยู่ห่างเมือง)หรือเพลิดเพลินไปกับการเดินทางที่คุณภาพของป่าเขารามนาไฟร และท้องทรายที่มีความงามที่ต้องเดินทางไกลเพื่อชม จากคนไทยแล้ว สนามกอล์ฟเหล่านี้ยังมีหัวใจประโภชน์จากนักธุรกิจหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วย โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ได้มีการจัดทัวร์มาเล่นกอล์ฟกันในประเทศไทยอย่างเป็นล่าเป็นล้น ซึ่งเมื่อเทียบค่าใช้จ่ายกับญี่ปุ่นหรือประเทศไทยอีกแล้ว การมาเล่นกอล์ฟในเมืองไทยจะเสียเงินน้อยกว่าที่อื่นมาก จนมีการกล่าวว่าระหว่างค่าใช้จ่ายที่ชาวญี่ปุ่นจะนั่งเครื่องบินมาพักร้อนและเล่นกอล์ฟในบ้านเมืองเรานาน ๗ วัน ก็ยังเสียสถานศูนย์กว่าเล่นกอล์ฟในญี่ปุ่นเพียง ๒ ครั้ง อีกทั้งที่นี่ยังมีบรรยากาศและอากาศดี สามารถเล่นได้ตลอดทั้งปีด้วย สนามกอล์ฟที่เชียงใหม่

และภูเก็ตเป็นแหล่งดึงดูดชาวต่างชาติได้ไม่แพ้ สามัคคีในกรุงเทพฯ เพราะจังหวัดที่กล่าวมานี้มีเที่ยว บินไป-กลับต่างประเทศได้โดยตรงหลายที่เดียว กอล์ฟเงินได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการต้อนรับชั้นสูง ลูกค้าของสถาบันธุรกิจโดยเฉพาะระหว่างประเทศ ไปโดยปริยาย

เนื่องมาแต่ความต้องการในการให้พำนกการเล่น กอล์ฟที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมายในเวลาอันรวดเร็วนี้ เอง ที่ทำให้เกิดธุรกิจโครงการบ้านจัดสรร คอนโด มิเนียม สาบแกะศร และรีสอร์ตควบคู่ไปกับสามัคคี กอล์ฟ(ซึ่งหมายความรวมถึงศูนย์กีฬาอื่นๆทั้งทาง บก-น้ำ ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายและซ้อม อุปกรณ์เล่นกอล์ฟ ฯลฯ)อันเป็นการดึงดูดให้ชื่อ ที่ดินและบ้านในบริเวณสามัคคีฟ้าว เป็นที่พัก อาศัยหรือเพื่อพักผ่อน นอกจากนี้ยังมีธุรกิจซื้อขาย ธุรกิจนี้อีกขั้นหนึ่ง กล่าวคือ กอล์ฟกลายเป็นธุร

กิจการเก็บกำไรจากการซื้อขายความเป็นสามัคคี สามัคคีฟ (อัตราค่าสามัคคีของสามัคคีบาง แห่ง เช่น สามัคคีฟนวนานีซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ คือ ๑.๖ ล้านบาท สามัคคีอื่นๆในเขตกรุงเทพฯโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ ๗/๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนในต่าง จังหวัดอัตราค่าสามัคคีเฉลี่ยระหว่าง ๔๕๐,๐๐๐ – ๖๐๐,๐๐๐ บาท)โดยเหตุผลดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ ธุรกิจสามัคคีฟแพร่ขยายตัวออกไปเป็นดอก เห็ดในต้นฤดูฝนที่เดียว

อย่างไรก็ตาม เพราการขยายตัวอย่าง เพื่องฟูอันเนื่องมาแต่ผลประโยชน์จำนวนมหาศาล นั้นจึงก่อให้เกิดความทายนะชื่นแก่ประเทศไทยในระดับ ยิ่ง การที่สามัคคีฟและโครงการบ้านจัดสรร สาบแกะศร คอนโดมิเนียม และรีสอร์ตได้เข้ามา แทนที่ทุ่งนาข้าวและพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ รวมทั้งยังรุกเข้าไปยังเขตป่าสงวนหรือที่สาธารณะ

ประโภชน์อิน (ตามกฎหมาย ภูเขา ริมฝีแม่น้ำ) ย่อมเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ได้กล่าวเป็นแหล่งที่มาของปัญหาสังคมและสภาพแวดล้อมมากหมายกินกว่าจะคาดคะเนได้นัก หากจะลองคำนวณพื้นที่ดินซึ่งถูกปรับปรุงเป็นสนามกอล์ฟแล้วโดยที่ส่วนใหญ่โครงการสนามกอล์ฟจะใช้ที่ดินโครงการละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ ไร่ เมื่อมีการก่อสร้างสนามกอล์ฟสำเร็จ ก็ต้องโครงการดังที่คาดคะเนไว้จะต้องใช้ที่ดินถึง ๑๐๐,๐๐๐-๑๕๐,๐๐๐ ไร่ (ในขณะเดียวกันนั้น นักธุรกิจที่ดินบางคนยังเคยให้สัมภาษณ์ว่า ประเทศไทยมีความต้องการสนามกอล์ฟจำนวน ๑,๐๐๐ สนาม ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของนักกอล์ฟไทยและต่างประเทศจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริงก็หมายความว่าประเทศไทยจะสูญเสียพื้นที่ที่เคยใช้เพาะปลูกและป่าไม้ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่) และพื้นที่ซึ่งถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็น

สนามกอล์ฟนี้ แต่เดิมก็คือพื้นที่เพาะปลูกเป็นส่วนใหญ่ เช่นช้า อ้อย ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านผลิตผลอัญญาพืชและน้ำตาลในอนาคตอันใกล้

เมื่อได้จำหน่ายที่ดินของตนกรือเจ้าของที่ดินได้จำหน่ายที่นาให้นายทุนนักธุรกิจค้าที่ดินแล้ว ชาไร่ชานาก็จะกลายสภาพเป็นผู้ไร้ที่ทำกินและสูญเสียวิถีทางในการทำมาหากลายชีวิตไปหมดล้วน ทำให้วิถีชีวิตดังเดิมต้องเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหันและโดยล้วนเชิง พากເຫຼາຈ້າທັນປະກຳຮັງຄາງພົງພົນທີ່ປ່າໄມ້ຕ່ອໄປອັກ หรือມີຜະນັນກົວພິພາຍອູ້ໃນເມືອງ ແລະແນ້າຫາໄຮ່ຫານາ ຜູ້ເປັນເຈົ້າອົງທຶນເຊື້ອງທີ່ດີນເອງຈະໄດ້ເຈີນເປັນກອບເປັນກຳຈາກການขายที่ดินເພື່ອສ້າງເປັນສານກอล์ฟ ແຕ່ໜ່າງຈາກສື່ສົ່ງວ່າຍຸດວຽກທັງໝາຍື້ ຖາວົນເຢາສຣ ຮັດປຶກອັພ ໂກຮກຄົນສີ ຫຼູ້ເຢັນ ເຄື່ອງເລີ່ມສະເຕຣີໂອ ຍລຸ

ทุกบล็อกบอทสังคม

แล้วพวกเขาก็จะเหลือเงินเพียงน้อย นิดจนไม่ไป ก็จะหาซื้อที่ดินผืนใหม่ที่นับวันแต่จะ มีราคาแพงขึ้นเรื่อยๆ รายงานจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามเพื่อเกษตรกรรมได้ระบุว่า ปัจจุบันเกษตรกรของไทยผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีจำนวนมากถึง ๗๕ ล้านคนแล้ว

ในขณะที่นักลงทุนที่ดินนั้นมองว่า สำนักงานกอล์ฟสามารถช่วยในการสร้างงานรองรับชาวไร่ ชาวนาเหล่านี้ได้โดยการเป็น “แคดดี้” หรือคนแบกถุงกอล์ฟเดินตามคนเล่นกอล์ฟโดยคร่าวๆ สำนักงานกอล์ฟแห่งหนึ่งจะต้องจ้าง “แคดดี้” เพียง ๑๐๐-๔๐๐ คน ซึ่งทั้งหมดเป็นแรงงานที่ไม่ต้องใช้สมอง และไม่ต้องการมีฝีมือจิจย์ย้อมมีราคากู และเป็นเรื่องแน่นอนว่า เมื่อจิจกรรมสำนักงานกอล์ฟพัฒนาอยู่หน้าไปกว่านี้ อีก กี่ ยี่ หมื่น จะต้องมีการนำรายนั้นมาดูแล ก็ที่ใช้ในการเล่นกอล์ฟเข้ามาแทน “แคดดี้” ผู้มีชีวิตและลมหายใจเหล่านี้

ในเรื่องของการใช้น้ำสำหรับสำนักงานกอล์ฟ ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ได้รับการหยิบยกขึ้นมา พิจารณา อุปกรณ์ที่ใช้ในการพ่นน้ำหรือ “สปริงเก็ล” (ที่รดน้ำสำนักงานหญ้าซึ่งหมุนไปรอบๆ ตัวเองด้วยแรงดันของน้ำ) มีอัตราจ่ายน้ำประมาณ ๑,๐๐๐ ลิตรต่อชั่วโมง ในปริมาณดังกล่าวเมื่อคำนวณกับพื้นที่สำนักงานกอล์ฟขนาด ๑,๐๐๐ ไร่ (คือ ๑ โครงการ) จะต้องใช้น้ำ เพื่อเลี้ยงต้นหญ้าวันละ ๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ถึงแม้ว่าระบบชุดที่แล้วจะมีมิติไม่ให้น้ำเอามาจากแหล่งชลประทานมาใช้ใน การ “รดต้นหญ้า” ในสำนักงานกอล์ฟก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ โครงการสำนักงานกอล์ฟหลายต่อหลายแห่ง ก็ยังใช้อุปกรณ์ของเงินตราลองใช้น้ำชลประทาน (ซึ่งป่าวประกาศว่า เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม) จนชาวไร่ชาวนาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรไปตามๆ กัน โดยบรรดานายทุนเหล่านั้น

ห้ามต้องขออนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้แต่อย่างใดไม่

นอกจากเรื่องน้ำแล้ว การใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงหรือวัชพิชในสำนักงานกอล์ฟยังก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านนิเวศวิทยาต่อวงจรชีวิตของแหล่งน้ำและสัตว์ซึ่งรวมทั้งสุขภาพของมนุษย์อีกด้วย (สารในเกรทซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในปุ๋ยเคมีเป็นสาเหตุของโรคมะเร็ง กระเพาะอาหารในผู้ใหญ่ และเป็นสาเหตุของ “เด็กสีฟ้า” ใน การแรกเกิด) แมลงต่างๆ ที่มีประโยชน์ ได้เดือน รุ้งซึ่งช่วยกำจัดหมู่ นกต่างๆ ปลาจำนวนมากในแหล่งน้ำ และมนุษย์ที่ต้องอาศัยแหล่งน้ำบนดินและใต้ดิน ยอมได้รับพิษภัยอันร้ายแรงจากการเคมีดังกล่าว ซึ่งสำนักงานกอล์ฟใช้ในการบำรุงรักษาผลประโยชน์ของตน

มองเห็นได้ไม่ยากเลยว่า กิจการกอล์ฟ โครงการสำนักงานกอล์ฟ การก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย และที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการเพื่องฟูของธุรกิจที่ดินที่โภมกระพือเป็นอย่างมากในช่วง ๑-๔ ปีที่ผ่านมานี้ ย่อมเนื่องมาแต่การขยายตัวทางธุรกิจในระดับประเทศซึ่งโยงมาถึงความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวิถีชีวิตของประชาชนที่กำแพงระหว่างคนรวยกับคนจนเขยิบสูงขึ้นๆ และโดยอาศัยการโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องของสุขภาพ การออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะการที่จะนำชีวิตให้กลับคืนสู่ธรรมชาติได้กล้ายเป็นเหตุผลสำคัญของเรื่องที่ดูเหมือนจะใช้สอดรับกันเป็นอย่างดีกับคนไทยสมัยใหม่ที่ความรู้จักตนเองและความเข้าใจในเรื่องคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตเหลือน้อยลงๆ ทุกที่แล้ว

นารายณ์ สังหาร

พระพุทธศาสนา กับปัญหาโภภัย

ในสังคมไทย พระสงฆ์และโภภัยเป็นกลุ่มนักบุคคล ๒ กลุ่มที่ดูเหมือนจะแยกขาดกันคนละขั้ว แต่ในความเป็นจริงปัจจุบัน คนสองกลุ่มนี้กลับมีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่อย่างมากที่จะปฏิเสธได้

หากใครมีโอกาสเดินทางไปเยี่ยมหมู่บ้านเล็กๆ ในจังหวัดแถบทางภาคเหนือ ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่ เชียงราย พะ夷า ก็จะได้พบเห็นวัดจำนวนไม่น้อยที่มีขนาดใหญ่และประดับประดาตกแต่งอย่างวิจิตร และหากได้ลองเข้าไปถมพระสงฆ์ในวัดว่าเงินที่ใช้สร้างวัดเหล่านี้ได้มาจากที่ใดพระท่านอาจมีทำที่ลังเลใจในการตอบคำถามนี้ให้สังเกตเห็น แต่ชาวบ้านบางแห่งกล่าวอกร้อยอย่างตรงไปตรงมาว่า เงินจำนวนมหาศาลนี้ล้วนได้มาจากการน้ำพักน้ำแรงของเด็กสาวที่ลงไปทำงานเป็นโภภัยที่กรุงเทพฯ หรืออย่างกว่านั้นก็คือเดินทางไปขายร่วมภัยที่ต่างประเทศ

“เด็กผู้หญิงพวกรุนแรง” เชื่อว่าการสร้างกุศลโดยการบริจาคเงินและทรัพย์สมบัติถวายแก้วัด เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้พวกเรามีสวัสดิภาพที่ดีกว่านี้ในชาติพหุหน้า ซึ่งหมายความว่าจะได้ไม่ต้องมาเกิดเป็นโภภัยอีก” อาจารย์ฉัตรสุมาลัย กบิลสิงห์ กล่าวในการอภิปรายเรื่อง “พระพุทธศาสนา กับปัญหาโภภัย” ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์กล่าวต่อไปว่า ด้วยสาเหตุของ การทุกข์ทรมานทางจิตใจและร่างกายของเด็กสาว ที่ต้องทนเป็นหมุนปัญหาโภภัย จึงได้เกิดความเชื่อ

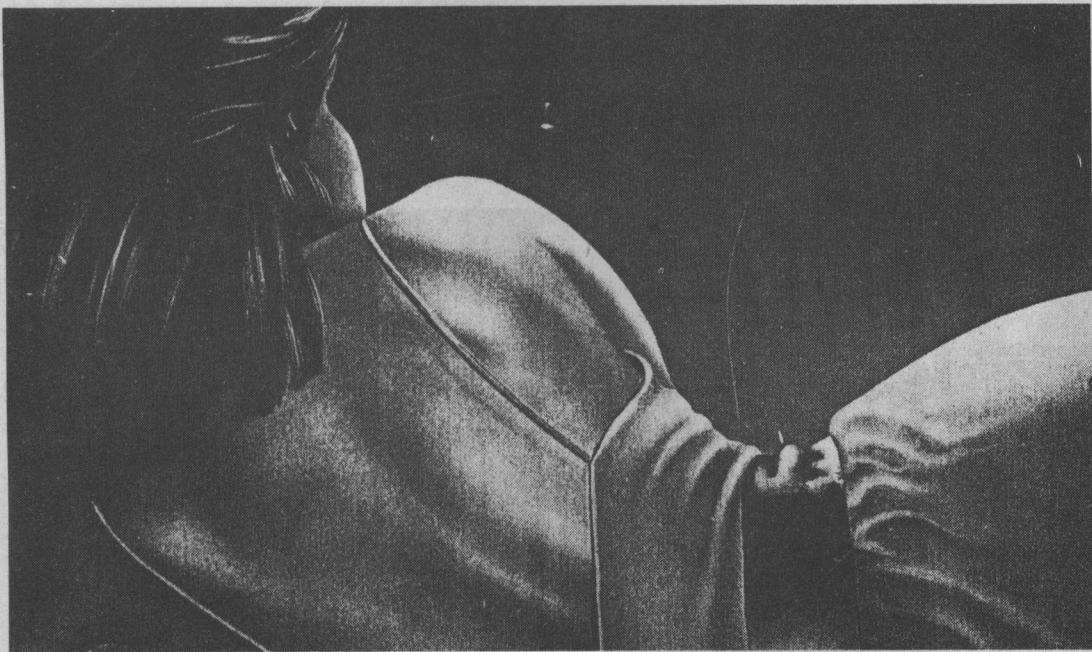
อย่างผิดใจว่านี่เป็นเพระผลกรรมความชั่วที่ได้กระทำไว้มือชาติที่แล้ว ดังนั้นจึงต้องสร้างบุญกุศลให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้เพื่อชีวิตใหม่ที่ดีกว่าในเบื้องหน้า

ทุกวันนี้พระสงฆ์กลับตกเป็นเครื่องมือในขบวนการค้าเด็กหญิงไปเป็นโภภัยอย่างไม่รู้ตัว เช่นเมื่อถึงงานทำบุญทอดกฐินผ้าป่าทางภาคเหนือ เด็กผู้หญิงในหมู่บ้านจะถูกใช้ให้มาช่วยงานวัด โดยเฉพาะการนำน้ำดื่มมาเลี้ยงเจ้าภาพ แรกเรื่องที่มาเยือน

“เป็นธรรมชาติที่เด็กสาวน่าตาดีๆ จะถูกคัดเลือกให้มาแสดงการฟ้อนรำ เพื่อต้อนรับแขก และฉลองงานพิธี และแล้วในตอนเช้าวันรุ่งขึ้นพวกรุนแรงน้ำค้างคืนที่แฝงตัวมาบังแขก ก็จะตามไปที่บ้านของเด็กและทابกหามพ่อแม่เพื่อนำเด็กมาทำงานในกรุงเทพฯ”

เด็กหญิงเหล่านี้เมื่อจบการศึกษาชั้นป.๖ แล้ว พ่อแม่จะไม่มีเงินส่งให้เรียนต่อได้อีก ดังนั้น จึงยินดีที่จะส่งลูกสาวไปหารายได้ตามคำซักชวนนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ทางบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อพ่อแม่ลงมายียมลูกของตนที่กรุงเทพฯ สิ่งที่พวกเขารายจากจะพอบคือได้เห็นลูกสาวของตนอยู่บ้านอย่างดี หลัง ตกแต่งด้วยเครื่องใช้สมัยใหม่ แล้วพ่อแม่ก็จะนำความทันสมัยนี้กลับไปยังหมู่บ้านด้วยความภาคภูมิใจว่าลูกสาวมีงานทำและให้เงินติดกระเบปมาด้วย

นักกิจกรรมสังคมชาวญี่ปุ่นซึ่งได้เดินทาง

ไปเยี่ยมหมู่บ้านภาคเหนือสองสัปดาห์ เหตุใดวัดไทย จังหวัดสันนูนให้เด็กผู้หญิงเป็นโสเกณ แทนที่จะห้ามปราบโดยการไม่รับเงินบริจาคทำบุญนั้นเสีย อาจารย์ฉัตรสมालย์อธิบายว่า พุทธศาสนาไม่สนับสนุนการเป็นโสเกณ แต่ศาสนาไม่อาจต้านกระแสทุนนิยมวัฒนธรรมซึ่งกำลังไหลเข้าสู่หมู่บ้านได้ เป็นเรื่องยากที่พระจะปฏิเสธเมื่อชาวบ้านมาทำบุญ แม้ว่าเงินนั้นจะมาจากภารชาติตัวของเด็กผู้หญิงก็ตาม

แต่ก็ยังน่าที่จะวิเคราะห์วิจัยกันว่าเหตุใดพระสังฆไม่สั่งสอนเด็กผู้หญิงให้เดิมการเป็นโสเกณ หรือ เพราะทำนายนั้นหวังที่จะได้เงินทำบุญจากผู้หญิงเหล่านี้อย่างอีก

ในช่วงยี่สิบสามปีมานี้จำนวนของหญิงโสเกณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โสเกณมีประมาณ ๗๘ แสน-๑ ล้านคน ขณะเดียวกันพระภิกษุสามเณรของเราก็มีอยู่ ๒๖-๓ แสนรูป พระสังฆยังมีที่ท่าเป็นพากหัวเก่าที่มองไม่เห็นปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำนပฎิเสธความรับผิดชอบต่อสังคม

จึงสมควรที่พระสังฆจะต้องทบทวนท่าทีในเรื่องนี้ของตนเสียใหม่ ทางแบบประเทศตะวันตกนั้นมีสตรีบัวเป็นภิกษุณีกันมากขึ้น สักวันหนึ่งผู้หญิงในวัดจะน่าจะก้าวออกมากซวยผู้หญิงในช่องด้วยเป็นความจริงที่วัดในเมืองไทยมีหน้าที่เป็นที่พึ่งพิงของผู้ยากไร้ แต่วัดในเมืองไทยก็มีเพียงพระภิกษุสามเณรเท่านั้น ด้วยเหตุนี้วัดจึงเป็นที่พึ่งเฉพาะของผู้ชาย อาจารย์ฉัตรสมালย์เสนอความเห็นว่าเด็กผู้หญิงจะเป็นโสเกณกัน้อยลงถ้าหากพวกเธอ มีทางออก หากว่าเรามีภิกษุณีบริษัทในสังคมไทยบรรดาเด็กสาวเหล่านี้ก็จะมีที่ปรึกษาบางที่พวกเธออาจไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ชะตากรรมอันเลว้ายังดังกล่าวก็ได้

พิลัดค์

เก็บความจาก การอภิปรายพระพุทธศาสนา กับ
บัญชาโสเกณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๘ มกราคม ๒๕๓๔

ຫນ້ານີ້...ວິສັຈະນາ

ສັບເນື່ອຈາກປັບປຸງທາທີ່ຜມລອງດັ່ງເປັນກະຮູ່
ບຸຈາທ່ານຜູ້ອ່ານ ເພື່ອຊ່ວຍກັນຄົດທາທາງອອກໃຫ້
ກັບປັບປຸງທາຂອງການພັດນາປະເທດ ທີ່ມູ່ງເນັນໄປໃນທາງ
ວັດຖຸເນື້ອທັນອຍ່າງສຸດຂ້າວັດເຊັ່ນທີ່ສັກໂນຍົກຂອງເຮົາ
ກຳລັງດຳນິນອູ້ນ໌ ພລາຍທ່ານໄດ້ມີວິສັຈະນາເຂົ້າມາ
ຊຶ່ງຂອງຄັດມາລົງເພື່ອເປັນການແບ່ງປັນແລກເປັນກັນ
ສໍາຫຼັບຈຸບັນນີ້

นายເດັກ ຂວານຄົດ
ກໍາຄານທີ່ວ່າ ... ໃນຮູນະເປັນຜູ້ນໍາທາງຈົດວິສູງຄູານ
ເປັນຜູ້ສັງເຄຣະທີ່ໄລກອຍ່າງແກ້ຈິງນັ້ນ ພຣະກິກຊູ
ສົງຈະປະຢຸກຕົກພຸກຮອມໃນສ່ວນໄດ້? ແລະຈະນໍາ
ນາໃຊແກ້ປັບປຸງທາຕ່າງໆ ໄດ້ອ່າຍ່າງໄວ? (ຄອດັ່ນນີ້ “ທັນ
ນີ້...ມີປັບປຸງທາ”)

ຕອບໄດ້ວ່າ .... “ຮູ່” ໃນຮູນະເປັນຜູ້ນໍາທາງຈົດວິສູງຄູານ
ຕ່ອນເອງແລກຜູ້ອ່ານ ເປັນຜູ້ສັງເຄຣະທີ່ໄລກອຍ່າງແກ້
ຈິງທານຂອບເຂດຮູນະທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈະປະຢຸກຕົກ
ພຸກຮອມໃນສ່ວນ “ຄຸນຮອມປະຈໍາໄຈ” ຂອງແຕ່
ລະຄນເພຣະຄຸນຮອມຄວາມດີຄລ້າຍກັນນໍາທີ່ໄທ້ຄຸນ

ປະໂຍຫົນແກ່ສ່ວຽພສິ່ງທີ່ໂລກມີຄວາມຄ່ອມຕົນອດທັນ
ຕ່ອໂລກຮອມ ດ້ວຍເຫດຸນີ້ຈຶ່ງນັບວ່າໄດ້ເຂົ້າໃຈໃນຄຸນ
ຮອມ ແລະກຳລັງສ່ວັງຄຸນຮອມໄດ້ ໂດຍ .....

ໃນການຍູ້ອ່າຍ້ຍ	- ຜູ້ຮັບເລືອກສຕານທີ່ອັນເໜີກສົນ
ໃນທັງໄຈ	- ຕົກຄວາມສຸ່ໃນຄວາມສົງ
ໃນຄວາມເປັນເພື່ອນ	- ຕົກຄຸນການຄວາມດີ
ໃນຈາກ	- ຕົກສັຈະຈິງໄຈ
ໃນສັກໂນໂກລຸ່ມ	- ຕົກວະເບີຍບວນຍັ
ໃນກິຈກາງການ	- ຕົກຄວາມສາມາດ
ໃນການກະທຳ	- ເລືອເວລາທີ່ເໜີກສົນແກ່ກາລ ເທະະ

“ປັບປຸງທາ” ທີ່ເກີດ = ເກີດເພຣະເຫດຸ - ລະເຫດຸ ຍ່ອນ
ໄໝມີຜົລ ແຕ່ເຫັນອື່ນໄດ້ຍ່າສ່ວັງເຫດຸ ແຕ່ຮ່ວມແກ້
ໃຫ້ປັບປຸງທາຕາມຮູນະທີ່ເປັນໃນປັຈຈຸບັນຍ່າກໍາຄວາມ
ສຳຄັງສູງ-ຕໍ່າຫລັກ-ຮອງຫວີ່ອນຳກ-ນ້ອຍແກ້ປັບປຸງທາ
ມີປັບປຸງທາໄດ້ເກີດກ່ອນ ກີ່ພິຈານາຈັດການປັບປຸງທານັ້ນ
ກ່ອນ!

ພຣະຫຼຸດຄົກລະນາ

ព្រៃអង្គភាពសីវិហន្សម

ผ่านมาแล้ว ๔ ฉบับนับครับสำหรับจดหมาย
ข่าวเสบีธรรม เช่นเดียวกันกับที่คุ้นเคยสือเสบีธรรมนี้
หนังสือดีๆ มากกว่านั้นตัวบทการแนะนำกันท่านผู้อ่านอย่างดี
เนื่อง ดังแต่ให้หลังจากน้ำข่าวฉบับแรกแล้วที่มีพระเจ้า
พระสงฆ์รวมทั้งสามเณรนิพิฒนามขอรับหนังสือไปสำหรับ
อ่านและวิจารณ์ก็ดับนามถูกฟัง สำหรับท่านรูปใดที่บังไม่เคย
มีลิขิตมาถึงเราที่อย่างสั้นเลือบยังเดือนนับครับ หากท่านสนใจ
เล่มใดที่ได้รับการแนะนำไว้ในจดหมายข่าวของเราก็สามารถ
ระบุให้เราส่งไปให้อ่านได้(ทีละเล่ม) เงื่อนไขคือว่าเมื่อได้
รับแล้วแรกที่แจ้งความต้องการไปแล้ว ควรต่อไปหากประ-
สงค์จะได้เล่มใหม่ไปอ่านอีกพระคุณเจ้าดังเช่นวิจารณ์
หรือเสนอความคิดอย่างใดที่เกิดจากการอ่านเล่มล่าสุดนั้น
มาให้เราได้ทราบด้วย ก็ตกลงง่ายๆ ใช้ใหม่ครับ และสำหรับ
ฉบับนี้เรามีหนังสือแนวประยุกต์พุทธธรรมมาใช้ในการแก้
ปัญหาสังคมไว้ให้ชิมกันหลายเล่มที่ได้เข้า

ส่วนนนราวาสันน หากท่านไดสนใจหนังสือที่เรา
แนะนำแก่สำนารถสั่งซื้อผ่านเราราได้ในราคานี้ลดพิเศษ ๒๐%
โดยส่งรายชื่อหนังสือและเงินมาที่ร้านหนังสือเสบขับธรรม
๑๗๔(๔๗๔๓/๔) ซอยวัดทองพคุณ ถนนสมเด็จเจ้า
พระยา คลองสาน กรุงเทพ ๑๖๐๐๙น้ำดีสั่งซื้อบ น.ส.
อาจร์ อินจี ปุณกุลคลองสาน

ปรีดา เรืองวิชาณร

ก่อนวาระนี้จะหยุดให้ล
ประสบการณ์และทางเลือกเพื่อการฟื้นฟูระบบบัน
เวศน์ฯ รวมบทสนทนาของคณะสงฆ์และชาวราษฎร,
๑๐๖ หน้า,๓๕ บาท

ในภาวะปัจจุบัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหานึงที่มนุษย์เรากำลังประสบอยู่ ในช่วงที่ผ่านมากลุ่มและองค์กรต่างๆได้พากันตื่นตัวเคลื่อนไหวเพื่อการอนุรักษ์ไว้ซึ่งธรรมชาติอันล้ำค่า ประเพศคลาสโตร์ และคณะซึ่งเดินทางร่วมในการ “ก่อตั้งมิตรสู่สวนโนกร์” จึงร่วมกันหยิบยกปัญหานี้มาแลกเปลี่ยนกัน ข้อคิดเหตุผลประการที่บังเกิดขึ้นกระตุ้นให้คิดว่ามนุษย์ไม่สามารถแยกออกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้ “เมื่อเราทำให้น้ำเน่าและสกปรก ธาตุน้ำในร่างกายเราก็แปรปรวน เมื่อเราทำให้อากาศเสีย อากาศที่เราหายใจเข้าไปมันก็เสียด้วย”

“ธนาคารหมู่บ้าน สร้างงาน สร้างเงิน”

ศิริ พาสก เขียน

โครงการส่งเสริมองค์กรพัฒนาเอกชนไทย และ
มูลนิธิฟรีดิช เนมัน จัดพิมพ์.

๗๕ หน้า, ๗๕ บาท

ธนาคารหมู่บ้านฯ เป็นหนังสือรับรวม
ประสบการณ์แนวทางการแก้ปัญหาความยากจน
และปัญหาการว่างงาน อันเป็นความทุกข์พื้นฐาน
ของชาวนบกไทยในปัจจุบัน ผู้เขียนได้เสนอหลัก
แนวคิดและ การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเชิงกระบวนการ
การเพื่อการแก้ปัญหาความยากจน โดยตัวของ
ชาวบ้านและเพื่อชาวบ้านด้วยกันเอง เริ่มตั้งแต่
การรวมกลุ่ม การดำเนินกิจกรรม จนกระทั่งถึงผล
ที่ได้รับทั้งในแง่ที่ประสบความสำเร็จและที่ล้มเหลว

พร้อมกันนั้น หนังสือเล่มนี้ยังได้เสนอแบ่ง
มุ่งการวิเคราะห์การพัฒนาในระบบทุนนิยมซึ่งมี
ผลต่อการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นและการ
กระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในสังคม กับแนวคิดการ
พัฒนาแบบพึ่งตนเองซึ่งแยกเป็น ๒ กระแสแนวคิด

หลัก กล่าวคือ แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ตามแบบที่คำนึงถึงหลักการผลิตเป็นหลัก เช่น ระบบไร่นาส่วนผสมหรือวนเกษตร กับแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ตามแบบที่คำนึงถึงเงินทุนเป็นหลัก เช่น การรวมทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาของชาวบ้านในชนบท

ผู้อ่านจะได้ทราบถึงข้อเสนอขั้นตอนวิธี
การจัดการ การรวมกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน ตลอดจนผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ทั้งในแง่
ส่วนบุคคล อันได้แก่การมีอาชีพมีรายได้ สร้างงาน
สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว และ
ส่วนที่เกิดขึ้นแก่สังคมชุมชน ด้านการมีวิถีชีวิตที่สอด
คล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อยู่ในกรอบแห่งประ
เพณ วัฒนธรรมชุมชน และศาสนาเดียวกันอย่าง
มีความสุข

ธนาคารหมู่บ้าน สร้างงาน สร้างเงิน นับ
ได้ว่าเป็นหนังสือที่เสนอทางเลือกแนวทางการ
พัฒนาแบบพึ่งตนเองที่น่าสนใจ ทั้งยังเป็นคู่มือแก้
ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงานของประ^ช
ชาชนในชนบท เทมาอย่างยิ่งสำหรับผู้นำหมู่บ้าน
ประสงค์นักพัฒนา หรือผู้ที่ต้องการพึ่งตนเองให้ไว
ศึกษา เพราะได้รวบรวมประสบการณ์การรวมทุน
การสะสมทุน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของ
ชาวบ้าน ผู้ที่เคยทดลองยื่นสถานการณ์จริงมาแล้ว

สมพงษ์ รักษาราชภาร์

คณหนุ่มสาวกับอุดมคติเพื่อสังคม,
พุทธศาสนาสากลฯ
สำนักพิมพ์มูลนิธิโภगล ศิริทอง,๓๖ หน้า,๒๐บาท
หนังสือเล่มนี้เป็นการเรียนบเรียนมากจาก
การบันทึกเทปการบรรยายความคิดเห็นของ ท่าน

พุทธศาสนาต่อครูโภมล คัมทอง เนื่องในวาระครบ
รอบ ๒๐ ปีแห่งการจากไปของเข้า ผู้บรรยายได้
ช่วยซึ่ให้คนทุ่มส่วนไว้แลเห็นตนเองและตักเตือน
ตนเองในหลายด้าน นับตั้งแต่การเข้าหาและไป
ให้การศึกษาแก่ชาวบ้าน การพัฒนาโดยขาดความ
เคารพและความเข้าใจธรรมชาติอย่างแท้จริง,
ตลอดจนการทำลายธรรมชาติของส่วนรวมจนโลก
หมดสันติภาพและความร่มเย็นเป็นสุข ก็หมด
เป็นพระอ่านเจช่อง“ความเห็นแก่ตัว”ของคนที่
ไร้ธรรมะ

ท่านพุทธกาสได้ให้ความหมายถึงอุดมคติโพธิสัตว์ ซึ่งประกอบด้วยโพธิสัตวธรรม ได้แก่ สุทธิ ปัญญา เมตตา ชั้นดี สำหรับคนหมู่สามผู้สนใจที่จะอุทิศตนตามแนวทางของครูゴมล คัมทอง ซึ่งท่านก็ได้ให้ความหมายว่าเป็นการตัดสินปัญหาด้วยสติปัญญาอันถูกต้อง และบังเกิดผลอันพึงประนีนาอย่างพอเหมาะสมพอดีแก่กาลเทศะและบุคคลชุมชนนั้น ท่านได้ยกตัวอย่างของความเห็นแก่ตัวไว้หลายกรณี เช่น การทำลายป่า ทำลายต้นน้ำลำธาร ท่านได้ล่องตั้งคำถามว่าทำไม่เจ็บ ทำลายป่าและต้นน้ำลำธาร ธรรมชาติทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกนี้คือสิ่งที่ช่วยให้โลกมีความถูกต้อง หากทำลายธรรมชาติทั้งมวลในโลกก็จะทำให้เกิดความผิดพลาดและนั่นคือความไม่เหมาะสมสม เท่ากับเป็นการเชื่อต่อตนเอง แต่ทำไมพากษาเจ็บยังคงกระทำกัน คำตอบคือ เพราะความเห็นแก่ตัวจนไม่เห็นประโยชน์ของส่วนรวม

ในเรื่องของการเยียวยาโรคภัยไข้เจ็บด้วยสมุนไพร ท่านพุทธทาสอธิบัณฑิตถึงความหมายของสมุนไพรว่าคือพืชพันธุ์ที่แก่โรคได้ การกินสมุนไพรเพื่อรักษาอาการป่วยใช้นั้นร่างกายมักมีอาการต่อต้าน เพาะยาสมุนไพรที่ต้มหรือกินสดกันนั้นรสชาดไม่ชวนกิน บางครั้งทำให้อาเจียน

ក្នុងសេវាសម្រាប់របាយការ

แต่หากเราเข้าใจในธรรมชาติจันไม่รังเกียจความ
เห็นความคิดนั้น โรคภัยไข้เจ็บนั้นก็จะหาย แต่
โดยมากเพราความเห็นแก่ตัวของคนเจ็บทำให้ขอบ
กินของง่ายของอร่อยเช่นยาสมัยใหม่ ทึ้งๆที่ยา
เหล่านั้นก็คือสมุนไพรที่สักดีตัวยาอกรากมาแล้ว

ความเห็นแก่ตัวเป็นสาเหตุของการที่มนุษย์เรากระทำการตัดแปลงสิ่งต่างๆ จนเป็นเหตุให้ขาดดิกลักษณ์เป็นของเสีย ความเห็นแก่ตัวทำลายต้นน้ำลำธาร ทำลายต้นไม้และพืชผักสมุนไพร และเห็นแก่ตัว (ความสนใจ) จนไม่รู้จักใช้สมุนไพรสิ่งเหล่านี้เป็นความผิดพลาดและความโง่เขลา

หนังสือเล่มนี้มีประโยชน์ต่อการดำเนิน
ชีวิตให้สงบเย็น ทั้งยังสะท้อนอุดมคติของหนุ่มสาว
ในสมัยของครูゴมลและคนรุ่นปัจจุบันเป็นอนุสสติ
และทิฐานุคติสำหรับคนหนุ่มคณสาวอีกทางหนึ่ง
หากเราจะส่งเสริมความสันติสุขแก่โลกโดยอาศัย
อุดมคติพระโพธิสัตว์ตามรอยครูゴมล คัมภอง ก็
จำเป็นที่เราจะต้องห่วยกันส่งเสริมกันเรื่องของการ
ลดความเห็นแก่ตัวกันให้มาก เพราะเมื่อไม่มีความ
เห็นแก่ตัวก็ไม่มีการทำลายธรรมชาติ ไม่เนรคุณ
สมุนไพร ไม่กระทำอะไรที่ไม่ควรกระทำ โลกก็จะ
มีความถูกต้องเต็มไปหมดแล้วโลกก็จะมีความสงบ
สุขโดยทั่วถึงกัน

อารีย์ ลิ้นจี่

ต้อนรับชีวิตใหม่เมื่อไทยเป็นนิคส์

ສຈ.ນພ.ປະເວສ ວະສິ້ນ ເຊີຍນ

โครงการวนนาพิทักษ์๖๙ หน้า๒๕ บท

หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสมมนาเรื่อง “ศาสตร์กิจจะไปทางไหนเมื่อไทยเป็นนิรภัย” อันจัดขึ้นที่อาคารมนานาชาติ สวนโภคพาราม

จ.สุราษฎร์ธานี การสัมมนาครัววนั้นเป็นการประชุมรวมกันของตัวแทนศาสนาจาก ๓ ศาสนาได้แก่ พุทธ, คริสต์(คาทอลิกและโปรเตสแตนท์), และ อิสลาม วัดถุประสงค์คือเพื่อแลกเปลี่ยนทักษะในการเรื่องการเตรียมตัวรับสภาพของการพัฒนา ประมงทศเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรมครั้งใหม่(หรือ NIC, "นิกร์")ของศาสนาทุกฝ่าย

อาจารย์หมอประเวศได้เข้าให้เก็บถึงผล
กระบวนการจากการพัฒนาสมัยใหม่ซึ่งก่อให้เกิดความ
ขัดแย้ง เกิดปัญหาสุขภาพจิตและการทำลายสภาพ
แวดล้อม โดยเสนอทางออก ๕ ข้อ ซึ่งมีสัมมาทิฐิ
เป็นเพื่อนร่วมเริ่มแรกที่สำคัญ แนวทางดังกล่าวได้แก่
ศาสนาคริอกรักษาตัวให้รอดพ้นจากการถูกนิรภัย^๑
กลืนกิน ศาสนาจะต้องศึกษาสังคมปัจจุบันให้เข้า
ใจ ศาสนาต้องแสวงหาคำตอบใบเรื่องสิ่งแวดล้อม
จากศาสนาธรรม การศึกษาจะต้องเพื่อเกิดปัญญา
และจิตสำนึก จะต้องเริ่มให้เกิดการพัฒนาทักษะ^๒
ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ สุขภาพจิตเป็น^๓
เรื่องที่ต้องร่วมมือกันรักษา ความร่วมมือกันในทาง
ศาสนาจะต้องมีให้มากขึ้น จะต้องสร้างคนรุ่นใหม่
ที่อุดมความชีวิตอยู่บนกระบวนการสังคมเพื่อช่วยเหลือ
โลก

เนื่องจากหนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อจด
ท้าทุนทรัพย์สำหรับซื้อລາວดานໍາມລ້ອມຮັງເຫດວັດ
ປຳມາກວັນ(ງູຫລງ) ບ້ານຕາດຣິນທອງ ອ.ງູເຊີຍ ຈ.
ຂ້າຍກົມື เป็นຮະຍະທ່າງຍາວ ១០ ກມ. ເພື່ອນນຸ້ກົມສກາພ
ແວດລ້ອມຂອງວັດ ຕອນທ້າຍຂອງໜັນສຶກເລີມນິ້ງແກມ
ດ້ວຍເຮືອງຂອງງູຫລງແລະນາກທັກນະຂອງພຸຖາ
ຄະນິກົງໃນເຮືອງຄຸນຄ່າຂອງປ່າໄມ້ດ້ວຍ

ลัคคा วิวัฒน์สุระเวช

ธรรมนูญชีต

พระเทพเวท (ประยุทธ์ ปยุตโต)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในบรรณราชปัณฑป
พิมพ์เผยแพร่ ๙๒ หน้า, ๒๕ บาท

หนังสือเล่นนี้ ถ้าเปิดผ่าน ๆ จะเห็นว่า ก็
หัวข้อธรรมในนิทานกวางทันนั้นแหละ แต่ถ้ารีลึกถึง
ความจริงแล้ว หนังสือทุกเล่มของท่านจะมีหลัก
เกณฑ์ที่น่ารัก น่าศึกษา ทักเล่ม เล่มนี้ก็เช่นกัน

เริ่มตัวยับหน้า เป็นคนสมบูรณ์แบบ หัว
ข้อธรรมคือ สัตตบุรุษ ๗ ทฤษฎีของความเป็นคน
ดีที่โลกต้องการ

หมวดหนึ่ง คนกับสังคม เช่น เป็นคนมีศีลธรรม หัวข้อธรรม คือ สุจริต ๓, กฎศีลกรรมบก ๑๐, ศีล ๕, มีหัวข้อธรรมอย่างนี้ประกอบทุกหัวข้อ ที่คนไปเกี่ยวข้อง เป็นสมาชิกต้องสังคม มีธรรม คือ สมาชิกที่ดีของชุมชน, สมาชิกที่ดีของรัฐ, การเป็นผู้ปกคลองที่ดี ฯลฯ รวมเป็นหมวดใหญ่ได้ ๔ หมวดคือ คนกับสังคม, คนกับชีวิต, คนกับคน, คนกับบรรดา

หนังสือเล่มนี้ นอกจากอ่านเพื่อรู้แล้ว
ปฏิบัติได้แล้ว ยังหมายมากสำหรับผู้แสดงธรรม
 เพราะทำนั้นแปลเป็นหมวดย่อยที่ควรจะนำไปเกี่ยวข้อง^{กับ}
 ไว้ถึง ๒๑ หมวด ก็ได้ ๒๑ กันที่ไม่น้อยเลย

ทำน้ำซึ่งให้เห็นว่า ชีวิตไปเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต
จะต้องใช้ธรรมะข้อนี้ หมายความว่า ให้กับบุคคลที่มีชีวิต
ที่ว่า ธรรมมมุณยชีวิต นี่คือการใช้พุทธธรรมเพื่อชีวิต
ที่ดีงาม

ສ.ລ.ອຮມ ສຸດປະເຕເສດຖະກິນ
ສານໂມກ

รัฐธรรมนิวดีด

วีระ สมบูรณ์ เจียน, สำนักพิมพ์โภมล คัมทอง,
๒๕๗๑, ๖๗ หน้า ๒๔ บาท

เนื่องความไม่เลี่มเป็นการตั้งข้อสังเกต
หลาย ๆ ประการเกี่ยวกับการประยุกต์พุทธธรรม^๑
มาแก้บัญหาในระดับสังคม ผู้เขียนกล่าวว่าการคลี่

คล้ายปัญหาสังคมนั้นาสูตรสำเร็จได้ยาก เมือง
จากธรรมชาติของสังคมอุดมไปด้วยความลับซับ
ซ้อนและสัมพันธ์กันไปหมด ดังนั้นการศึกษาถึง
ความเป็นมาของโครงสร้างสังคม โดยเฉพาะเรื่อง
“รัฐในอดีต古老” จึงเป็นความจำเป็นของวิชาระหาน
ทางแก้ไขปัญหา เมื่อเราศึกษาถึงโครงสร้างสังคม
ในอดีตตลอดจนความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วง
เวลา ย่อมทำให้เราทราบถึงความสัมพันธ์ในระ
หว่างปัจจัยทางสังคมไม่ว่าชนชั้นปกครอง ราชภูมิ
และผู้มีที่ทางสังคมของทุกๆ ฝ่าย ตลอดจนเห็น
ถึงกระบวนการเกิดขึ้นของปัญหานั้นจะนำไปสู่การ
วิเคราะห์หาคำตอบบนสถานการณ์บ้านเมืองที่
เป็นจริง ไม่ใช่มาตรฐานหลักการทำงานความคิดผัน
อย่างเดียว ผู้เขียนหิบยกເວລະສູຕົກສໍາຄັນໃນ
ຄົມກົງພຣະພຸຖອຄາສານາຝ່າຍເກຣວາທມາວິເຄຣະຫໍ່
ໃຫ້ແລ້ວເຫັນถึงการกำเนิดขึ้นของอำนาจອັນຂອບຮຽນ
ແໜ່ງຮູ້ ກັບທັງໝົດເກີນທີ່ໃນการบริหารบ้านเมือง
ໃນครັງພຸຖອກາລ ຈາກເນື້ອວານໃນພຣະສູຕົກໄວ່ຈະ
ເປັນອັດຕັດຢູ່ສູຕົກ ສາວັນທຶກສູຕົກ ຈັກກວັດສູຕົກ
ແລະສົງຄາລກສູຕົກ ນັ້ນຈະສັງເກດພວບວ່າหลักการປັກ
ຄຽງອານາປະຫາຍຸປະກູດລົວແຕ່ເກີດขື້ຈາກສານ
ກາຮົນທີ່ອຸບັດຊື່ກ່ອນແລ້ວຈະມີກາວງກູງເກີນທີ່
หลักการ ຂ້ອປົງປັດຕາມສານກາຮົນນັ້ນຕາມຫລັງ ຈະ
ຄືວ່າເປັນຫຼັກຂອງການປະຍຸກຕົກພຸຖອຮຽນມາໃຊ້ກີ
ຍັງໄມ່ຫັດເຈນນັກປັບປຸງຫາຂອງສັງຄົມປັຈຸບັນກີເປັນເຫັນ
ເດືອຍກັນ ແລະຫາວຸພາຫຼວ່ານີ້ໃຫຍ່ກົມຈະຕິດວ່າສາຮະ
ແໜ່ງພຸຖອຮຽນນັ້ນຈະເປັນคำตอบສຳເວົງໃນແກ່ການ
ດໍາຮັງອູ່ຂອງສັງຄົມຫຼົວເພີຍແຕ່ປະຍຸກຕົກໃຫ້ເປັນກີ
ຈະສາມາກົນໄປໃຫ້ເກີນປັບປຸງຫາສັງຄົມໄດ້ ແຕ່ເນື່ອງຈາກ
ສັງຄົມມຸນຸຍໍມີກວາມຫລາກຫລາຍມີທັງຄົນດີແລະຄນ
ເລວື່ນເອງ ທີ່ເປັນຂ້ອງຈຳກັດໃນການໃຫ້ຫຼັກຮຽນມາ
ເຢີຍວາສັງຄົມ ດັ່ງນັ້ນເຮັດວຽກອັນກວາມສັນພັນຮົ
ຂອງປັຈຸຍທີ່ກ່ອນໄຫ້ເກີດປັບປຸງຫາໃຫ້ເຫັນຍ່າງຫັດເຈນເສີ

ก่อน แล้วจึงสามารถเข้าไปหามรรคไว้ซึ่งสำหรับการแก้ปัญหานั้นต่อไป

ตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้เป็นการสรุปรวมถึงคุณค่าของพระสูตรที่ได้ยกมาข้างต้นของหนังสือ กับที่ได้เล่นบททดลองกว้างๆ เพื่อใช้ในการคลี่คลายปัญหาที่เป็นอยู่ เมื่อหานั่นผู้อ่านอาจจะไม่เห็นด้วยก็ได้ แต่ต้องย่างน้อยก็น่าจะนำเอาร้อเสนอตั้งกล่าวไปพิจารณาอย่าง แยกความทั้งนี้เพื่อจะได้เกิดเป็นทัศนะใหม่สำหรับใช้ในการบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาในบ้านเมืองของเรา

ปรีดา เรืองวิชาธรรม

ธรรมะกับการศึกษาของไทย

พระเทพเวท(ประยุทธ์ ปัญโต),พิมพ์ครั้งที่ ๒,
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจัดพิมพ์
๕๓ หน้า

หนังสือเล่มนี้ได้รับการพิมพ์ขึ้นเพื่อแจก
เป็นธรรมบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระครูศรีวิเทศธรรมคุณ(ประแกน เขมกลสี)
“ธรรมกับการศึกษาของไทย” เป็นชื่อหัวข้อในการ
แสดงปาฐกถา(ธรรม)ท่านผู้หญิงพุนทรพย์ นพ
วงศ์ ณ อุดมยา โดยองค์ปาฐกได้แสดง ณ คณะครู
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อในวาระ
ครบรอบ ๓๐ ปีแห่งการสถาปนาคณะนั้นในตอน
แรก ๆ องค์ปาฐกได้กล่าวว่า การตั้งชื่อหัวข้อ
ปาฐกษาเข่นนั่นบว่าสมควรทั้งในส่วนของการและ
เทคโนโลยีโดยหลักของพระพุทธศาสนานั้นถือ
ว่ากล่าวมาใน “ปัจจุบัน” สำคัญที่สุด แต่เราก็จำต้อง
รู้เท่าทันอดีตและทราบนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่
อนาคตไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้พระหากเรารู้เหตุ
ปัจจัยในอดีตจนมาเกิดผลในปัจจุบัน ถ้าหากผลนั้น
เป็นปัญหา เรายังสามารถจะแก้ปัญหาในปัจจุบัน

ตามแต่เหตุปัจจัยที่เกิดมาจากการอดีต ส่วนปัจจุบันนั้น หากเราสร้างเหตุปัจจัยในปัจจุบันไว้ดีแล้ว เราต้องคาดหมายผลที่จะเกิดในอนาคตได้ว่าคงจะเป็นไปในทางที่ดี ในเรื่องเทศมนัสานั่นกว่าคนเราต้องมีบทบาทในการแก้ปัญหาทั้งเชิงพัฒนาส่วนของตนเอง โดยเราต้องดำเนินรักษาตัวเองที่สืบทอดมาจากการอดีตให้คงอยู่ด้วยศรัทธาและโลกโดยส่วนรวมด้วยการร่วมช่วยเหลือให้โลกมีสันติสุข

ตอนต่อมา ผู้แสดงฯได้เข้าให้เห็นถึงพฤติกรรม ค่านิยม นิสัยใจคอของคนไทยในยุคปัจจุบัน ทั้งในส่วนดีและไม่ดี ในส่วนที่ดีนั้นคนไทยมีนิสัยที่กลมกลืน อะลุ่มอ่อนลุ่ย ไม่รุนแรง และปรับตัวให้เข้ากับจังหวะ สถานการณ์ โอกาส และสภาพแวดล้อมได้ดี แต่ในแห่งที่ไม่ดีของค่านิยมไทย ก็มีอย่างเช่น การนิยมการอวดความร่ำรวย นอกจากนี้คนไทยชอบบริโภคมากกว่าชอบผลิต ประเด็นของปัญหาเกิดตรงที่ความแตกต่างกันในเรื่อง ภาระและเทศนาบรรจบและเผชิญหน้ากัน กล่าวคือกระแสวัฒนธรรมที่เป็นผลมาจากการศึกษาที่สืบทอดกันต่อมาจากอดีตของไทยเรามองได้มีปะทะกับกระแสวัฒนธรรมของต่างประเทศ ทำให้เข้าใจเห็นว่าหน้าที่ของการศึกษาอักขระยังหนึ่งย่อจะได้แก่การประสานวัฒนธรรมสองฝ่ายเข้าด้วยกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หนังสือเล่มนี้คงจะเหมาะสมกับผู้อ่านในทุกระดับการศึกษา ด้วยอาศัยภาษาที่พังเข้าใจง่าย แต่เมื่อหาเล็กซ์และเรียนรู้การนำเสนออย่าง เป็นระบบ ย่อมจะช่วยให้หนังสือเล่มนี้เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดความอ่านในเรื่องการประทาน ประโยชน์ทางวัฒนธรรมได้ไม่ยาก

វិរេចន៍ គុណិត្យល្អ

ຝູກັບ

១. * ຈຽດປລາຍພູກັບລງຮະບາຍຝັ້ນ
ຕົວດວາດແຕ່ມສັນຄວາມຮູ້ສັກ
ແທ່ງຈິນທາການໃນສ່ວນລົກ
ເຕີມສຳນິກເພີ່ມຄວາມຮັກ-ອຸທຍານ

* ເພື່ອວາດຄວັງໂຮງ ສັຈະຣົມ ສມກະ
ປະໂດຍປະຕິມສັນໂດຍຂັບຂານ
ບຣາຈແຕ່ນໄທແກ້ມັນແນ້ນແນ້ນບານ
ແນ້ນໃນປາກງູກາຮົມຟັ້ນຢ່າງໃນ

* ລ້ວນແຕ່ຈະອ່ອນໂຍນອ່ອນຫວານ
ລ້ວນແຕ່ຈະຫວັນພັນຖຸອາທອອ່ອນໄຫວ
ຄວັງນີ້ພູກັບຕົວດັບເຈີຍຮະໃນ
ຄອດຄວາມໃນໃຈໄສສັນປຣັງຄູາ

២. * ເພຣະວົງຄູານຈະດຳຮັງເສພຖິພົຍ
ໃຈຈິບວິຊາການຄົ້ນຫາ
ເສະອູ້ນໃນທັງພຣະຣາມ
ເພິ່ນກີຣຍາຜ່ານພູກັບສຸນທຽບ

* ຈຽດປລາຍພູກັບໄວ້ວັນນີ້
ເພື່ອຄອດຄ່າຍຊີວ່າທ່ານຄວາມທົດອອນ
ແຕ່ລະຄວັງໃນທັງພເນຈາ
ຈັກທ່ອງສັງຈາກໃນອາຕມັນ-ວິມານ

ວຽກ ນ ອັນຄາມັນ
ສຕາບັນສັນຕິປະຊາອຣມ

១៩/០៣/១៩

៣. ອຽບຮູ້ ພ້າໄກລ້ສາງ ສ່ວ່າງແລ້ວ
ເສີຍແຈ້ວແຈ້ວ ເອົກເອົາເອົກ ເກົກເສີຍໃສ
ໂພຈາກົງ ແຫ່ຍບຕົຮະະ ໄຄຣຕ່ອໄຄ
ໄກ່ທັນອໄກ່ ໄລີຈັກນ ໃຫ້ວ່າງວາຍ

៤. ພຸກທອກສ ກຳລັງ ແສດຮຣມ
ຢັງບອກຍ້າ ໂມ່ເຫັນແກ່ຕົວ ຄືອຈຸດທໜາຍ
ວິກຄຸກກາຮົມ ຂອງໂລກ ຈັກຝ່ອນຄລາຍ
ສັນຕິກາພ ຈັກມີໄດ້ ດ້ວຍຮຣມແລ້

៥. ຂອບຄຸນທ່ານ ຜູ້ມາ ສູ່ທີ່ນ
ໃນເວລາ ພອດີ ກັບກະຮສ
ໂລກເວລາ ທ້ານອ ຈຳເຮື່ອແລ

ເໜ່າມະຕິແກ່ ຈະຮັນເອາ ພຸກທອກຮມ

៦. ຈອຍ່ານີ ຜົວທີ່ ກັດເຈົ້າອົງ
ພລສນອງ ມາເອງ ອຍ່າເກຣັງພລ້າ
ຈົກຕິໃຫ້ ຖຸກຕົ້ອງ ແລ້ວກະທໍາ
ເລີກຫວັງຫ້າ ທໍາໄປ ດ້ວຍບັງຄູງຄາ

៧. ເດີຍວັກກັດ ແກລີຍດັກດ ຜົວປ່ວຍ
ຈົວຫ້າຍ ຖຸກຊື່ສົງ ຍຶງກ່າວໜາ
ຕົ່ນເຕັ້ນກັດ ມັງກັດ ພັດຊີວ
ໄມ່ເລືອກຫັນ ເປັນເຈົ້າອົງ ຕັ້ງກັນມັນ

៨. ໄວຄົນທັນແກ່ຕົວ ມີທີ່ໃຫນ
ຄວາມເລວ່າຍ ລາມໄປ ຄົງທີ່ນັ້ນ
ຄອຍຊື່ເກີຍຈ ອຍາກນອນ ເຂາເບີຣຍບກັນ
ຈັງຮິຍາ ເຢ້ຍຫັນ ເພື່ອນເຮືອຍໄປ

៩. ໂຮຄເອດສົນ໌ ແມ້ແຕ່ທ່ານ ກີມີເປັນ
ແຕ່ຄົນທັນ ແກ່ຕົວ ມັນເປັນໄດ້
ຈຸດທໜາຍແທ່ງ ຜົວທີ່ ອູ້ທີ່ໄດ
ອູ້ໂພນ້ໃຫນ ພບແລ້ວເດີນ ອຢ່າເພັລິນຮອ

១០. ຜົວທີ່ ຮຽມຈາຕີ ໃຫ້ຍົມນາ
ໄມ່ຄົດຄ່າ ດອກເບ້ຍ ທຣີອສຶກທຣວ
ໃຫ້ມາເພື່ອ ພັດນາ ໃຫ້ຈັນພວ
ພວກເຮາຫນອ ໄຊັ້ນຄ່າ ແລ້ວຫວຼວຍ

ເປັນວາຫ.

១៦/ມັນຄມ/ໄມ້ຕະ

รดบ้าได้เมล็ดพันธุ์ แห่งพุทธศาสนา

ถ้าหากเราไปเด็ດดอกไม้เป็นต้นว่าดอกกุหลาบมาสัก朵อกหนึ่ง แล้วปล่อยมันทิ้งไว้บนโต๊ะ เป็นระยะเวลานานพอสมควร กุหลาบ朵กนั้นก็ จะตาย ถึงแม้ว่าจะยังไม่ตายในทันทีเช่นถ้าเราเอามาใส่ไว้ในแจกัน มันก็จะไม่สามารถทนทานต่อไปอีกได้ 朵กกุหลาบจะเที่ยวเรือโดยสารไป เพราะเหตุให้ละหรือ ก็ เพราะเซลล์บริเวณก้านของดอกกุหลาบได้ตายเสียแล้วนะซึ่ง และเมื่อเรานำไปใส่ไว้ในแจกัน แม้ว่าภายในนั้นจะมีน้ำหล่อเลี้ยงอยู่แต่การติดต่อสัมพันธ์กันได้ขาดสิ้นลงไปแล้ว นี่เองที่เป็นสาเหตุของการที่ดอกไม้เริ่มจะอ่อนระโหง รายแรงและเสร้ำสร้อย

ดอกไม้朵กนั้นยังคงอ่อนเยาว์มาก แต่คุณเมื่อนั่นว่าจะไม่มีชีวิตชีวาเอาเสียเลย หากเราเห็น朵กไม้ในลักษณะเช่นนั้นเราจะต้องช่วยชีวิตไว้ วิธีการที่ฉันใช้ช่วยชีวิต朵กกุหลาบก็คือ นำออกจากแจกันแล้วจุ่มลงไปใต้น้ำ นำกรรไกรหรือมีดมาตัดก้านมันในน้ำ เพื่อว่าน้ำจะเข้าสู่เซลล์ใหม่ กันที่ 朵กกุหลาบจะจะไม่ตาย จนนั้นจึงนำมาใส่ไว้ในแจกันอีกครั้ง ฉันมั่นใจว่าหลังจากนั้นราบชั่วโมง 朵กไม้ก็จะแข็งแรงและสดชื่นอีกครั้ง

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง朵กไม้กับน้ำนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตของ朵กไม้ เรารู้ว่ามนุษย์เราเป็นเหมือนกับ朵กไม้ บางครั้งพากเราเบิกบานมีความสุขอย่างสดชื่น บางครั้งพากเราไม่ค่อยสดชื่นนัก ถึงแม้ในขณะที่เรายังเยาว์วัยเราเป็นลักษณะเช่นนั้น ดังนั้นเราจึงต้อง

การโครงงานที่จะมาเกื้อกูลชีวิตของเรา แต่คงไม่เหมือนกับ朵กกุหลาบเสียที่เดียว เพราะเราจะไม่ตัดอะไรทิ้งสิ่น แต่จะพยายามอย่างที่สุดที่จะทำให้การติดต่อสัมพันธ์กับน้ำพูแห่งชีวิตมีชีมีอีกครั้งหนึ่ง

朵กไม้ย่อมไม่สามารถที่จะมีชีวิตอย่างมีความสุขหากปราศจากอากาศและน้ำฉันได้ คนเราจะก็ไม่สามารถดำรงชีวิตโดยปราศจากความรักและความเข้าใจได้ฉันนั้น เราจะหาความรักและความเข้าใจนี้ได้จากที่ไหน ถ้าไม่ใช่จากครอบครัวของเราระยะจากชุมชนของเรานั้นเอง หากว่าไม่มีความรักอยู่ในครอบครัวเราหรือในสังคมของเรา เรายังคงจะเหมือนกับ朵กไม้ที่ปราศจากน้ำหรืออากาศ ดังนั้นเพื่อที่จะอ่อนอาหารชีวิตสมาชิกในครอบครัวจะต้องทำให้เกิดความรักและความเข้าใจเช่น นี่เป็นวิธีการเดียวเท่านั้น

สมาชิกในสังคมก็ต้องทำให้เกิดความรักและความเข้าใจเช่น ไม่เช่นนั้นเราจะคงรู้สึกว่าเราอยู่โดดเดียว เราไม่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ การปฏิบัติสมาชิกในสังคมก็คือการค้นหาทางที่จะได้สัมผัสกับชีวิตอีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่ว่าการติดต่อสัมพันธ์จะสามารถดำเนินไปได้อย่างหนุนเนื่อง และชีวิตก็จะดำเนินต่อไปได้

ครั้งเมื่อพระพุทธองค์ทรงถือ朵กไม้ไว้ในพระหัตถ์ แล้วเชญให้สหายของพระองค์และบรรดาสาวกได้มีโอกาสสัมผัสกับ朵กไม้นั้น หนทางเดียวที่สามารถสัมผัสกับ朵กไม้นั้นก็คือ การ

ตื่นมีสติอยู่กับปัจจุบันกгалและมองดูดูกในเมืองย่าง
จริงจัง

ไม่ใช่เรื่องที่เราเข้าถึงได้ยากเลย แต่น่า
ประหลาดที่น้อยคนนักที่จะนึกถึงเรื่องย่างนี้ มอง
ดูดูกในเมืองและตามลบทายใจ แล้วคุณจะสามารถ
เห็นดูกในเมือง คุณสามารถที่จะสัมผัสถูกดูกในเมือง
แต่ทำไมจึงมีคนมากมายเหลือเกินที่ไม่มีโอกาส
สัมผัสถูกดูกในเมือง ก็เพราะพากเพียรมองไว้
อย่างเต็มทัวไปหมด ทั้งความกังวล ความโกรธ
ความนิยม และความอภิญญาที่สิ่งที่อย่าง
ซึ่งปิดกันไม่ให้เข้ามีโอกาสสัมผัสถูกชีวิต เช่นเดียว
กับเซลล์ ที่ตายไปแล้วของกันดูกในเมืองที่เหี่ยวแห้ง
ซึ่งเป็นตัวปิดกันดูกในเมืองให้สัมผัสถูกน้ำ ดังนั้น
ต้องหาทางที่จะช่วยชีวิตมัน

พากเราต้องจำไว้ว่าเราแต่ละคนเป็นดูก
ไม่ดูกหนึ่ง และเราจะต้องรักษาให้ดูกในเมือง
เราเบ่งบานอย่างสดชื่นและมีความสุข ในทุกขณะ
ที่เราสู้สู้กับเมืองสิ่งมหាផesson กัน เราจะต้องหยุด
และหายใจ แย้มอิม พินิจพิจารณาสิ่งที่ช่วยกันเรา
จากการสัมผัสถูกชีวิตอันน่าอัศจรรย์ เราอาจจะ
ทำได้ด้วยการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ หรือด้วยความ
ช่วยเหลือจากคนที่อยู่ในวัยกว่ากีได้

ดอกกุหลาบจะมีความสุขได้กีต่อเมื่อวัน
เป็นดอกกุหลาบที่สดชื่นเบิกบานเท่านั้น ถ้าไม่มี
ความสุขแสดงว่าไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน ความ
สัมพันธ์ที่แท้จริงไม่มีอยู่ในตัวของพากเร่อง เรายัง
มีเมล็ดพันธุ์ของทุกๆสิ่งรวมทั้งเมล็ดพันธุ์แห่ง การ
เข้าถึงความเข้าใจและความรักซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์
แห่งพุทธภาวะ การฟูมฟักเมล็ดพันธุ์คือ คุณรด
น้ำตัวคุณเอง

วิธีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาคือการ
ปฏิบัติเพื่อบำบัดรักษา พระพุทธองค์ทรงได้รับ
การเรียกงานหลายครั้งว่าเป็นนายแพทย์เป็นเจ้า

แห่งนายแพทย์ทั้งหลาย ดังนั้นการปฏิบัติธรรม
จึงเพิ่มความรักและความเข้าใจซึ่งเป็นการรักษา
พยาบาลนั้นเอง

ในเมืองนี้ คุณควรจะมีศูนย์กลางเพื่อ^๒
การรักษาพยาบาลทางจิตใจอยู่ แห่งเป็นอย่าง
น้อย ศูนย์กลางแห่งแรกคือครอบครัว แห่งที่สอง
คือศูนย์ฝึกปฏิบัติธรรมในชุมชนพุทธ ศาสนากลาง
ในเมืองในความคิดของฉัน ส่วนใหญ่คงจะเป็น
พุทธศาสนานำหัวรับพระราชทาน เด็กดังที่เราพบเห็น
สามารถจะเติบโตได้ภายใต้สิ่งแวดล้อมครอบครัว
ที่มีความสุขเท่านั้น การปฏิบัติทางพุทธศาสนากลาง
จะนำมาซึ่งความสมานสามัคคี ความเข้าใจและ
ความสุขภายในครอบครัว อันเป็นไปเพื่อการเจริญ
เติบโตของดูกในเมืองเราและเด็กๆของเรา ดังนั้น
คุณจะต้องกลับไปหาครอบครัวของคุณในฐานะที่
เป็นสถาบันเพื่อจัดโครงสร้างมันเสียใหม่ เมื่อคุณ
จะได้มีสถานที่ฝึกปฏิบัติ นั้นเป็นศูนย์กลางการ
ปฏิบัติขึ้นที่ฐานสำหรับสังคมของคุณ เพราะ
สังคมก็ประกอบขึ้นด้วยแต่ละครอบครัว หากคุณไม่กระทำการเปลี่ยนแปลงสังคม
ให้ นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมสำหรับฉันแล้ว การ
กลับไปปลูกครอบครัวและสร้างสรรค์ครอบครัวตาม
วิถีทางแห่งพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นสถานที่ปฏิบัติ
ธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ทำให้การปฏิบัติพุทธ
ธรรมด้วยความสุขเป็นไปได้

ในหมู่บ้านพลัมนั้น เด็กๆทุกคนจะมานั่ง
ภาวนากับพากผู้ใหญ่ทุกๆวันโดยพากเพียร
ความสุขที่จะทำให้เข้มนั้น เพราะพากเด็กๆได้ถูก
บังคับให้ให้ต้องกระทำ เขาไม่ร่วมกับเรา พาก
เข้ากันกับเด็กอื่นๆทั่วไป ฉันภาระ重任 เมื่อ

ໂຮເສດຫວົວຄນໍ້າວ່າ ເຕັກຂອງເຫັນສອງຄນະມາກັບ
ນັ້ນກັບພວກເຮາໄດ້ໄໝ ເຮັດວຽກວ່າ “ຈັນຄົດວ່າໄຟ”
“ນານແດໃຫນລະຖືເຫັນສາມາດຄົນນັ້ນໄດ້” ແມ່ນຂອງເຫຼາ
ຕອບວ່າ “ຄອງຈະສັກ ດ ນາທິກະວັນ” ຈັນດອບວ່າ
ຈັນຈະພຍາຍາມ ຈັນຈະເຂົ້າເຊັ່ນເດືອກທັງສອງນັ້ນມາ
ນັ້ນ(ກວານາ)ກັບພວກເຮາ ຈັນບອກກັບເຫຼາດ້ວຍວ່າ
“ນັ້ນທີ່ນີ້ກັບພວກເຮາແລະມີຄວາມສຸຂົມກັບການນັ້ນຂອງເຫຼາ
ເຮັດວຽກຄົນນັ້ນໄດ້ນານເທົ່າທີ່ເຮັດວຽກ ດ ນາທິ
ໜ ນາທິ ໗ ນາທິ ທີ່ຮົວທຸກເວລາທີ່ມີນເຮັ້ມເນັ້ນເປົ້ອ ເຮັດ
ເພີ່ມແຕ່ກຳຄວາມເຄາರພ ລຸກໜຶ່ງ ແລ້ວເດີນອອກໄປ
ຫ້າງຈາກທັງປົງປົບຕິກວານາ” ແລ້ວໃນວັນນີ້ເດືອກ
ສາມາດຄົນນັ້ນໄດ້ນານ ອ ນາທິ ແມ່ນຂອງເຫຼາໄຟອ່າຍກ
ຈະເຂົ້າເລີຍ ດັ່ງນັ້ນພວກເຮາຈະຕ້ອງຈັດການປົບຕິ
ຂອງພວກເຮາໄທເປັນເວັ້ງສຸກສານາແລະມີຄວາມສຸຂ
ສໍາຫັບເດືອກ

ມີການປົບຕິຫຼູ່ ໂ ປະເກຫ ອັກປະເກຫ
ໜີ່ເປັນການປົບຕິເພື່ອປັບກັນມີໃຫ້ເກີດຄວາມທຸກໆ
ປັບກັນໂຮກ ປັບກັນການໄມ້ມີຄວາມສຸຂ ແລ້ວປັບກັນ
ຄວາມລົ້ມເຫຼວ ນີ້ຈຶ່ງເປັນວິທີການທີ່ດີກຳສຸດຂອງການ
ປົບຕິ ເຮັດໄມ້ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີຄວາມທຸກໆເພື່ອທີ່ຈະ
ເຮັ້ມປົບຕິ ໃນຄຣອບຄຣວ່າເກົກ໌ເຫັນກັນ ເຮັດປົບຕິ
ກັບຄວາມສຸຂ ເຮັດປົບຕິເພື່ອຮັກໝາຄວາມສຸຂ ຈັນ
ອ່າຍກທີ່ຈະແຊ່ງຂັ້ນກັບເຫຼາໃນສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ບາງອ່າງ
ຄຣອບຄຣວ່າເວີຍດັນນາມທີ່ເປັນພຸຖົກຄາສັນກິປົບຕິ
ເພື່ອຈະຮັກໝາຄວາມສຸຂ ເພົ່າພວກເຮາເຫຼື່ອວ່າທັກ
ປຣາຈັກຄວາມສຸຂຮ່ວ່າງສາມາຊີກາຍໃນຄຣອບ
ຄຣວ່າເສີຍແລ້ວ ສິ່ງໃດໆ ກີ່ໄມ້ອ່າຈິກເຂົ້ນ ຖັນສັນຄົມທີ່
ສຸຂສົງບແລະສັນຕິກາພ ສໍາຫັບອານາຄົດ ດັ່ງນັ້ນ
ຄຣອບຄຣວ່າຈຶ່ງເປັນຫຼຸມໜີ່ພື້ນງານເພື່ອການປົບຕິ
ເຮັດເຮັກມັນວ່າເປັນສັງມະໃນຄຣອບຄຣວ່າ “ສັງະ”
ທີ່ຮົວສົງໝາຍຄົງຫຼຸມໜີ່ນັ້ນ ຄຣອບຄຣວ່າກີ່ເປັນ
ຫຼຸມໜີ່ນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນທີ່ກ່ຽວມີຄວາມ ສາມາດັກຕື່
ຄຣອບຄຣວ່າຈະຕ້ອງມີຫລັກເພື່ອຈະອູ່ຮ່ວມກັນ

ອ່າງສາມາດຈັນທີ່ເວົ້າເຫຼື່ອຈະ
ສາມາດຄົກລັບໄປສ້າງຄູນຍົກລາງເພື່ອການ ປົບຕິ
ໃນທຸກກຳທີ່ ຈຶ່ງຈະມີມີຄຽງຮ່ວມດ້ວຍທີ່ໄມ້ມີກີ່ໄດ້

ຈັນແນະນຳໄຫ້ເຮັດສ້າງຄູນຍົກລາງປົບຕິ ຈຶ່ງ
ໄມ້ໃຫ້ວັດ ໄນໄຟໂບສົດ ແຕ່ເປັນຄູນຍົກລາງທີ່ສາມາດຈະມາ
ຍືນດີກັບເຊີຕ ມີຄວາມສຸຂ ແລະປົບຕິເພື່ອການນຳບັດ
ໃນການນີ້ທີ່ເຮັດຕ້ອງການແຕ່ເຮັດໄມ້ຕ້ອງຮອຈນກະທັນເກົ່າ
ປ່າຍຫັນແລ້ວຈະມາກຳຄູນຍົນນີ້ ນີ້ຈະກຳໄຫ້ຄູນຍົກລາຍ
ເປັນໂຮງພາບາລໂຮງຈິຕີໄປ ການສ້າງໂຮງພາບາລ
ເຫັນນັ້ນກີ່ດີອູ່ທຽກເພື່ອທີ່ຈະຫ່າຍຄົນທີ່ເຈັບປ່າຍອ່າງ
ນັກ ແຕ່ເຮັດວຽກທີ່ຈະມີຄູນຍົກລາງແທ່ງໜີ້ທີ່ຄົນ
ສາມາດຈະມີຄວາມຮົ່ງຮົງແລະມີຄວາມສຸຂ ເມື່ອພວກ
ເຫຼາພວກເຫຼາມາປົບຕິເພື່ອທີ່ຈະປັບກັນໄນ້ໄຫ້ເກີດ
ສິ່ງທີ່ເປັນຄວາມລົ້ມເຫຼວທີ່ອ່າຈິກເຂົ້ນໃນເຊີຕໄດ້ ຄົງ
ຈະໄມ້ມີພະສົງໝໍທີ່ຮົວແມ້ຫຼູ່ເລີຍ ຄູນຍົນກີ່ສາມາດ
ປົບຕິຕາງໄດ້ ນີ້ເປັນຫລັກ ໂ ປະກາດທີ່ຈັນອ່າຍກຈະ
ເສັນໃນວັນນີ້ ຄົນທີ່ຈະຫ່າຍເຮັດວຽກໃນການດຳເນີນການຄູນຍົກ
ເຫັນນີ້ຈະຕ້ອງເປັນຄົນທີ່ມີຄວາມສຸຂ ພວກເຮາຕ້ອງການ
ທັກະະ ແຕ່ວ່າພວກເຮາຕ້ອງການຄວາມສຸຂມາກເສີຍຢື່ງ
ກວ່າທັກະະ ບຸກຄລທີ່ມີມີຄວາມສຸຂໃໝ່ສາມາດຫ່າຍ
ເຫຼື່ອເຮັດໄດ້ ນີ້ເປັນເວັ້ງທີ່ຫັດເຈັນແລະຢ່າຍ ຄົນທີ່ເປັນ
ພະທີ່ຮົວແມ້ຫຼູ່ທີ່ອ່າຍວາສ ຄ້າທາກພວກເຫຼາມີຄວາມ
ສຸຂ ຄ້າທາກເຫຼາດໍານີນເຊີຕທີ່ມີຄວາມສຸຂເກົກ໌ມີຄຸນ
ສົມບັດທີ່ຈະຫ່າຍເຮັດໄດ້

ພົກພ ອຸດມອິທີພົງ
ຄັດຕັດອອນຈາກ Watering the Seed of Buddhism
ຂອງ Thich Nhat Hanh

ຄົນທັນມາເຖິອພຸຖຣ ເພຣາະ: ເຂມຮອພຍພ

ສຳກາບນີ້

ຄອຣິນ ແກ້ວມາກອ່ວ

“ສັພເພ ສັງຫຼາຣາ ຖຸກຂາ ຕ ຍາກາ ປັບຜູ້ງາ ຍະ
ປັບສົດ ອະດະ ນິພພິນກະຕິ ຖຸກເຂ ເອສະ ມັກໂຄ¹
ວິສຸທຶນຍາ”

“ເນື່ອໄດ ບຸກຄລເກີນດ້ວຍບັນຜູ້ງາວ່າ ສັງຫຼາຣາກັ້ງປ່ວງ
ເປັນທຸກໆຮັ້ງເນື້ນຢ່ອມເຫັນຍໍ່ໃນສິ່ງທີ່ເປັນທຸກໆຮັ້ງ
ທີ່ຕົນທລງ ນັ້ນແທລະ ເປັນກາງແທ່ງພະນິພານອັນ
ເປັນອຽມທຸນດຈດ”

ຈັນເປັນຫາວອເມຣິກັນ ຈັນເຂົ້າເຮັດວຽກໃນໂຮງ
ເຮັດວຽກ ພວກເຂົ້າເວົ້າການທີ່ກິ່າວາຈັນເຂົ້າເກົ່າງານທີ່
ໂຮງພາຍບາລແທ່ງທີ່ນັ້ນແພນກສ້າຍກຣມເປັນຜູ້ຊ່າຍ
ແພທຍ (Assistant Physician)ສາມາດຄວິເຄຣະໜໍ້
ຮັກຢາໂຣຄໄຕ້ ຈັນໄດ້ຮັບເງິນເດືອນສູງ ມີຫົວທີ່ດີກວ່າ
ຄົນອື່ນໆ ນັ້ນເນື້ນຢ່ອມເຫັນຍໍ່ໃນສິ່ງທີ່ເປັນທຸກໆຮັ້ງ
ຍໍາກາຂອງຫາວຽກສັງຄູນ ຫາວອິນເຕີຍ ຈັນຈຶ່ງຄົດເປົ່າຍິນ
ການທີ່ກໍາຍູ້ ຈັນໄດ້ພັຍຍາມທາງານໃນປະເທດໄລກ

ທີ່ສາມ ຈຳໄດ້ວ່າຈັນເຂົ້າເຮັດວຽກສັງຄູນນັ້ນພັນ
ຈັບປັບໄປຢັງອອກຄົງກ່າວຕ່າງ ຖ ແຕ່ກີມໄດ້ຮັບຄໍາຕອບກລັນ
ນາ ເພຣະອົງຄົງກ່າວເຫັນນັ້ນຕ້ອງການບຸກຄລຜູ້ມີປະ
ສົບກາຮົນ ມີພວກເຫັນນັ້ນເດີນກາງໄປກລັບອູ້ນປັນ
ປະຈຳ ດັ່ງນັ້ນ ສໍາຫັບຄົນໄທ່ມ່ອຍາກຈະເຮັ່ງການຈຶ່ງ
ເປັນກາຍາກ

ໃນທີ່ສຸດຈັນກີໄດ້ງານທີ່ດີນາກ ເປັນການໃນ
ຄ່າຍຜູ້ອັພຍແດນຫາຍແດນໄກຍ-ກັນພູ້າ ເຈັດປີແລ້ວ
ທີ່ຈັນກຳກັນໃນຄ່າຍນີ້ ເນື່ອຮັ້ມກຳກັນ ຈັນສົງສ້ຍວ່າ
ທ່ານກາລາງຄວາມທຸກໆຮັ້ງລໍາເຄື່ອນນັ້ນ ເຫຼຸດໃຈຫາເຊົມ
ເຫັນນັ້ນຢັງຄອງຮັກແລ້ວຫ່າຍເຫຼືອເກື່ອງກຸລ໌ຊົ່ງກັນແລ້ກັນ
ອູ້ນ ຈັນຈຶ່ງກັນມາສຶກຂາສານາຂອງພວກເຫຼຸດ ກັນທີ່
ທີ່ຈັບຕໍ່ກັນຈັນເກີດຄວາມຮູ້ສັກເໜີອນອູ້ນໃນບ້ານເກີດ
ຊອງຕົວເອງ ເປັນສິ່ງທີ່ມີຄວາມໝາຍກັບຈັນນັ້ນ

ພຸກສາເສນາໃນລົດກວ້າງ

เดิมฉันเป็นคริสต์เตียน แต่ความเป็นคริสต์เตียนนั้นมีผลกับชีวิตเมื่อตอนไปโบสถ์เท่านั้น ต่อมาจึงตัดสินใจเลิกไปโบสถ์แต่ยังทำตามคำสอนแห่งพระคริสต์เจ้าอยู่ แม้จะไม่เป็นครรคณ์ได้ในชีวิตประจำวัน ต่างไปจากพุทธศาสนาซึ่งเป็นวิถีชีวิตปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน เมื่ออ่านปรัชญาพุทธศาสนาแล้ว ฉันรู้ว่าในนั้นเป็นสิ่งจะ เป็นความจริง ฉันศึกษาพุทธศาสนาเรื่อยมาจนกระทั่งปี ๒๕๗๐ จึงสนใจงานไตรสรณามน์เป็นพุทธศาสนาในค่ายผู้อพยพ

งานที่ทำในค่ายนั้น มีอาสาสมัครนานาชาติที่ปฏิบัติงานตามชายแดนเป็นจำนวนมากคิดว่าการทำางานเช่นนี้เป็นการทำางานเพื่อสันติภาพ เพราะเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพด้านปัจจัยจำเป็นต่างๆ เป็นการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม แต่ดูเหมือนว่าไม่ได้ช่วยสภาพที่เป็นอยู่ดีขึ้นเท่าไร กลับกลายเป็นว่าเราช่วยให้สถานการณ์นั้นดำเนินอยู่ไปเมื่อวันลืมสุด มีค่าตามมากมายเกิดขึ้นในใจของผู้ปฏิบัติงาน ฉันคิดว่าเราไม่ได้ทำงานเพียงแค่ช่วยเพื่อร่วมทุกๆรั่มสุขของเรานะในค่ายผู้อพยพเท่านั้น แต่ควรจะทำงานเพื่อทำให้ค่ายผู้อพยพเหล่านี้หมดสิ้นไปคือให้คนเหล่านี้กลับไปยังบ้านเกิดของเขาร่องโดยสวัสดิภาพ

การทำงานกับองค์กรเอกชนตามชายแดนนั้น เป็นการยากที่จะทำงานทางด้านการเมือง เพราะต้องได้รับคำรับรองจากสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยที่องค์กรนั้นๆ ตั้งอยู่ก่อน หลายเรื่องเราคุยกันแล้วในวงผู้ทำงานได้ มีหลายปัญหาที่เราต้องการหยิบยกขึ้นมาอภิปรายเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา ฉันจึงเข้าร่วมกับ CPR (Coalition for Peace and Reconciliation) องค์กรนี้ตั้งขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปีที่แล้ว จากการเจรจาสันติภาพ ณ กรุงจากราตา บทหลักนิกายเยซูอิต คาಥอลิก และพระภิกษุในพุทธศาสนาได้เดินทางเข้าร่วมการประชุมด้วย โดยได้นำเสนอเพื่อประกาศสันติภาพ

อยู่ด้านหน้าของตีกที่จัดประชุม ชากลับเจ็บตัดสินใจ
ตั้งองค์กร มีสมาชิกจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมี
เจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ที่เข้าร่วมด้วย CPR เติบ
โตอย่างรวดเร็ว มีการขยายสาขาไปยังเมือง
อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และตอนนี้มีที่
พนมเปญ มีคนในพนมเปญราว ๑๕,๐๐๐ คนที่มา
ติดต่อด้วยทางจดหมาย เรายังไม่ใช้ผู้ทำงานเพื่อ
สันติภาพตามชายแดน แต่เรายังทำงานนี้ร่วมกับ
คนไทยในพนมเปญอีกด้วย

ในเดือนกรกฎาคมปีที่ผ่านมา เราชัด
อบรมสัมมติวิธีให้กับชาวเขมรในค่ายที่เป็นกลาง
และค่ายของเขมรแดง เราเชิญนักศึกษาพามาร่วม
การฝึกอบรมครั้งนี้ด้วย ขณะนี้ในค่ายมีกลุ่มสัมมติ
วิธีเกิดขึ้นและขยายออกไป ซึ่งเป็นผลจากการ
อบรมในครั้งนั้น

ปัญหานี้ค่ายั่นปัญหานี้คือผู้อพยพไม่ได้รับส่วนแบ่งสินค้าและความช่วยเหลืออย่างเด็กเยี่ยมกัน เช่น การแบ่งน้ำ บางค่ายได้น้ำพอแต่บางค่ายแทบไม่มีน้ำใช้ มีหลายสิ่งที่ผู้อพยพเหล่านี้ควรจะได้ตามสิทธิของพวกราช แต่ไม่ได้ความฉ้อฉล การโถกกันมีทุกระดับตั้งแต่คนขับรถส่งน้ำไปจนถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ขณะนี้กลุ่มสันติวิธีกำลังพยายามปัญหานี้มารวิเคราะห์ให้ลึกซึ้ง เพื่อว่าอนาคตอันใกล้นี้อาจจะมีลุ้นทางแก้

บัญหานี้ได้ ต้องเข้าใจว่าแต่ละค่ายนั้นไม่ได้ปลดจากอิทธิพลของทหารเสียเลือกที่เดียว มีทหารเข้าออกในแต่ละค่ายอยู่เนื่องๆ เช่น ค่ายที่ฉันทำงานอยู่นี้ อยู่ใต้อิทธิพลของ Khmer People Liberation Front ไม่ใช่เป็นค่ายของพลเรือนเสียทั้งหมดที่เดียว นี่ก็เป็นอิทธิพลของบัญหานี้ ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ชาวเขมรภูมิปัญญาที่สั่งสมมาเป็นเวลาหลายร้อยหลายพันปี เมื่อเข้ามาทำงานที่แรก ฉันคิดว่าเราเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ พวกราษฎร์ เป็นผู้รับความช่วยเหลือ ทัศนคตินี้ทำให้ทั้งสองฝ่ายถูกแยกออกจากกัน ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ พวกราษฎร์ สอนฉันหลายอย่าง เช่น tropical medicine, pediatric จึงเป็นการเรียนรู้จากกันและกันมากกว่า ทำอย่างไรจะทำให้เข้าประจักษ์ถึงภูมิปัญญาที่ และนำอุดมการณ์ให้เข้ามาร่วมงาน องค์กรพัฒนาเอกชนไทยบางองค์กรก็ทำงานเรื่องนี้อยู่ องค์กรของเราระดับต้นเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากองค์กรพัฒนาเอกชนไทยอยู่มาก เรายังต้องการความช่วยเหลือจาก NGO ในไทยในหลายเรื่อง และจะเป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกันในระยะยาวอีกด้วย

ส่วนการประชุมองค์กรพุทธศาสนาสหิกสัมพันธ์เพื่อสังคมที่เป็นประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งที่สำคัญมาก เป็นครั้งแรกที่สามารถนำเขมรจากค่ายฯ เข้ามาร่วมประชุมได้ เช่นจากค่ายฯ และเขมรจากพนมเปญได้มาร่วมประชุมด้วยกัน แรกๆ อาจมีความไม่ไว้วางใจกันอยู่ แต่ช่วงหลังๆ เข้าช่วยกันมากขึ้น และเปลี่ยนความคิดกันมากขึ้น นับเป็นการเปิดทัศนคติใหม่ๆ ให้กับเข้า มีคนอื่นๆ ที่ร่วมชาติธรรมไม่ต่างจากพวกราษฎร์มากนัก เราจึงอยากให้มีการประชุมนี้เรื่อยไป ตัวของฉันเองนั้นปรารถนาจะอุทิศชีวิตนี้ทำงานเพื่อคนทุกเชื้อชาติ เท่านั้นต่อไป

นายบุญวนาน ณ บ้านคุคต (ลัมภากษณ์และเรียนเรียงในโอกาสที่ครรัตน์ เบ่าว์ นาเกอร์ นาร่วมประชุมประจำปีพุทธศาสนาสหิกสัมพันธ์เพื่อสังคมครั้งที่ ๓ ณ พุทธมนตรal นครปฐม)

การบริหารงานแบบพุทธ

ตอนที่ ๒ : พญามารกับคนหนุ่มสาว

การทำงานแบบพุทธทั้งหมดเป็นเรื่องของการพัฒนาตัวของเราร่องทั้งสิ้น เมื่อพัฒนาตัวเราร่วมกันเท่ากับการพัฒนางานไปด้วยพร้อมกัน ในศาสนาริสต์นั้นก่อนที่จะเกิดมีลักษณะแบบพุทธศาสนาและคริสตศาสนาจะเห็นว่าจุดใหญ่ใจความของการทำงานอยู่ที่การพัฒนาตัวเราเอง ส่วนการทำงานเพื่องานหรือเพื่อความสำเร็จในงานนั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการก่อตั้งคริสต์ศาสนาโดยโปรเตสแตนท์ขึ้นมาแล้ว นับแต่นั้นฝรั่งก็เลยทำทุกอย่างเพื่อผลของการที่เรียกว่า “งาน” ด้วยเหตุนี้ระบบทุนนิยมและธิรยธรรมแบบโปรเตสแตนท์จึงเติบโตขึ้นพร้อมกัน กลับกันก็เป็นว่า ที่คนเรามุ่งทำงานก็เพื่อความสำเร็จของงาน ซึ่งหมายถึงเงิน งานก็เพื่อเงิน เงินก็เพื่องาน หลวงวิจิตรวาทการยิ่งเอามาจากธิรยธรรมแบบโปรเตสแตนท์มีอยู่ และความคิดความเชื่ออันนี้ก็มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

พร้อมกันกับที่ชีวิตของคุณเราเป็นอยู่หรือดำเนินไปเพื่องานกับเงิน อิทธิพลของความคิดนี้ยังได้สถาปนาระบบอันละเอียดอ่อนซับซ้อนขึ้นมา เสริมสร้างความมั่นคงแข็งแกร่งของตัวมันเองอีกด้วย โดยเกิดเป็นแบบแผนกฎระเบียบเพื่อใช้ควบคุมการทำงานต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือมันได้สร้างระบบเงินตราอันเป็นมายการที่ลึกซึ้งอย่างยิ่ง เงินตรา คือสัญลักษณ์ของ“สวรรค์”ที่ทรง

අໍານາຈຳນາກທີ່ສຸດ ເຮັດວຽກສາມາຄາມມືເຈັນນາກ
ເທົ່າໄຫ້ ເຮັດວຽກສາມາຄາມມືເຈັນນາກໃດໆມັກເທົ່ານັ້ນ ແຕ່
ພຣອມ ຈຳກັນນັ້ນ ເຮັດວຽກມືເຈັນນາກເທົ່າໄຫ້ ເຮັດວຽກຈະຢື່ງ
ຮູ້ວ່າເຮັດວຽກມືເຈັນນາກເທົ່ານັ້ນດ້ວຍ “ຄວາມຮູ້ສັກວ່າຊາດ
ແຄລນ” ຂອງເຮັດວຽກໄດ້ເປັນເງາມຕາມຄວາມສາມາຄາມ
ແສງທາເຈັນຂອງເຮັດວຽກຢື່ງຍໍ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນເຈັນຕາ
ຍັງແປ່ງຕົວເອງໃຫ້ເປັນອະໄຮກີ່ໄດ້ ອ່າຍ່າງເຫັນບັງບັນນີ້
ເຈັນແປ່ງຕົວມາເປັນຕາດຫຸນ ເປັນການເກີນກໍາໄກທີ່
ດິນ ກ່ອນທັນນັ້ນແປ່ງຕົວເປັນການເລັນແຊ່ວລ່ານກຮັສຕໍ
ເຕັກຫຸ່ນເຕັກສາວຂອງເຮັດວຽກໃນບັງບັນນີ້ໂອກສແສງ
ທາເຈັນທອງກັນໄດ້ນັກາ ແຕ່ພວກເທົ່ານີ້ເດືອຍປ່ວຍ
ເປັນໂຄໂນນໂຄນີ້ທັງທີ່ອໝູ້ຍື່ງໄມ້ເທົ່າໄຫ້ ໄນວ່າຈະ
ເປັນໂຄໂນນໄມ້ທັບ ໂຮຄະະເພະແລະ ໂຮຄປະລາກ
ຊື່ເດືອຍນີ້ເປັນກັນນາກເຫຼືອເກີນດ້າຈະຄາມວ່າ ແລ້ວ
ເຮັດວຽກມາຍາກາຮຂອງຜົນຕາເຫັນນີ້ໄດ້ຍ່າງ
ໄຮ? ອ້ອກທ່າຍັງໄງ້ເຮັດວຽກຈະໄມ້ຫລົງຕິດໃນ “ສວັບຄໍ”
ຄໍາຕອບໃນທາງພູຖຄສາສານັ້ນຍູ່ຕຽງທີ່ວ່າເຮັດວຽກ
ຕ້ອງແລ້ນໄທໂທຂອງ “ການ” ເສີຍກ່ອນ ເທັນໄທໂທຂອງ
“ສວັບຄໍ” ເສີຍກ່ອນ ດູນຈະອອກຈາກການ(ເນັກຂັ້ນມະ)
ໂດຍໄມ້ເທັນໄທໂທຂອງການນັ້ນເປັນໄປໄມ້ໄດ້ ຄືອຍ່າງ
ນ້ອຍຈະຕ້ອງຕະຫຼາກວ່າການເປັນສິ່ງທີ່ມີຮສວ່ອຍນ້ອຍ
ແຕ່ໄທໂທນັກເຫຼືອເກີນ ດັ່ງກັນເທົ່ານັ້ນໄດ້ຈຳເຫັນໃຈລຸກ
ຊື່ຄຸນກີ່ອອກຈາກການໄດ້ເຕີດຊາດ ພວກທີ່ເທັນໄທໂທ
ຂອງການໃນຫັນນີ້ເຂົ້າຈຶ່ງໄດ້ອອກບາງ ແຕ່ຄ້າຍັງໄມ້ເທັນ
ຈົງຈາ ຈັງ ລວມເທັນແຕ່ທັນທຶນນີ້ກີ່ຍັງດີເພຣະຈະ
ສາມາຄາຄືອຸໂບສົດສືລວມໂກນວັນພຣະທີ່ວັດໄດ້
ກາຮັກກາສີລວມໂບສົດກີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສຸຂາທີ່ໄມ້ຕ້ອງເຈືອ
າມີສ ອ້ອກຄວາມສຸຂາຈາກການພອສມຄວາມແລ້ວ ສັງເກດ
ດູ້ຢ່າຍເຕາຍເຮັດວຽກໃດ້ວ່າເວລາທ່ານໄປນອນຄັ້ງຮັກສາ
ສືລວມທີ່ວັດທ່ານຈະມີຄວາມສຸຂານັກວ່າຍູ່ບັນ ຄື່ນແນ້
ຈະ ລວມເທັນທຶນນີ້ທັນກີ່ພອໃຈ

ສໍາຫັບປຸ່ນນັ້ນ ກາຈະຍອນຮັບວ່າການ
ມີຄຸນນ້ອຍນີ້ໂທນັກໄມ້ເຮັດວຽກໃດ້ຈ່າຍາ ເໜີອນກັນ

ເພຣະຈາ “ກລັວ” ວ່າເນື້ອຫາດການແລ້ວຊີວິຫາຈະໄດ້ຮັບ
ອັນຕາຍຫົວເປັນ “ກັຍ” ຄໍາວ່າ “ກັຍ” ໂດຍຮູປັກພົກກີ່
ແປລວ່າ “ຄວາມກລັວ” ນັ້ນເອງ ແລະ ເຮັດວຽກປັດປັບລົງ
ຕົວເອງອອກຈາກຄວາມກລັວໄດ້ນັການີ້ເມື່ອເຮັດວຽກໃຫ້
“ອັກຍ” ຊຶ່ງໝາຍດິນການສອນໃຫ້ເຮັດວຽກໄກ້ ດັ່ງຕິດ
ໃຫ້ອັກຍໄດ້ນັກາກີ່ຈະຢື່ງຕິດໂຕມາກ ເພຣະຍອກຍັກບັນ
ເມດຕາກຽນນີ້ເປັນຮອມຮະຕັວເດີຍກັນ ແລະ ແຮງຜົກກັບ
ດັ່ນທີ່ອູ້ນີ້ເນັ້ນຫຼັກການຕຳມະນຸຍົກປຸ່ນຫຼຸມ
ກີ່ຄົວເຈົ້າກັຍຫົວເປັນຄວາມກລັວແລ້ວນັ້ນເອງ ພິ້ນຈູານ
ທັ້ງໝາດຂອງນຸ່ມຍົດຄົວຄວາມກລັວ ລົກງາເຮັດວຽກ
ພະພຸກໂຈ້າໃຫ້ໄໝ ເຮັດວຽກວ່າຄັ້ງເຊື້ອທ່ານ ກໍາຕາມ
ທ່ານແລ້ວເຮັດວຽກພັນຖຸກີ່ ວ່າໃຫ້ກີ່ສຸດແລ້ວເຮັດວຽກ
ຈະໝາດກິລເສ ເຮັດວຽກຈະໄມ້ໄດ້ອູ້ນີ້ໄດ້ວ່ານາຈາຂອງ
ພົງມາກ ບາງທີ່ຄື່ນນີ້ທີ່ເຮັດວຽກຈະໄມ້ໄດ້ເປັນສຸນມື້ອ
ຂາວຂອງພົງມາກ ເຮັດວຽກຈະມີ “ເຈັນ” ນ້ອຍໄປ ມື້ອ
ເສີຍນ້ອຍໄປ ເຮັດວຽກໄປເສີຍທັ້ງໝາດ ກລັວວ່າຊີວິຫາ
ຈະໄມ້ມີຄວາມມັນຄົງ ກລັວຄົນຈະໄມ້ຮູ້ຈັກເຮົາ ດົງຄົນຈະ
ຮູ້ຈັກກີ່ຍັງກັນເຫັນເຈັນນັ້ນກີ່ຕົກຕາເຮົາ ກລັວວ່າແກ່
ເຫັນແລ້ວຈະອດຍາກ ກລັວຈະເຈັບໃຫ້ໄດ້ປ່ວຍ ກລັວ
ເປັນນະເຮົງ ກລັວຜິ ກລັວໜາ ກລັວຈະໄມ້ມີຄົນມາຮັກ
ຊື່ສຳຄັນກົວຄວາມກລັວວ່າຍ່າງອື່ນທັ້ງໝາດ ເຮັດວຽກ
ຈະໄມ້ມີເຈັນແລ້ວຈະໄມ້ມີຄົນມາຮັກ ແຕ່ຄ້າເຮົາເຫັນ
ໃຈຕົວເອງບໍລິຫານຕົວເອງຍ່າງຖຸກຕົ້ນ ຮູ້ຈັກໃຫ້ອັກຍ
ເຮັດວຽກໄມ້ຕ້ອງກັນແມ່ແຕ່ເຮັດວຽກໃຫ້ວ່າຈະໄມ້ມີຄົນມາຮັກ

ສ.ສົວັກຍ

(ອ່ານຕ່ອງບັນຫຼາ)

อันเป็นมาแต่

“เหตุเกิดที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ”

๑๐๗-๑๐๘ ถ.เพื่องนคร เขตพระนคร กทม.

วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๔
เรื่อง ชี้แจงเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทบทวนเรื่อง “เหตุเกิดที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ...”

เรียน บรรณาธิการบริหาร มิติสารดีเดค

ตามที่ท่านสำเนาหนังสือที่ พเศษ/๒๕๓๔ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๔ นัยยังชี้แจงเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมิติสารดีเดคนั้น ข้าพเจ้าขออนุญาตตอบเป็นข้อๆ ดังนี้。

๑. ข้าพเจ้าเป็นบรรณาธิการ นักเขียนนักวิจารณ์ที่ผ่านงานมาพอสมควร ยอมรู้จักหน้าที่และจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพนี้เป็นอย่างดี แต่ก็ขอขอบคุณที่ท่านได้กรุณาย้ำเตือนความข้อนี้ แก่ข้าพเจ้าอีก อย่างไรก็ตาม ถ้อยคำในสำเนาหนังสือของท่านที่ว่า “ข้อความพาดพิงถึงมิติสารดีเดคเป็นความเท็จ” และลงท้ายด้วยประโภคว่า “หวังว่าความผิดร้ายแรงเช่นนี้จะต้องไม่บังเกิดขึ้นอีกโดยเด็ดขาด” พงาดูแล้วจะไม่เป็นเด็จกรรมมากไปหน่อยหรือครับ หรือว่ามิติสารดีเดคเป็นหนังสือที่ควรแตะต้องไม่ได้ หากท่านคิดจะอยู่กับผู้อ่านไปนานๆ ก็ขอให้ใจกว้างและอดทนหน่อย ทั้งควรมีวิธีการต่อตัวบปภ.ริยาที่แยกชายกางที่จะใช้ถ้อยคำซุบซับแบบเด็ดขาดการเขียนนั้น

ท่านบรรณาธิการครับ ในสังสารวัณ្យของเรานี้ นอกจากพระธรรมคำสอนของพระศาสนาทั้งหลายแล้ว ย่อมไม่มีสิ่งใดจริง สิ่งใดเท็จอย่างเด็ดขาด ในจริงมีเท็จ ในเท็จมีจริง ดังนั้นการที่ท่านตัดสินว่าข้อเขียนของข้าพเจ้าที่พาดพิงถึงมิติสารดีเดคเป็นความเท็จนั้น ข้าพเจ้าจึงขออภัยที่มิอาจยอมรับได้ หันมาได้หมายความว่าความเห็นของข้าพเจ้าจะเป็นความจริงเสียทั้งหมด แต่ก็มิใช่สิ่งที่เรียกว่าความเท็จเป็นแน่

ท่านบรรณาธิการกับข้าพเจ้าต่างก็ทำงานด้านสื่อมวลชนด้วยกัน น่าจะทราบดีว่าในโลกของสื่อมวลชนมีความจริงอยู่ ๒ ด้าน คือ ความจริงที่อยู่เบื้องหน้า กับความจริงที่อยู่เบื้องหลัง (hidden curriculum) ความจริงทั้งสองด้านต่างกันตรงที่ความจริงเบื้องหน้า คือความจริงที่ต้องการเปิดให้สาธารณะรับรู้ ส่วนความจริงเบื้องหลังคือความจริงที่ต้องการปกปิดมิให้สาธารณะรับรู้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีสร้างเขื่อนแก่งกรุง ฝ่ายรัฐบาลพยายามแกล้งให้สาธารณะรับทราบข้อมูลความจริงของทางราชการว่า การสร้างเขื่อนช่วยให้ราชภูมิไฟฟ้าให้เพิ่มขึ้นบ้าง เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำบ้าง เป็นต้น ในขณะที่ฝ่ายต่อต้านและสื่อมวลชนกลับเสนอความจริงอีกด้านหนึ่งว่า การสร้างเขื่อนเป็นการทำลายป่าและทำลายแหล่งน้ำของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์เกี่ยวกับการตัดไม้หน้าเขื่อนมาเกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น

แน่นอนว่า ฝ่ายผู้มีอำนาจย่อ委托ล่าหาฝ่ายต่อต้านว่าเสนอข้อมูลเท็จ ไม่มีหลักฐาน เช่นเดียวกันกับกรณีของข้าพเจ้าซึ่งต้องการเสนอความจริงที่อยู่เบื้องหลังของนิตยสารดีเคด จริงอยู่ความจริงตามแท่งกฎหมายนั้น นิตยสารฉบับนี้มีได้จดทะเบียนชื่อยุ่งกับสันติอิโค ก ทั้งยังได้ประกาศจดยื่นของตนเป็นลายลักษณ์อักษรว่า เป็นองค์กรสื่อมวลชนอิสระก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงความจริงที่อยู่เบื้องหน้า ซึ่งเป็นอุดมคติที่ตั้งไว้เป็นแนวทาง แต่ในทางปฏิบัตินั้นอาจจะ ตรงบ้าง เฉลี่ยบ้าง แล้วแต่ว่าทำนั้นจะเป็นนักปฏิบัติที่ดีแค่ไหนเพียงไร การที่ทำนั้นจะมาติดฝาปากว่าสามารถทำตามอุดมการณ์สื่อมวลชนที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ ทำนั้นก็จะเป็นอย่างที่ฝรั่งเขาเรียกว่า hypocrite ท่านคงเคยเรียนรู้คำนิยามทางเรขาคณิตเกี่ยวกับ “จุด” มาบ้างแล้วว่า “จุด” คือมิติที่ไม่มีความกว้าง ความยาว ความหนา แต่ทำนั้นสามารถสร้างจุด ตามทฤษฎีนี้ได้ใหม่ครับ ถ้าทำนั้นตอบว่า “ได้” ทำนั้นก็โกหกทันที เพราะ ideal point นั้นไม่เคยมีครับ

ข้าพเจ้าไม่ขออ้อมค้อมให้มากความขอให้ดูสิ่งที่ “ดีเคด” ประกาศไว้กับสิ่งที่ “ดีเคด” กระทำใน “ดีเคด” หน้า ๙ ซึ่งเป็นหน้าเครดิตันนั่น “ดีเคด” ได้ประกาศว่าผู้ไม่พึงประสงค์ “ผู้เอาเบรียบแรงงานเด็ก สตรี...” และ “ผู้ใช้อำนาจเงินครอบฯ สืบ...” แต่ภาพในหน้าโฆษณาที่อยู่คู่กับนั้น พ้องให้เห็นสิ่งที่ขัดแย้งกันอยู่確かにต่อหน้าโฆษณา บอกแต่สรรพคุณของภัตตาคารธรรมดาก็ไม่สู้กระไร หากไม่ประชี้ข้อความว่า “เชิญสัมผัส...ตั้งแต่การต้อนรับของรัชเชฟชั้นสาวสวายระดับอินเตอร์...ภายในห้องของท่านสามารถรับชมทั่วหรือวิดีโอโปรแกรมเด็คที่คุณไม่อยากพลาด” ท่านบรรณาธิการอาจจะทราบว่าผลิตมากไปเอง แต่ภาพรัชเชฟชั้นที่ชั้นไปปั่นต้อนรับเคียงคู่แขกในโต๊ะอาหารนั้น มัน

ชานให้เข้าใจเช่นนั้นไม่เชื่อทำลงนามใครดูก็ได้ นี่ถือเป็นการเอาเบรียบทางเพล่าครับ และภาพโฆษณาขายเหล่านอกหลังของ “ดีเคด” นั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ “นัชชาติ” เข้ามาร่อนทำสื่อหรือไม่ หรือว่าสื่ออย่าง “ดีเคด” เข้าไปสัญยอมให้นายทุนค้าเหล่าครอบฯ เอง

ที่ว่ามานี้ข้าพเจ้ามิได้หมายความว่า การโฆษณาค้าเหล่าเป็นสิ่งที่ผิดในทุกกรณี แต่ที่ผิดมากก็ตรงที่ทำนั้นเป็นประการตัวอย่างหนึ่ง แต่กระทำอีกอย่างหนึ่ง เรียกว่าเป็นการตอบหน้าตัวเองครับ เมื่อนั้นผู้มีอำนาจในบ้านเมืองเวลานี้ที่มักมีอ้อถือสาภากถือศีลกันโดยมาก

๒. เอาละครับ มาเข้าเรื่องที่ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า “ดีเคด” เป็นของสันติอิโค การที่ข้าพเจ้ากล่าวเช่นนี้ มิได้หมายความว่า นิตยสารฉบับนี้จดทะเบียนภายใต้ชื่อสันติอิโค ทั้งข้าพเจ้าทราบดีว่าตัวท่านบรรณาธิการบริหารและคนในกองบรรณาธิการทั้งสองทำนั้นได้เป็นสมาชิกสันติอิโค แต่นั่นก็ไม่สำคัญเท่ากับทำแทนผู้อ่านวายการ ตำแหน่งบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาของนิตยสารฉบับนี้ รวมทั้งตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัทหนังสือดี จำกัด มีผู้ผูกขาดเก้าอี้ทั้งหมดเพียงคนเดียวคือ คุณสุกัญญา สุรภักดี ตำแหน่งสำคัญดังกล่าวทั้งหมด นอกจากจะจะเป็นตำแหน่งเจ้าของหนังสือโดยนิตย์แล้ว ยังเป็นตำแหน่งที่ควบคุมแนวทางนโยบายทั้งหมดของหนังสือและของบริษัทที่เป็นเจ้าของทั้งหนังสือด้วย เปรียบเสมือนผู้มีอำนาจใช้มาตรา ๒๗ แหลมครับ เพียงแต่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้อำนาจนั้น หรือจะใช้อำนาจ เมื่อไรก็ได้เท่านั้นเอง

และก็เป็นที่รู้กันอยู่ว่า คุณสุกัญญาอยู่ในแกนนำของสันติอิโค ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานแนวร่วมกับมวลชนเมื่อันกับ “คำประกาศ” ท้าย

เล่นที่ “ดีเคด” คัดคำพูดของชาร์ต์มารว่า “ถ้าเราต้องสร้างวัฒนธรรมแบบใหม่ขึ้นมา เราต้องเข้าไปร่วมกับมวลชนและต้องใจเย็น ต้องรู้จักการอุดอย่างบังตามสมควร...” ดังนั้นจึงเป็นไปไม่ได้ที่ “ดีเคด” จะประกาศตัวอยู่ภายใต้สันติโศก เพราะจะทำให้เสียงงานแนวร่วม แต่ก็นั่นแหลกครับ ซึ่งตายทั้งตัวเอาใบบัวปิดไม่มีดีดออก เพราะในหน้าเปิดตัวนั้นเองก็ระบุไว้ว่า “ผู้ไม่พึงประทาน” คือ “ผู้อวดอุตริมนุสธรรมที่ไม่มีในตน” ถ้อยคำแบบนี้พอดีสันนิษฐานได้ใหม่ครับว่า เป็นแนวของสันติโศก เพราะสันติโศกชอบประกาศอุดริมนุสธรรมที่ “อวดอ้าง” ว่า มีในตน ทั้งที่การอวดอุตริมนุสธรรมไม่ว่าในกรณีใดก็คือว่า “ผิดพระวินัย” ตามหลักพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น หรือว่านี้เป็นการเปิดช่องให้สันติโศกเข้ามาใช้เวที “ดีเคด” อวดอุตริมนุสธรรมอย่างเปิดเผย และอันที่จริง ข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจว่า ทำไม “ดีเคด” จะต้องประกาศความข้อนี้ออกมาด้วยนับว่าผิดวิสัยของนิตยสารที่เป็นสื่อมวลชนอิสระ

๓. ข้อสุดท้ายที่ข้าพเจ้าขอทั้งติงไว้ในที่นี้ ก็คือ ในหน้า ๙ มีข้อความว่า “ผลงานทั้งหลายในเดือน ดีเคด แมกกาซีน(ความจริงหัวหนังสือของท่านเชื้อ DECADE / ดีเคด หมายเหตุแห่งทศวรรษ ต่างหาก) ผลงานลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย หากจะเผยแพร่หรือตีพิมพ์ข้าต้องได้รับอนุญาตจากบรรณาธิการ เว้นเสียแต่ทำเพื่อหารายได้หรือทำประโยชน์ของสาธารณะกุศล”

ครับ นิตยสารของท่านมีลิขสิทธิ์ผลงานลิขสิทธิ์ได้เต็มที่ในส่วนที่เป็นผลงานของกองบรรณาธิการของท่านเอง แต่ถ้าเป็นผลงานของผู้อื่นที่เขียนให้ท่าน ท่านมีลิขสิทธิ์ได้เฉพาะคราวที่ได้รับอนุญาตจากนักเขียนผู้อื่นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ตัวจริง อีกประการหนึ่ง ข้อความต่างๆ หลายต่อหลายตอนที่ “ดีเคด” คัดลอกมาจากของแหล่งอื่นๆ ที่ได้ขออนุญาต

เจ้าของสำนวนแล้วหรือยัง ถ้ายัง ก็ควรขออนุญาตเสียให้เรียบร้อย และควรให้ค่าลิขสิทธิ์ด้วยถ้าเจ้าของเข้าต้องการ เพราะ “ดีเคด” เป็นหนังสือจำหน่ายเป็นการค้า ถ้าไปลอกของเขามาพร้าวโดยไม่บอกให้เจ้าของเข้าทราบจะดูนำ้เกลี้ยด และอย่างทราบเป็นความรู้ด้วยว่า ข้อความที่ “ดีเคด” คัดลอกของคนอื่นมาันนั้น จะส่วนลิขสิทธิ์ด้วยหรือเปล่า

ทั้งหมดที่ข้าพเจ้าเขียนมานี้ เสมือนหนึ่งการถอดถุงมือโภณมาเพื่อท้าทายท่านและนิตยสาร “ดีเคด” อย่างจะขอให้ท่านโต้ตอบข้าพเจ้าด้วยท่าทีของคนท่านนั้นสือด้วยกัน มากกว่าท่าทีของฟลัชส์ต์ทางความคิดที่ “ดูแคลนความคิดเห็นส่วนน้อย” ซึ่งท่านก็รังเกียจอยู่ด้วยมิใช่หรือ

อีก ข้าพเจ้าขออ้ำว่า ข้าพเจ้าเป็นนักวิจารณ์ตัวเล็กคนหนึ่ง ที่สนใจหนังสือของท่าน แม้คำวิจารณ์ของข้าพเจ้าจะเป็นนัยลับ แต่ก็ตีกว่าที่หนังสือของท่านไม่มีคุณสมไจกล่าว ถึงเอารสเลียยอร์ช เบอร์นาร์ด ชอร์ เคยกล่าวว่า หนังสือที่ดีจะต้องก่อให้เกิดปฏิกิริยา แม้ว่าปฏิกิริยานั้นจะเป็นไปโดยนัยลับมากกว่านัยบากก์ตาม หวังว่า วิวัฒนกรรมของเรานะในวันนี้ จะยังให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในวันข้างหน้า

ขอแสดงความนับถือ
สันติสุข โภณลิริ

สำเนาถึง บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
ถนนหนังสือ ฉบับเกียรติธรรม

॥៥॥៥॥ວິນດັງຂມັນ

๘๔ มาแล้วครับ ตามคำเรียกร้องของ
พระคุณเจ้าและญาติโอม ว่าให้พระแพะพะกัน
เองมันสักกว่าเยอะเลย ก็ขอใช้คำราบว่า “ศีลพรต”
นะครับ สำหรับกำพิดจริงๆ ก็อยู่แล้วหน้าปักใน
ของเสียธรรมนี้แหละ.. ๘๕...อย่าว่าแต่ “แซง
แซะ” เลยที่ถูกสอยเอาແກบรัง ผู้ดึกผุดเดิม
“ศีลพรต” เองก็เคยถูกตัดบ้มจากที่อื่นแล้ว เรา
ผุดเล่นเข้าหาว่าผุดจริง พอดีเราผุดจริงเข้ากัวทะ
ลึ่ง เราก็เดรียด ๆ เข้าหาว่า “อาษาต” ครั้นเรา
ผุดเบา ๆ เช้า ก็หัวใจมาไม่ถูกที่คัน อื๊ะ..เอาใจ
ฝ่ายถูก.. ๘๖...เริ่มแซะกันเลยดีกว่า ... ๘๗...พระครู
ไสภณคุณธรรม(พระอาจารย์สมปอง)วัดคลอง
เบล-หาดใหญ่ พิจารณาไว้ว่าคร้อ'นทั้งหมด
เสียธรรมนั้นประชุมใหญ่ร่าห่วง ๕-๑๑ มิถุ
นาคม ๒๕๓๔ ที่วัดกรวด-สุราษฎร์ธานี แต่ใน
ท่านเดินทางไปถึงเมื่อ ๕ มีนาคม คนออกจด
หมายนิมนต์ยังคงเป็นไปตามแต่กผลัดได้อย่างไร..
๘๘...๒๙-๒๕ มีนาคม ๒๕๓๔ มีการทำพิธีต่อ
อายุตันไม้ที่บริเวณจะสร้างเชื่อนแก่งครุุ พระ
เกราะที่ชาวคุณเสียธรรมจะต้องจาริกไว้ในดวง
ใจอีกคนคือ พระครูชัยคณาภิรักษ์ เจ้าคณะฯ
geo.ชัยฯ... ๘๙... พระครูชัยคณาภิรักษ์ ได้อือเพื่อ^{เสียง}
สถานที่ เอือเพื่ออาหารแก่พระและญาติโอมที่
ไปร่วมงาน จนเก็บจะผุดว่าไม่มีขาดตกบกพร่อง
เลย.. ๙๐... พระอาจารย์ดุษฎี เมธกุโรม แห่งสวน
โนกร์ ผู้อยู่เบื้องหลังงานการฝึกอบรมนักศึกษา
จากกรุงเทพฯ ในรูปแบบเข้าค่ายฝึกอบรมเชิงตาม

แนวานาปานสติ มีรายการเกือบทุกเดือนก็ว่าได้ จนหลายคณแอบไปฟังฯว่า “พระภิกษุใจสิงห์” ..::.. อีกรายหนึ่ง พระครูเกษาธรรมรังษี-ไชยา เจ้าของฉายา “หลวงพ่อคำ—หลวงพ่อป้าไม้สองพันไร่” ท่านรักป้าไม้ชนิด “จะเอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม” ล่าสุดมีผู้เสนอขอ ๒๐ ล้าน ท่านปฏิเสธอย่างนั้น นวลด้ว “อาทิตย์ไม่ทราบจะเอางเน้นไปทำไว้” ..::.. หนึ่งเดียวในระนอง “พระครูประจักษ์สาร ธรรม—วัดตติปการาม” จัดงานวันมรดกไทย ๑๔ เมษายน บัวสามเณร ๑๐๐ รูป เกิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพฯ ในงานมีรำไทย มแสดงมโนทัศ พอเริ่มงานได้วันเดียวฝนตกอย่างกะฟ้ารั่วสมกับ เมือง “ฝนแปดแตดสี่” จริง ..::.. ท่านผู้ได้ได้รับ หนังสือรับเชิญแล้ว พลาดโอกาสเสียใจ “สัมมนารื่องปัญหาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ๑๕-๑๖ พฤษภาคม ๒๕๗๔ ณ วัดปลักไม้ล้าย นครปฐม พระอาจารย์สมนึก นาโถเจ้าของบุคลิกนิ่มนวล เน็บนาบแน่นแน่นเป็นเจ้าของงาน มีพระราชนูนิยม เจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้เปิดงานนະครับ ..::.. แล้วคุณสกุล มนูญโภ วัดหนองจิก นักเทคโนโลยี “นิรนาม” อยู่ใกล้ๆ ต้องไปประชุมให้ได้เชิญนะ อย่าทำเป็นซึ้งเกียจ อ้างว่า “ยังเข้าอยู่แล้วไม่ทำการงาน” ..::.. อาจารย์สมชัย ฤกษ์สุลิจิต อดีตเตอร์ พระมหาราชดับ ป.ร.ส นั่งตาปรืออย่างกะ “โรเบิต แก่นนรสิงห์” ตอนขึ้นเวที ทำเป็นเล่นไป ตอนนี้ เป็นถึงคณบดีคณะมนุษยศาสตร์—มหาจุฬาฯเชียว นะ เพื่อนพ้องๆ “เสียธรรม” แสนจะคิดถึง เชิญ หลายงานแล้วนะ พลาดทุกงาน เป็นคณบดีแล้ว ต้องมีงานยุ่งด้วยหรือ ..::.. ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง อะไรไม่ทราบ เชิญงานไหนไม่เคยพลาด เก็บรับ รวมช้อมูลได้ละเอียดถี่ยบ อย่างนั้นส่วนบดีผล

คราวได้เชื้อติดบอร์ดที่หนึ่งประจำเข้าคือ พระมหาเจิม สุจิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวรชญา-มหาจุฬาฯ จะพลาดทำก้าวตอนที่ให้สัมภาษณ์ บุรุษแปลกหน้า ลืมถามว่าเป็นใครมาจากไหน..::.. ตัวจากไปแต่ใจยังคิดถึง จดหมายจากต่างแดน ร่วอนมาบ่อยครั้ง อาจารย์พระมหาณรงค์ จิตต์โสภโณ ผู้ไม่ยอมให้ตัวเลขแห่งอายุทำลายบรรยายทางวิชาการ ทั้ง ๆ ที่จบปริญญาโทมาเกือบ ๑๕ ปีแล้ว ยังมีฉันทะศึกษาปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยเดลีอูดี้อิก ลูกศิษย์ลูกหาภawan ให้อาจารย์จบมาเร็ว ๆ จะได้เป็นกำลังกายและใจช่วยทำงานพระศาสนาน่อไป ..::.. เงียบหายอย่างไรร่องรอยพระอาจารย์สมบูรณ์รอดตาหัววัดธรรมโศกิต-อุทัยธานี หรืออารมณ์ไม่ดีที่มีผู้ว่า “เป็นหลวงพี่สิงห์อมคัน” ถ่ายนิเกิลถึงความสัมพันธ์อันดีกับครูมีช่าวสารมาถึงสำนักงาน “เสจิธรรม” กันบ้าง..::.. พระอาจารย์มหาพุ เจ้าอาวาสวัดธรรมโศกิต ชาว “เสจิธรรม” เป็นห่วงเรื่องตาของท่าน หายเป็นปกติแล้วหรือยัง..::.. และขอแจ้งข่าวว่าตอนนี้สะพานข้ามแม่น้ำสะแกกรัง มีคนในเวดดวงเสจิธรรมเสนอให้นายกฯ ตั้งชื่อว่า “สะพานสมเด็จ พระวันรัต (เซมจารี)” ซึ่งนายกฯ รับพิจารณาแล้ว ถ้าอนุมัติ ก็จะเป็นเกียรติประวัติของชาติอุทัยอันเป็นจังหวัดมาตรฐานของสมเด็จฯ ก็เป็นเกียรติตรงที่ว่า สามัญชนเมื่อกำติดทางการก็สุดดี ยกย่องเหมือนกัน..::.. กลุ่มเสจิธรรมจัดงานเกี่ยวกับพระสงฆ์องค์เจ้ายังไม่พอ ขยายงานต่อต้านแม่ชีไทย โดยจัดสัมมนาเรื่อง “แม่ชิกับบทบาทพัฒนาสังคมไทย” เมื่อวันที่ ๑-๕ เมษายน ที่ สำนักปฏิบัติธรรมสวนวนานสันติ อ.ท่ายางจ.เพชรบุรี น้องปัณฑิตา ยรรยงยุทธ

เป็นผู้ประสานงานโครงการนี้ บอกกับ “ศิลพร” ว่า “ห้ามแซะนะจ๊ะ..::.. ไม่แซวเกิด แต่อย่างถามว่าเมื่อไรจะเคลื่อนไหวให้หน่วยงานราชการไทยยอมรับเสียที่ว่า แม่ชิกเป็นนักบวชเหมือนกัน จะได้สักทิลลครึ่งค่าโดยสารรถไฟไปล่าโยม..::.. แฉด้วยเรื่องว่าทำอย่างไร บรรดาแม่ชีที่ยังชีน แข็งแรงงานการจะเลิกคิดพึงพิงศูนย์กลางที่แม่บ้านจะริง ๆ ก็ไม่มีเสียที่ พร้อมกับหันกลับมาสำรัจศักยภาพและทรัพยากรที่แต่ละท่านมีอยู่เพื่อการพึงพาตนเอง จะได้เริ่มขึ้นบ้าง แม่ชีหรืออุบาสิกา ก็เป็นบริษัทหนึ่งใน ๔ บริษัทเหมือนกันนะจ๊ะ..::.. โปรดทราบ มากที่สุดของประเทศไทย พระอาจารย์วิทยาแห่งวัดเขาสถาป-ระยอง จัดบวชสามเณรภาคฤดูร้อน จำนวน ๒๐๙ รูป วัดใหม่บวชมากกว่าที่เคย จัดให้ร่วงวัลลัพด้วยการให้ไปนอนฉันทุรียนเมืองราชยองฟรี ๑ เดือน แต่ต้องเป็นพี่เลี้ยงสามเณรด้วยนะ.....::.. งานครัวนี้เห็นที่จะรับรื่นสมกับที่ได้ตระเตรียมมาอย่างดี แม่ตอนต้นจะต้องปูดเคียงเรียวเงล้า กับการเปลี่ยนแปลงป้ายประมาณที่จะมาเปิดงานเออ! รอสองชช นารอสองชช ทำอาทมาได้..::.. ผสมเป็นคนชี้เทาเข้าไปบังซี? ว่าแล้วพระอาจารย์สุทัคโน แห่งวัดป่าแดง-แม่แจ่ม จังเลือกสรรเด็กๆ แก้วๆ รอบวัดมาบรรพชาเป็นสามเณร ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เป็นอนาคตของชาติด้วยการตั้งโรงเรียนสามเณรเรียนฟรีเสียด้วย..::.. นักพูดต้องห้าม พระอาจารย์วิรัช จากสำนักผาลาด-เชียงใหม่ ใกล้แค่ไหนไม่เคยหัวนั่นจะบิน-บินไปพุดให้ได้ ไปพูดงานปริวารามแล้วหลายที่ โคน แยกไม่คุกคุก เจ้าของสถานที่บอกว่าไม่เกี่ยวกับพระ เรื่องที่พูด “พระสงฆ์กับการอนุรักษ์สิ่ง

ເຮັດວຽກໃນຄອງຂມື້ນ

“ແວດລົມ” ກີ່ທ່ານຕ້ອງບອກ ດ້ວຍວ່າເກີ່ວຕຽງໃນ..
:::...ແລ້ວຢັ້ງເປັນສາມາຝຶກທີ່ຢັ້ນ ເຊິ່ນຈະຫມາຍຈົງ ຈະ
ຈຳນວນໃນສຳນັກງານເສີຍຮຽມ ເຖິງຈ່າທັນຫຼອງກີ່
ສະດູ້ງແລ້ວພෙරະທຸກຈົບປັບມີເຮືອງໂວຍທຸກທີ່
“ສີລພຣັດ”ຂອເຕືອນກ່ອນນະ ອຢ່າເຊີນ ຈະຫມາຍ
ເປີດຜົນເກົ່າຄະນະຮອສອຂອງຮ່ວມເຮົາຍເຮືອງ “ພຣະ
ສົງງູກກົດສື່”ເຊີວ ຈະເດືອດຮ່ວມເກົ່າສາມາຝຶກ ດັນອື່ນ
ສ່ວນເຮືອງໄປປຸດແລ້ວເຈົ້າອັນສະຕານທີ່ໄໝກວາຍ ດ້ວຍ
ພາຫະນະກີ່ພෙරະເຫຼາດຕ້ອງການໃຫ້ອຸ່ປັດຕ່ອນສື່ໄໝ
ຂອບທົວ..:::...ລໍາທີ່ສຸດ ທ່ານກີ່ຮ່ອນຄວາມເຫັນສື່ແນະ
ເຮືອງທີ່ສ່ວັງຄວາມຊຸ່ນເຄີ່ງໃຈກັບໄທກັບສຳນັກພ່ອທ່ານ
ຊອງ“ເສີຍຮຽມ”ຈົບປັບທີ່ແລ້ວກັບຈົບປັບກ່ອນຫນ້ານັ້ນ
ຈະ“ແນວຮ່ວມ”ຫຼື“ຮ່ວມກັນພວເປັນແນວ”ອ່າງໄຣ
ນິມນົມຕໍ່ພຣະຈາຍຢູ່ລອງພິເຄຣະໜໍ້ວິວກະໃນຈົບປັບ
ນີ້ດູ(ອົກສັກຫຸນ)ນະຄຽບ..:::...ງານອະບຣມພຸທະສາສິນິກ
ກັບການສຳນາມໄມຕຣີໃນສິລັງກາໄທກັບພຣະສົງສີລ
ລັງກາ ๓๕ ຮູບປິດຄວາມອຸປກະຮະຈາກວັດສວນແກ້ວ
ນັກບຸຮັບອັນຫລວງພື້ພຍອມໃນຊ່ວງຕົ້ນຮາຍການ ແລະ
ໂດຍເນັພາວ່ອຢ່າງຍິ່ງທ່ານເຈົ້າຄຸນພຣະກົດຕົວປະ
ສາດົນວັດສໂມນສ່ວງວິທາຮທີ່ໄດ້ເມືຕາໄທໃຫ້ວັດໂກເມສ
ຮັດນາຮາມ ປຖ້ມຄານີ(ພຣວມກັບຄວາມເອົ້າເພື່ອຈາກ
ທ່ານເຈົ້າວາສ-ຜູ້ອໍານາຍກາ ໂຮງເຮັຍນປ່ຽຍຕິຮຽມ
ພຣະຈາຍຢ່າງສຸວິຫຍໍ ອັນໂຕ ແລະທ່ານຮອງເຈົ້າ
ວາສ)ເປັນສະຕານທີ່ອຳບຣນ ຊ່ວງຄັດມາໄທໃຫ້ວັດຍັງ
ໄຟພວ ທ່ານຍັງຄອຍສ່ົງຂ້າວນໍ້າ ຂານມນມເນຍໄປປ່າງຮູ່
ເລື່ອງຢ່າງໄມ້ມີໃຫ້ດສນ ພວເຈີຍດເວລາໄດ້ທ່ານສົ່ງ
ກັບພາຫຼາດໂຍມຍົກຄະນະໄປເລື່ອງເພັລພຣະຈາກນຸກະ
ຈາກເກະລັງກາດ້ວຍຕົວເອງເລຍກທີ່ເດືອວ ຄະຜູ້ຈັດ
ງານຝາກ“ສີລພຣັດ”ກຣາບຂອບພຣະຄຸນທ່ານໄວ້ ລ
ໂຄກສັນ ພຣວມທັງກຽບຂອບກັຍທ່ານເຈົ້າຄຸນຫາກ
ການປະສາງງານບາງຢ່າງມີຄວາມຝຶດພລາດຫຼືວ

ชาติตกภัยพร่องอย่างได้ อันบังเกิดขึ้นระหว่าง
นั้น... จ้าของสโลแกน “งานล้มเหลว แต่คุณไม่
ล้มเหลว” พระอาจารย์คำเชียน สุวนโน วัดป่า
มหาวัน ซึ่งภูมิ จัดก่อตั้งปี พ.ศ.๒๕๔๘ เมื่อวันที่
๖ เมษายน ได้ปักจัยเท่าไรไม่ทราบ แต่จุดประ
สังค์เพื่อทำการล้อมรั้วเขตป่ามหาวันด้วยลวด
หนามให้รอดพ้นจากการบุกรุก ตัดต้นไม้ในบริ
เวณภูหลวง จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่... พระราชนูญ
ญัติอุทิyanแห่งชาติ พิมพ์ พ.ศ.๒๕๗๒ ออกจำ
หน่วยนานแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับงานอนุรักษ์ป่าไม้
ควรหาอ่านเสียจะได้ไม่ถูกจับเมื่อ่อนหลงพ่อ
ประจำชั้นแห่งประจำ บุรีรัมย์ เพื่อร่วมอุดม
การณ์ของเรา... ใช่! ท่านมีเจตนาบริสุทธิ์
แต่ท่านทำผิดกฎหมาย เขาเก็บต้องจับตามที่แจ้ง
ความพากเราชานเสียธรรมได้แต่ฝ่าความหวัง
กับท่านนายกฯ ประกาศว่า “ต้นติดดิน”... แล้ว
จากสถานการณ์ที่ต้องตั้งรับพระอาจารย์พงษ์ศักดิ์
เจ้าอาวาสวัดผลิต เชียงใหม่จะจัดสัมมนา “เชิง
เคลื่อนไหวในแนวรุกรับ” ว่าเข้านั้นจ้ำต้องจัดที่เกิด
เหตุบุรีรัมย์ เรื่องพระสงฆ์อนุรักษ์ป่าผิดธรรมวินัย
จริงหรือ “ระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน - ๑ พฤษภาคม
๒๕๗๔ จังหวัดเชียงกลุ่มเสียธรรมเข้าสัมมนาโดย
พร้อมเพรียงกัน งานนี้ห้ามเบี้ยวด้วยนะเออ

ມືອງພາດ

รายชื่อบทความข้างล่างนี้ ศูนย์ขอ
อนุญาตมาเพื่อการศึกษาและพัฒนา
ให้คัดเลือกมา เพื่อนำเสนอแก่ท่านที่สนใจเป็น
ประจำในสังคมทุกฉบับ โดยศูนย์ขออนุญาต
ยินดีให้บริการถ่ายสำเนาบทความดังกล่าว ส่ง
ทางไปรษณีย์ไปยังท่านตามความประสงค์ที่แจ้ง^{มา}
มา�ังสาธารณะโดย เพียงแต่ระบุชื่อบทความที่
ต้องการอ่าน พร้อมชื่อที่และอยู่ทางจดหมาย^{ของ}
ของท่าน สำหรับอัตราค่าบริการนั้นเร acidic ในอัตรา^{จะ}
หากต้องจำนวนบทความ ๑ หน้า

ประธานม. เดชาชัย* กล่าวว่า ประชุมเมื่อผลการทดลองใช้ นวัตกรรมการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังที่ได้ตั้งใจไว้ คือ “การตัดปั๊มน้ำนมศึกษาปีที่ ๖”。 ศึกษาศาสตร์ สาร (ตุลาคม ๒๕๗๒ – มีนาคม ๒๕๗๓) จำนวน ๒ หน้า。

สมพงษ์ รักษ์ผ่า, “การถ่ายทอดความรู้ระหว่าง
หมู่บ้าน”. วารสารการศึกษาแห่งชาติ(กุมภาพันธ์
– มีนาคม ๒๕๓๗)จำนวน ๑๐ หน้า.

บันทึก อ่อนด้า, “ชีวนการของเกษตรกร” ทางเลือกการพัฒนา(ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๗) จำนวน ๑๑ หน้า

วันรักษา มิ่งมณีนาคิน, “เด็กและเยาวชนไทย :
เหยื่อแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล” วารสารสังคมพัฒนา(ฉบับที่ ๖, ๒๕๓๗) จำนวน ๓
หน้า.

ประกาย นนทวารี, “นิเวศวิทยาในทศวรรษ”
จำนวน ๕ หน้า

ศิรินันท์ สายประเสริฐ, "ประเทศไทยด้านจริยธรรมของการคุณกำเนิด". วารสารประชากรและสังคม (กรกฎาคม ๒๕๗๑) จำนวน ๒๐ หน้า.

พระเทพเวท(ประยุทธ์ ปยุตโต), “พระสงฆ์กับสังฆ”. ศานติสังคม (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๓) จำนวน ๔ หน้า

น.สวัรัยพร แสงนภาบาร, “พุทธศาสนากับปัญหา
ประชากร”. วารสารประชากรศึกษา (มกราคม
๒๕๑๘) จำนวน ๑๕ หน้า.

น.พิริยะ, “ผู้สูงอายุ คลื่นลูกใหม่ของปัญหาประชากร” วารสารสังคมพัฒนา (ฉบับที่ ๖,๒๕๗๗) จำนวน ๔ หน้า

สุรพงษ์ กองจันทึก, “แม็ค : เส้นทางธรรมสตรีไทย”. สามัคคี. (ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๗๙) จำนวน ๑ หน้า

ເທິງຄີຣິ ຄີຣໂຈນ, “ສ່ານາກັບຄຸນພາກຊົວປະກາດໃຫຍ່ໃຫຍ່” ວິຊາພາກພະລັກອະນຸມາດ
– ມີຄຳນາຍິນ ເມືອງຈຳຈັກ (ຈຳຈັກ) ຈຳກັດຕະກຳ ພະຍາກມ

พ.อ.อนันต์ ยุสานนท์, “เศรษฐศาสตร์กับวัฒนธรรมการตาย”. วารสารวัฒนธรรมไทย (ตุลาคม ๒๕๗๒ – มกราคม ๒๕๗๓) จำนวน ๖ หน้า

“ສລາກກິນແປ່ງ-ສລາກກິນຮັບ : ຄວາມໜ້າຂອງຄົນໄທຢຍຸດນີ້” ສຽງໜ້າວຊຽງກິຈ(១៦-៣៣ ມີນາຄມ
២៥១៩)ຈຳນວນ ៦ ທັນ້າ

สมศรี สุกุมลันนท์, “โถภานีเด็ก” นิตยสารรักลูก
(ธันวาคม ๒๕๗๓) จำนวน ๔ หน้า

“aguayได้ดิน:ความหวังของคนอยากรวยทางลัด”.
สรุปข่าวธุรกิจ(๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐) จำนวน
๘ หน้า

* * * * *